

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

M A T H E S E O S ET GEOMETRIA E D I . V I S I O .

NAthematicæ disciplinæ, quæ omnes circa quantitatem versantur, nomen acceperunt à Graeca dictione μάθημα seu μάθησις, quæ disciplinam, & doctrinam significat; eò quod tum gradatim ascendendo doceantur, & addiscantur; tum solæ semper ex præcognitis quibusdam, concessis, & probatis, principijs, (Haud ex hypothesibus nondum explicatis) ad cōclusiones demonstrandas, quod proprium est doctrinarum & disciplinarum officium, teste Aristotele lib. i. Poste. procedant.

Pythagoras, & Mathematici vniuersas Mathematicas disciplinas in quatuor partes principes distribuūt, nempe in Arithmeticam, Musicam, Geometriam, & Astronomiam. Cum enim omnis quantitas, circa quam hæ disciplinæ versantur, sit vel discreta, sub qua omnes numeri continentur; vel continua, sub qua omnes magnitudines comprehenduntur; & utraque tam secundum

MATHESEOS DIVISIO

dum se, quam comparatione alterius possit considerari; Visum est illis has quatuor partes instituere, quæ utramque quantitatem pro dupli consideratione, diligenter contemplarentur. Itaque Arithmetica agit de quantitate discreta secundum se; omnesque numerorum proprietates ac passiones inquirit, & accuratè explicat. Musica tractat eandem quantitatem discretam, seu numerum cum alio comparatum; quatenus sonorum Harmoniam, & concentum respicit. Geometria de magnitudine, seu quantitate continua, secundum se quoque, ut immobilis existit, disputat. Astronomia denique magnitudinem, ut est mobilis, considerat; qualia sunt corpora cœlestia continua mota. Ad has autem quatuor scientias Mathematicas, tum puras, tum mixtas, omnes alię de quantitate tractant.

vii Perspectiva Geographia Ettereomatria, & ceteræ, facili negotio, tanquam ad sua capita, & fontes, ex quib. emanant, reducuntur.

Geometria apud Euclidem diuiditur in planorum (superficierum planarum.) contemplationem, seu Geometriam propriam; quæ libris sex primis absolvitur; Et in solidorum (corporum solidorum:) speculationem, seu Ettereomatriam; quæ libris postremis pertractatur. Prior quidem pars, nempe Geometria, in tres partes subdividitur. Nam in prioribus quatuor libris agitur de planis absolute, ita ut corum æquali-

MATHESEOS DIVISIO:

tas, & inæqualitas inuestigetur. In quinto verò libro de rationalibus magnitudinum proportionibus in genere disputatur. In texto denique libro proportiones figurarum planarum discutiuntur. Posterior verò pars, nempe Etereometrica, in tres quoque partes subdiviuitur. In quarum prima, videlicet libris tribus, septimo, octavo, & nono, agitur de numerorum proprietatibus, passionibusque ad linearum (& aliarum magnitudinum:) symetrarum seu commensurabilium, & atymetrarum, seu incommensurabilium tractationem necessarijs. In secunda, nimirum libro decimo, satis prolixo, de lineis commensurabilibus, & incommensurabilibus, sine quarum notitia, corpora illa quinque solida, regularia, seu platonica perfectè tractari nequeunt, disseritur. In tertia denique, nempe libris sex postremis (qui & ipsi subdividi poterūt) de solidis illis acutissimè disputatur, eorumque proprietates inuestigantur. De punctis autem, & lineis in hoc opere nulla ex professo extat contemplatio: quoniam Geometria potissimum circa figuras, quibus plana, & solida duntaxat (non puncta, & lineæ:) afficiuntur, versatur.

Demonstratio omnis Mathematicorum ab antiquis scriptoribus diuiditur in Problema, & Theorema. Problema quidem

MATHESOS DIVISIO.

vocatur ea demonstratio, quæ iubet atque docet aliquid constituere, facere, inuenire, describere, &c. ut super data linei recte terminata triangulum æquilaterum constitutere. Theorema vero appellatur ea demonstratio, quæ solum aliquam proprietatem, seu passionem unius, vel plurium simul quantitatum (multarum vel magnarum iam inuentarum :) perscrutatur, ut in omni triangulo tres angulos esse æquales duobus rectis. Cæterum tamen problema, quam Theorema dicitur apud Mathematicos propositio; eò quod utrumque aliquid nobis proponit, ut in exemplis adductis constat; Demonstrationes problematum concluduntur his ferè verbis; Quod faciendum erat; Theorematum vero Demonstrationes, his verbis; Quod ostendendum, vel demonstrandum erat; habitâ numerum ratione utriusque. Adhac problema per modum Infinitum, sed Theorematum per modum finitum ferè proferuntur. Lemma (sumptio, vel assumptū latine) appellatur ea minus principalis, & aliquantum declaratione indigens, demonstrationi, quæ ad demonstrationem alicuius problematis, vel Theorematis principalis assumentur, vel illa demonstratio expeditior, ac brevior fiat; ut videre licet lib. 6 propos. 24. & passim Corollarium, seu porisma, denique

MATHESEOS DIVISIO.

que est, quod protenus ex facta demonstratione tanquam lucrum aliquod additum, seu cōfectorium accipitur; ut videre est lib. 2. propos. 4. & passim.

Cūm omnis autem doctrina, omnisque disciplina ex præexistente cognitione gignat, atq; ex assūptis, & concessis quibusdam principijs suas demonstrat conclusiones: Nulla autem scientia, teste Aristotele, sua principia demonstret; habebunt & Mathematicæ disciplinæ sua principia, ex quibus positis, & concessis sua problemata, & Theorematum confirmantur. Horum autem tria solum genera apud Mathematicos rep̄iuntur. Quorum primum genus continet definitiones, quas nonnulli Hypotheses appellant, ut purum est, cuius pars nulla est. Secundum genus complectitur petitio-nes, seu postulata, quæ per se adeò perspicua sunt, ut nulla confirmatione indigeant, sed auditoris duntas at assensum exposcant, ut postuletur, ut à quo quis puncto in quodius punctum, rectam līnēam ducere concedatur. Tertium denique genus comprehendit. Axiomata, seu communes animi notiones, quæ non solum in scientia proposita sed etiam in alijs omnibus usque adeo evidentes sunt, ut ab eis nulla ratione dissentire queat, qui ipse vocabula rectè percepit, ut: Quæ eidem æqualis, & inter se sunt æqualia.

Verum

MATHESEOS DIVISIO.

Verum secundum nonnullos principia
formale duplex existit, nempe indemon-
strabile seu facile, ut definitio, postulatum,
& axioma ; demonstrabile , ut Problema,
Theorema, & omnis propositio. Principi-
um vero materiale est punctum, lines, &c.
Vid.& P.Christophorus Clavius, nobilissi-
mus Elementorum Euclidis Interpres.

Coloniæ Agrippinæ, anno 1607.

Iunij 8.

EVCLI-

EVCLIDIS ELEMENTVM PRIM V M.

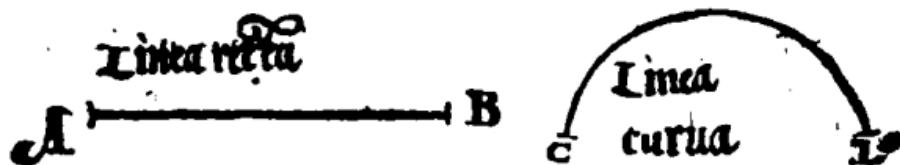
DEFINITIONES.

1.

Punctum est, cuius pars Punctum nullum la est.

2.

Linea recta, longitudo latitudinis expresa.

3.

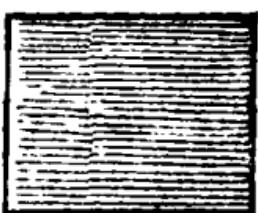
Lineæ autem termini, sunt puncta.

4.

Recta linea est, quæ ex æquo sua interlaceat puncta.

5.

Superficies est, quæ longitudinem latitudinemque tantum habet

A.

6 Super-

EVCLID. ELEMENT. GEOM.

6.

Superficie extrema sunt linea^e.

7.

Plana superficies est, quæ ex quo suas interiacet linea^s.

8.

Planus angulus est duarum linearum in plano se mutuo tangentium, & non indirectum

iacēdū
um al-
terius
ad al-
teram
incli-
natio.

9.

Cum autem que angulum continent linea^e, rectæ fuerint, rectilineus ille angulus appellatur.

10.

Cum verò recta linea super rectam confitens lineam, eos, qui sunt deinceps, angulos equales inter se fecerit; rectus est uterque

æqua-

LIBER I.

11. *Sequarium angulorum: quæ in figura recta linea; perpendicularis vocatur eius, cui inservit.*

12. *Obtusus angulus est, qui recto maior est.*

13. *Acutus vero, qui minor est recto.*

14. *Terminus est, quod alicuius extremum est.*

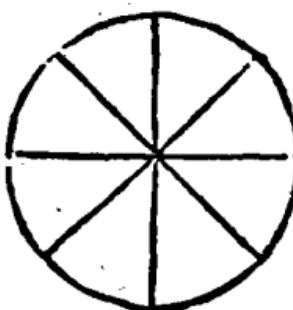

15. *Figura est, quæ sub aliquo, ut aliquibus terminis comprehenditur.*

16. *Circulus est, figura plana sub una linea comprehensa, quæ peripheria appellatur; ad quam ab uno puncto eorum, quæ intra figuram sunt*

EVCLID. ELEMEN. GEOM.

sunt posita, cadentes omnes rectæ lineaæ inter se sunt æquales.

16.

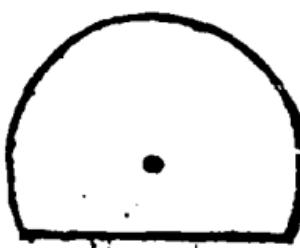
Hoc verò punctum, centrum circuli appellatur.

17.

Diameter autem circuli, est recta quædam linea per centrum ducta, & ex utraque parte in circuli peripheriam terminata, qua circulum bifurcavit.

18.

Semicirculus vero est figura, quæ continetur sub diametro, & sub ea linea, quæ de circuli peripheria auferitur.

19.

Rectæ lineaæ figuræ sunt, quæ sub rectis lineis continentur.

20. Tri-

LIBER I.

20. Trilateræ quidem, quæ sub tribus.

21.

Quadrilateræ, quæ sub quatuor.

22.

Multilateræ vero, quæ sub pluribus, quam
quatuor, rectis lineis comprehenduntur.

23.

Trilaterorum autem si-
gurarum, æquilaterum
est triangulum, quod tria
latera habet æqualia.

24.

Isoseles
autem est,
quod duo
tantum æ-
qualia ha-
bet latera.

25. Scalenum
vero est,
quod tria
im-

6 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
Inequalia habet latera.

26.

Ad hanc etiam, trilaterarum figurarum, scilicet triangulum quidem triangulum est, quod rectum angulum habet.

27.

Amblygonium autem, quod obtusum angulum habet.

28.

Oxygonium vero, quod tres habet acutos angulos.

29.

Quadrilaterarum autem figurarum, quadratum quidem est, quod & sequilaterum, & rectangulum est.

30.

Altera verò parte longior figura est, quae rectangula quidem, ac sequilatera non est.

g. R. home

LIBER L

31.

Rhō-
bus au-
tem,
que q-
quila-
tera,

sed rectangula non est.

32.

Rhomboides verò, que aduersa & latera, &
angulos habens inter se æquales, neque æ-
quilatera est, neque rectangula.

33.

Præter
hes au-
tē, re-
liquæ
quadri-

lateræ figuræ, trapezia appellantur.

34.

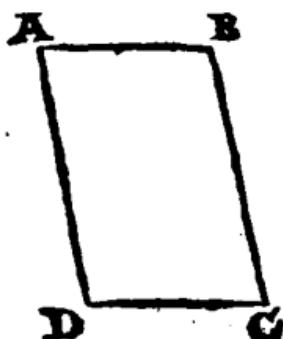
Parallelæ rectæ lineæ sunt,
que cùm in eodem sint pla-
no & ex utraque parte in in-
finitum producantur, in neutram sibi mu-
tuò incidunt.

35.

Parallello grammum est figura, quadrilate-
ra, cuius bina apposita latera sunt parallelæ,
sou æqui distanciæ.

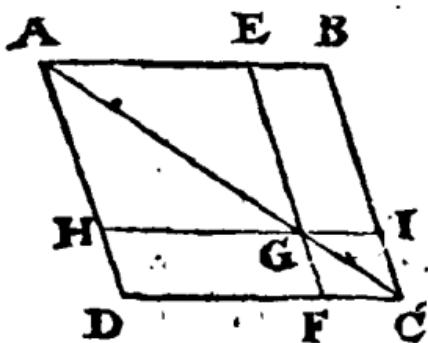
A 4

36. Cùm

36.

Cum verò in parallelogrammo diameter ducta fuerit, duæq; lineæ lateribus paralleles secantes diametrum in uno eodemque punto, ita ut parallelogramum ab hisq; parallelis in quatuor distribuatur parallelogramma; appellantur duo illa, per quæ diameter non transit, complementsa; duo verò reliqua, per quæ diameter incedit, circa diametrum consistere dicentur.

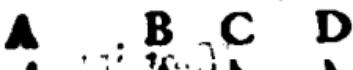
Petitiones sive Postulata.

Postuletur, ut à quoquis punto in quodvis punctum,

punctum, rectam lineam ducere concedatur.

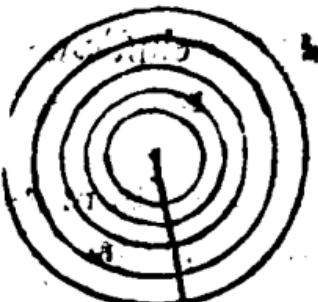
2.

Et rectam lineam terminatam in continuo recta producere.

3.

Item quous centro, & interualllo circulum describere.

4.

Item quacunque magnitudine data, sumi posse aliam magnitudinem vel maiorem, vel minorem.

Communes notiones siue axiomata.

1.

Quae eidem aequalia, & inter se sunt aequalia.

2.

Et, si aequalibus aequalia adiecta sint, tota sunt aequalia.

3.

Et, si aequalibus aequalia ablata sint, quae relinquuntur sunt aequalia.

A 5

4. Et,

TO EVCLID. ELEMENT. GEOM.

4.

Et, si inæqualibus æqualia adiecta sint, tota
sunt inæqualia.

5.

Et, si ab inæqualibus æqualia subiecta sint, re-
liqua sunt inæqualia.

6.

Et, quæ eiusdem duplia sunt, inter se sunt
æqualia.

7.

Et quæ eiusdem sunt dimidia, inter se æqua-
lia sunt.

8.

Et quæ sibi mutuo congruunt, ea inter se
sunt æqualia.

9.

Et totum sua pars maius est.

10.

Duis lineæ rectæ non habent ynum, & idem
segmentum commune.

Duis lineæ rectæ in uno punto concur-
- rentur,

L I B E R . I.

gentes, si producantur stipes, necessariò se mutuò in eo puncto intersecabunt.

12.

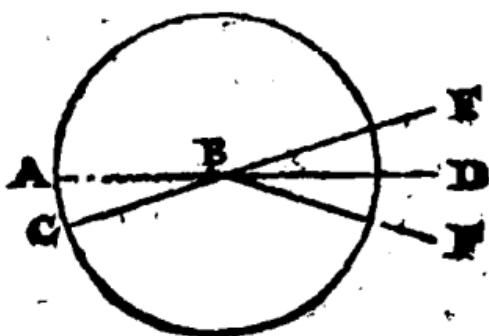
Item, omnes recti anguli sunt inter se æquales.

13.

Et, si in duas rectas lineas altera recta incident, internos, ad easdemque partes argulos, duobus rectis minores faciat; duæ illæ rectæ lineæ in infinitum productæ sibi multud incident ad eas partes, vbi sunt anguli duobus rectis minores.

14.

Duæ rectæ lineæ spatium non comprehendunt.

15.

Si æquilibus inæqualia adiificantur, erit totorum excessus, adiectoru excessui æqualis.

16.

Si inæqualibus æqualia adiungantur, erit totorum excessus, excessui eorum, quæ à principio erant, æqualis.

17. Si

17.

Si ab æqualibus inæqualia demantur, erit
residuorum excessus, excessui ablitorum æ-
quals.

18.

Si ab inæqualibus æqualia demantur, erit
residuorum excessus, excessui totorum æ-
quals.

19.

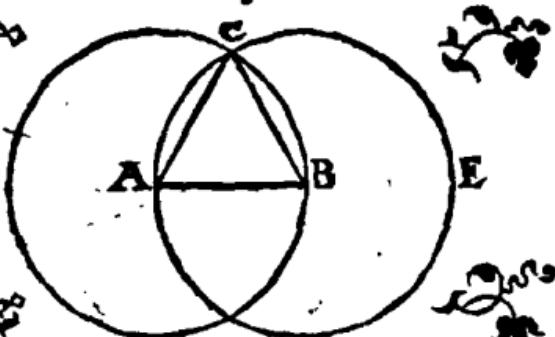
Omnis totorum æquale est omnibus suis parti-
bus simul sumptis.

20.

Si totum totius est duplum, & ablatum ab-
lati; erit & reliquum reliqui duplum.

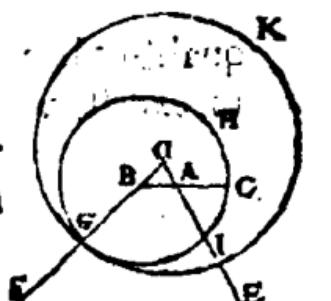
Problema 1. Propositio 1.

Super
data
recta
linea
termi-
nata,
triang-
gulum æquilaterum constituere.

**Problema 2. Pro-
positio 2.**

Ad datum punctum, da-
ta rectæ lineæ, æqualem
rectam lineam pónere.

Pro-

Problem 3. Pro-
positio 3.

Duabus datis rectis li-
neis inæqualibus, de ma-
iore æqualēm minori re-
ctam lineam detrahēre.

Theorema 1. Propositio 4.

Si duo triangula duo latera duobus late-
ribus æqualia habeant, utrumq; utriusque; ha-
beant verò & angulum angulo ēqualem sub
æqualibus rectis lineis contentum: & basim
basi æqualem habebunt; eritq; triangulum
triangula æquale, ac reliqui anguli reliquis
angulis æquales erunt, uterque utriusque, sub
quibus æqualia latera subtenduntur.

Theorema 2. Pro-
positio 5.

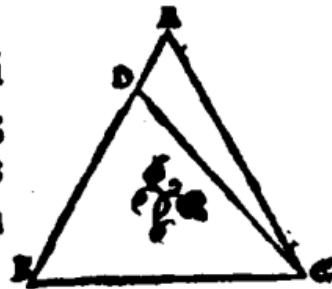
Isoceleum triangulo-
rum, qui ab basim sunt
anguli, inter se sunt æqua-
les; & si ulterius produ-
cta sunt æquales illæ re-

44 EVCLID, ELEMENTA GEOM.
Ex lineis, qui sub basi sunt anguli, inter se
æquales erunt.

Problema 3. Pro-
positio 6.

Si trianguli duo anguli
æquales inter se fuerint;
& sub æqualibus angulis
subtensa latera æqualia
habent se erunt.

Theorema 4. Propositio 7.

Super eadem recta linea, duabus eisdem re-
ctis lineis aliæ due rectæ lineæ æquales, v-
trunque utique, non constituentur, ad aliud
etq;

aliud
pun-
ctū,
ad eas
dem
par-

ees, eosdemque terminos cum duabus ini-
tio ductis rectis lineis habentes.

Theorema 5. Propositio. 8.

Si duo triangula duo latera habuerint duo-
bus lateribus, vtrunque utique, æqualia:
habuerint verò & basim basi æqualem:
angulum quoque sub æqualibus rectis li-
neis contentum angulo æqualem habe-
bunt,

Pro

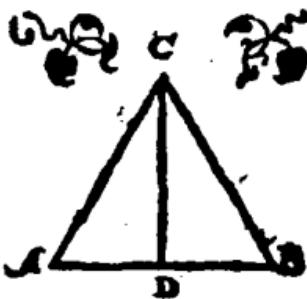
Problema 4. Proposi-
tio 9.

Datum angulum rectili-
neum bifariam seca-

Problema 5. Pro-
positio 10.

Datum rectam linea-
m suam bifariam seca-
re.

Problema 6. Propositio 11.

Data
recta
linea,
a pun-
cto in
ea da-
to, re-

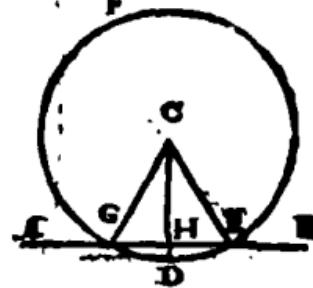
Quam lineam ad angulos rectos excitare.

Pro

16 EVCLID. ELEMENT. GEOM.

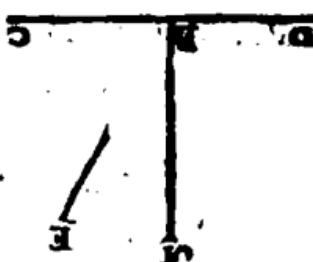
Problema 7. Propositio 12.

Super datam rectam lineam infinitam, à dato punto, quod in ea non est, perpendicularē rectam deducere.

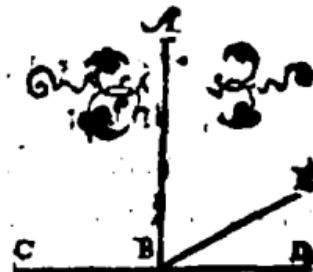
Theorema 6. Propositio 13.

Cum recta linea super rectam consistens lineam angulos faciat, aut duos rectos, aut duobus rectis æquales efficiat.

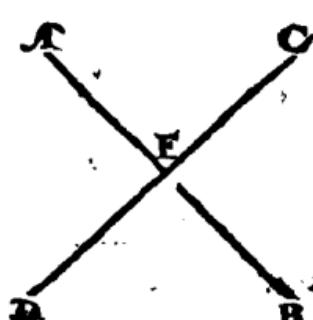
Theorema 7. Propositio 14.

Si ad aliquam rectam lineam, atq; ad eius punctum, duas rectas lineas non ad easdem partes ductas, eos, qui sunt deinceps, angulos duobus rectis æquales fecerint, indirectū erunt inter se ipse rectas lineas.

Theorema 8. Propositio 15.

Si duæ rectas lineas se mutuo secuerint, angulos, qui ad verticem sunt, æquales inter se efficiant.

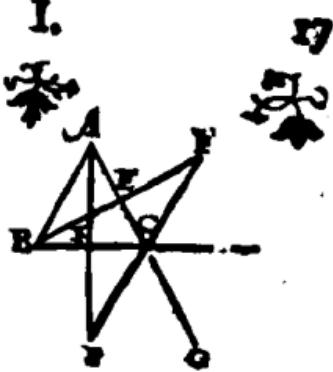

Theo-

LIBER I.

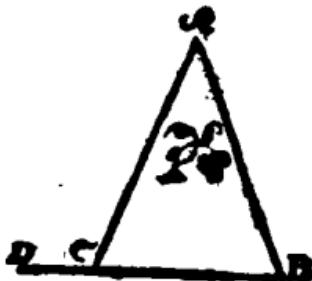
Theorema 9. Pro-
positio 16.

Cuiuscunque trianguli
vno latere producto, ex
tertius angulus utroque
interno & opposito ma-
ior est.

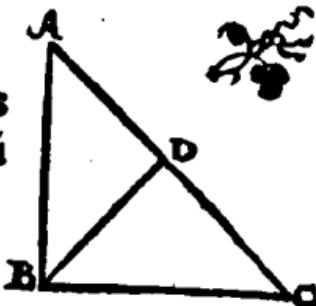
Theorema 10. Pro-
positio 17.

Cuiuscunque trianguli
duo anguli duobus re-
&ctis sunt minores, om-
nifariam sumpti.

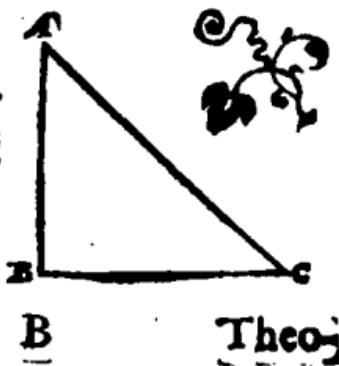
Theorema 11. Pro-
positio.

Omnis trianguli maius
latus maiorem angulum
subtendit.

Theorema 12. Pro-
positio 19.

Omnis trianguli maior
angulus majori lateri
subtenditur.

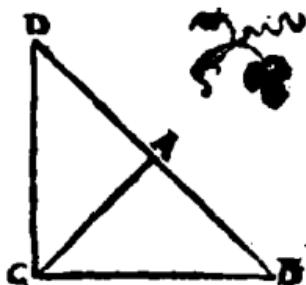

Theo-

18 EVCLID. ELEMENTA. GEOM.

Theorema 13. Propositio 20.

Omnis trianguli duo latera reliquo sunt maiora, quoniamocunque assumpit.

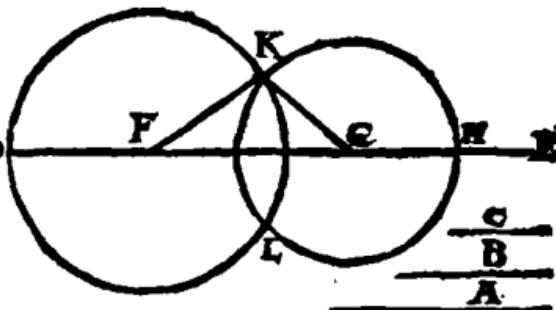

Theorema 14. Propositio 21.

Si super trianguli uno latere, ab extremitatibus duæ rectæ lineæ, interius constitutæ fuerint; bæ constitutæ reliquis trianguli duobus lateribus minores quidem erunt; minorem vero angulum continebunt.

Problema 8. Propositio 22.

Ex tribus rectis lineis, quæ sunt trib. datis rectis lineis æquales,

triangulum constituere. Oportet autem duas reliqua esse maiores omnifariam sumptas: quoniam unus cuiusque trianguli duo latera omnifariam sumpta, reliquo sunt maiora.

Pro-

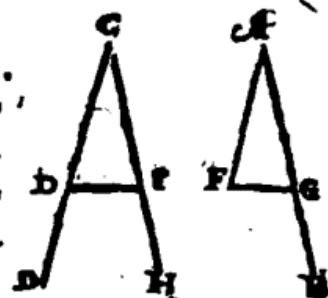
LIBER I.

19

Problema 9. Proposi-

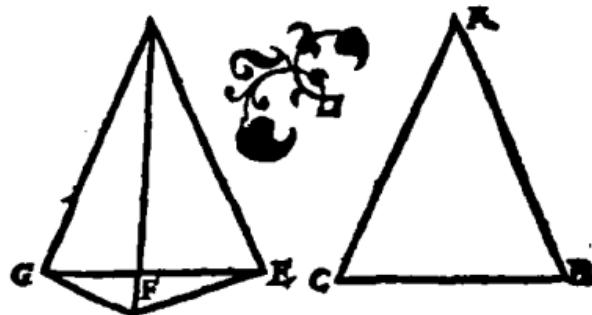
tio 23.

Ad datam rectam lineā, datumq; in ea punctum, dato angulo rectilineo & equalem angulum rectilineum constituiere.

Theorema 15. Propositio 24.

Si duo triangula duo latera duobus lateribus lateribus

equalia habuerint, utrūq; utriusque angulum verò angulo maiore sub equalib. rectilineis cōtentum: & basin basi maiore habebunt.

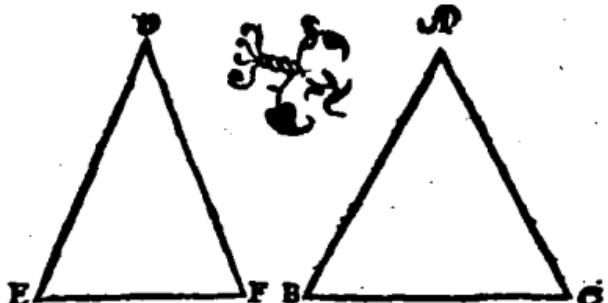
Theorema 16. Propositio. 25.

Si duo triangula duo latera duobus lateribus equalia habuerint, utrunque utriusque

basin utrò basi maiore;

& angulum sub equali-

bus rectilineis contentum angulo maiorem ha-

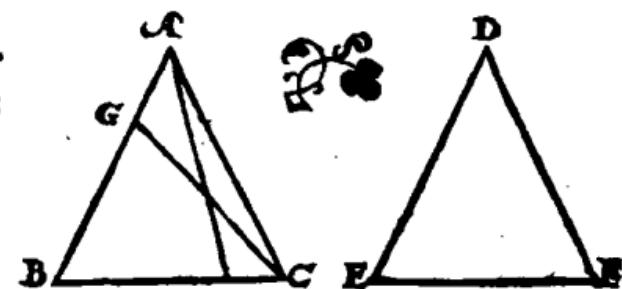
bebunt.

20 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Theorema 17. Propositio 26.

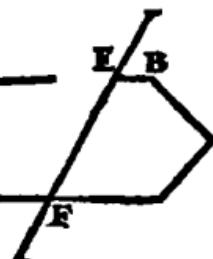
Si duo triangula duos angulos duobus angulis æquales habuerint, utrumque utriusque; unumque latus vni lateri æquale, siue quod æqualibus adiacet angulis, seu quod vniæ qualium angulorum subtenditur: & reliqua latæ

reli-
quis la-
teribus
æqua-
lia ut-
trumq;
utriq;
& reliquum angulum reliquo angulo æqua-
lem habebunt.

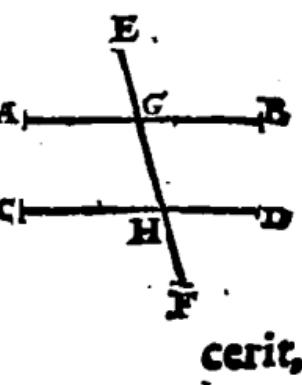
Theorema 18. Pro-
positio 27.

Si in duas rectas lineas re-
cta incidens linea alterna-
tim angulos æquales inter se fecerit: parallelæ erunt
inter se illæ rectæ lineæ

Theorema 19. Pro-
positio 28.

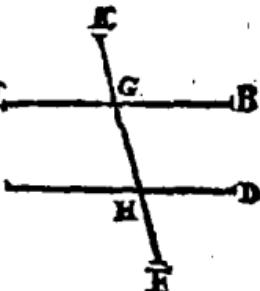
Si in duas rectas lineas A,
recta incidens linea, ex-
ternum angulum inter-
no, & oppositæ, & ad eas-
dem partes, æqualem fe-

cerit, aut internos, & ad easdem partes duobus rectis æquales: parallelæ erunt inter se ipsæ rectæ lineæ.

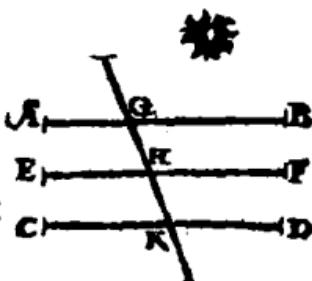
Theorema 20. Propositio 29.

In parallelas rectas lineas recta incidentis linea: & alternatim angulos inter se æquales efficit, & externum interno & opposito, & ad easdem partes æqualem, & internos & ad easdem partes duobus rectis æquales facit.

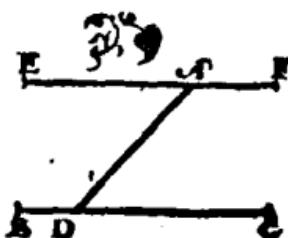
Theorema 21. Propositio 30.

Quæ eidem rectæ lineæ, parallelæ, & inter se sunt parallelæ.

Problema 10. Propositio 31.

A dato punto dato rectæ lineæ parallelam rectam lineam ducere.

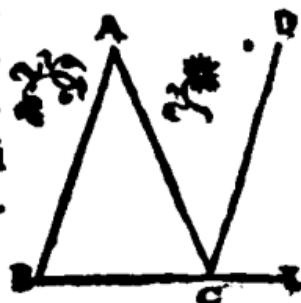

Theorema 22. Propositio 31.

Cuiuscunque trianguli uno latere alterius

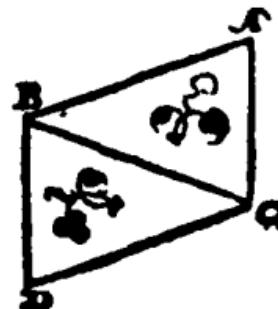
22 EVCLID. ELEMENTA. GEOM.

producto:externus angelus duobus internis & oppositis est æqualis. Et trianguli tres interni anguli duobus sunt rectis æquales.

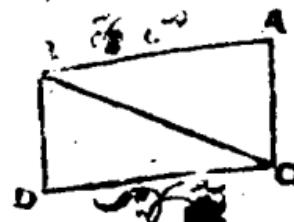
Theorema 23. Propositio 33.

Rectæ lineæ quæ æquales & parallelas lineas ad partes easdem coniungunt, & ipsæ æquales & parallelae sunt.

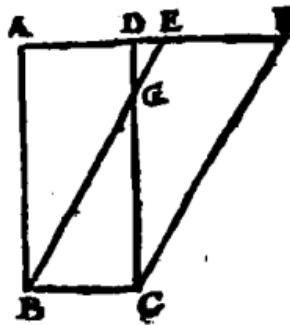
Theorema 24. Propositio 34.

Parallelogrammorum spatiorum æqualia sunt inter se, quæ ex aduerso, & latera, & anguli: atque illa bifariam secat diamenter.

Theorema 25. Propositio 35.

Parallelogramma super eadem basi, & in eisdem parallelis constituta inter se sunt æqualia,

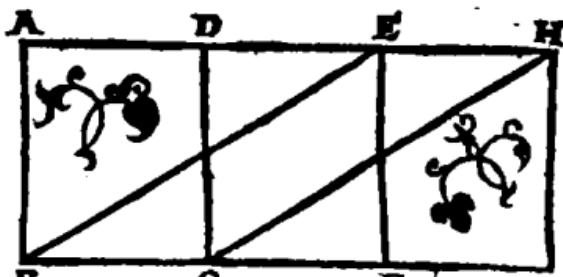

Theor

Theorema 26. Propositio 36.

Parallelogramma super æqualibus basibus,

in eis-
dē pa-
ralle-
liscō.
stitu-
ta in-
ter se

sunt æqualia.

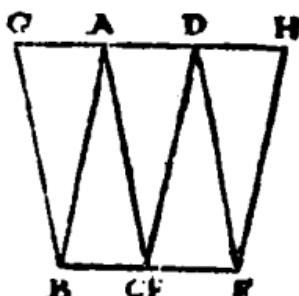
Theorema 27. Pro-
positio 37.

Triangula super eadem
basi constituta, & in eis-
dem parallelis, inter se
sunt æqualia.

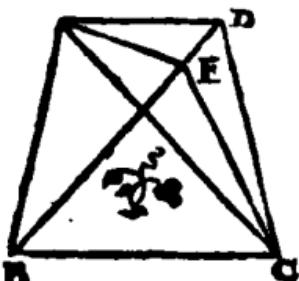
Theorema 28. Propo-
sitio 38.

Triangula super æquali-
bus basibus constituta, &
in eisdem parallelis, in-
ter se sunt æqualia.

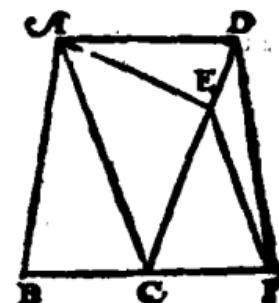
Theorema 29. Pro-
positio 39.

Triangula æqualia super
eadem basi, & ad eas-
dem partes constituta:
& in eisdem sunt paral-
lgis.

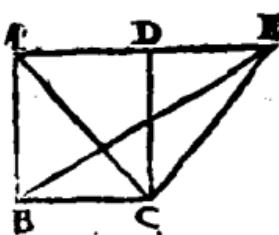
Theorema 30. Propo-
positio 40.

Triangula æqualia super
æqualibus basibus, & ad
eisdem partes constitu-
ta, & in eisdem sunt pa-
rallelis.

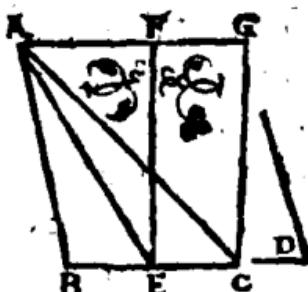
Theorema 31. Propo-
sitio 41.

Si parallelogrammum cum triangulo ean-
dem basin habuerit, in
eisdemque fuerit paral-
lēlis, duplum erit para-
llelo grammum iplius tri-
anguli.

Problema II. Pro-
positio 42.

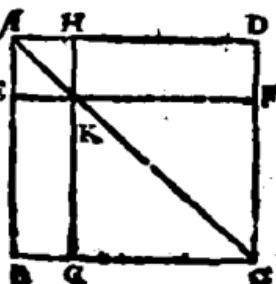
Dato triangulo æquale
parallelogrammum co-
stituere in dato angulo
rectilineo.

Theorema 32. Propo-
sitio 34.

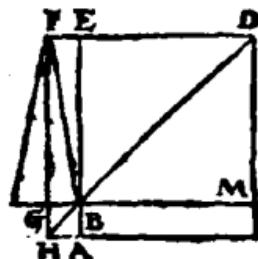
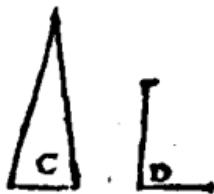
In omni parallelo grammo, complementsa
eorum,

etorum, quæ circa diametrum sunt, parallelogramorum, inter se sunt æqualia.

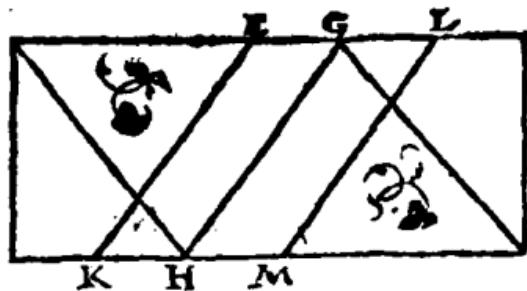
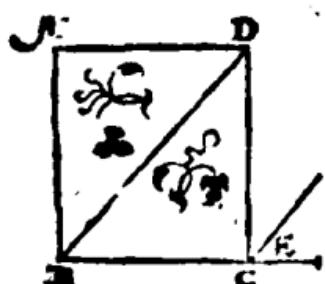
Problema 12. Propositio 44.

Ad datam rectam lineam, dato, triangulo, æquale parallelogramnum applicare, in dato angulo rectilineo.

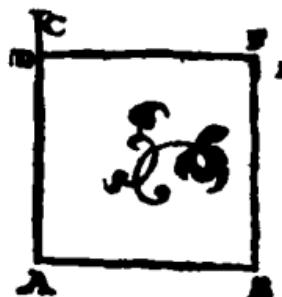
Problema 13. Propositio 45.

Dato rectilineo, æquale parallelogrammū constituere in dato angulo rectilineo.

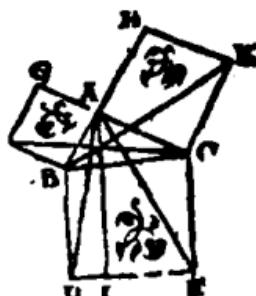
Problema 14. Pro-
positio 46.

A data recta linea quadra-
tum describere.

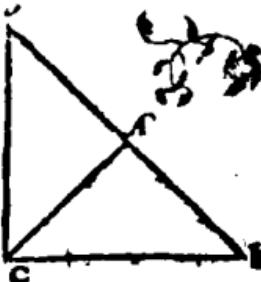

Theorema 33. Propo-
positio 47.

In rectangulis triangulis, quadratam, quod
à latere rectum angulum
subtendente describitur,
æquale est eis, quæ à late-
ribus rectum angulum
continentibus describun-
tur, quadratis.

Theorema 34. Propositio 48.
Si quadratum, quod ab uno laterum trian-
guli describitur, æquale
sit eis, qui à reliquis tri-
anguli lateribus descri-
buntur, quadratis; angu-
lus comprehensus sub re-
liquis duobus trianguli
lateribus, rectus est.

FINIS ELEMENTI I.

EVCLIDI^S
ELEMENTVM
SECUNDVM.
DEFINITIONES.

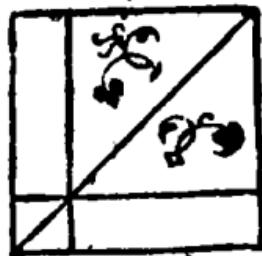
L

Omne parallelogram-
num rectangulum
cōtineri dicitur sub
rectis duabus lineis, quae re-
ctum comprehendunt an-
gulum.

2.

In omni parallelogram-
mo spacio, vnum quod-
libet eorum, qaz circa
diametrum illius sunt,
parallelogramorum,
cum duobus comple-
mentis, Gnomon voce-
tur.

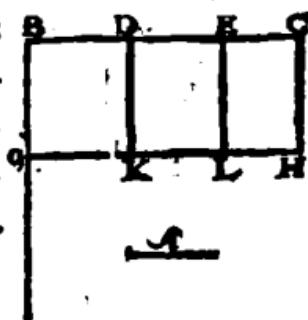

Theorema I. Propositio I.

Si fuerint duz rectz linez, secetur q; ipsarū
altera in quotcunque segmenta rectangulū
com-

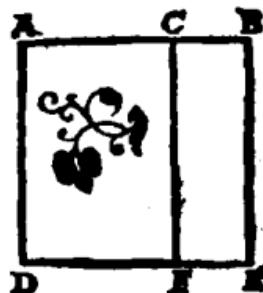
28 EVCLID. ELEMENTA. GEOM.

comprehensum sub illis
duabus rectis lineis, æ-
quale est eis quæ sub in-
fecta & quolibet segmè-
torum comprehendun-
tur, rectangulis.

Theorema 2. Propo-
sitio 2.

Si recta linea secta sit vt-
cunque rectangula, quæ
sub tota, & quolibet seg-
mentorum compræhen-
duntur, æqualia sunt ei,
quod à toto sit, quadrato:

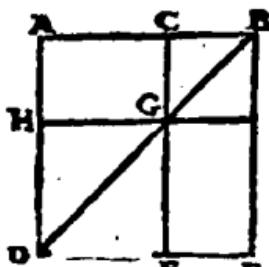
Theorema 3. Propositio. 3.

Si recta linea secta sit vt cunque rectangu-
lum sub tota, & uno segmentorum compre-
hensum, æquale est illi,
quod sub segmentis com-
prehenditur rectangulo,
& illi, quod à prædicto
segmèto describitur, qua-
drato.

Theorema 4. Pro-
positio 4.

Si recta linea secta sit vt-
cunque quadratum, quod
à toto describitur, æquale
est & illis, quæ à segmen-

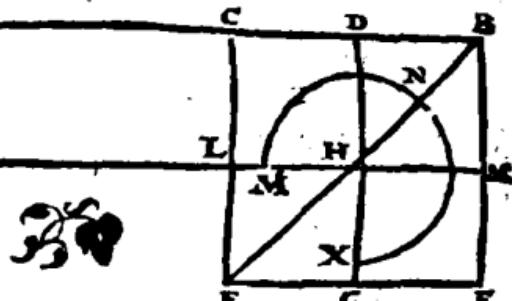

tis

etis describuntur, quadratis; & ei quod bis sub segmentis comprehenditur, rectangu-
lo.

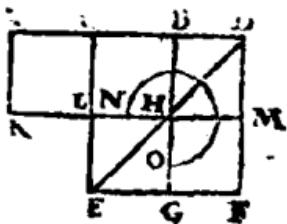
Theorema 5. Propositio 5.

Si recta linea secetur in æqualia, & non æ-
qualia: rectangulum sub inæqualibus seg-
mentis to A
tius com-
prehен-
sum, vnà K
cù quadra-
to, quod
ab inter-
media sectionum, æquale est ei, quod à di-
midia describitur, quadrato.

Theorema 6. Propositio 6.

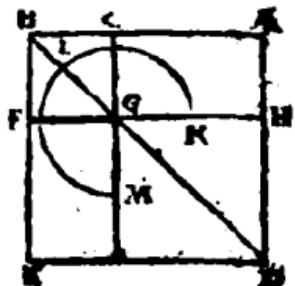
Si recta linea bifariam secetur, & illi recta
quædam linea in rectum adiiciatur: rectan-
gulum comprehensum sub tota cum adie-
cta, & adiecta, vnà cum
quadrato à dimidia, æ-
quale est quadrato à li-
nea, quæ tum ex dimi-
dia, tum ex adiecta com-
ponitur, tanquam ab v-
na, descripto.

Theorema 7. Propositio 7.

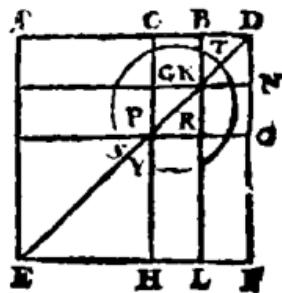
Si recta linea secetur vt cunque; quod à tota,
quod-

30 EVCLID. ELEMENTA. GEOM.
 quodque ab uno segmentorum, utraq; simul quadrata, æqualia sunt & illi, quod bis sub tota, & dicto segmento comprehenditur, rectâgulo; & illi quod à reliquo segmento fit, quadrato.

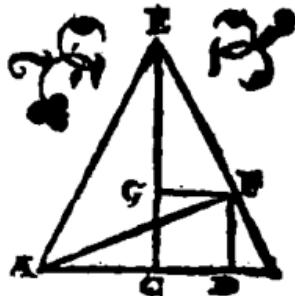
Theorema 8. Propositio 8.

Si recta linea secerit utcunque; rectangulum quater comprehensum sub tota, & uno segmentorum, cum eo, quod à reliquo segmento fit, quadrato, æquale est ei, quod à tota, & dicto segmento, tanquam ab una linea describitur, quadrato.

Theorema 9. Propositio 9.

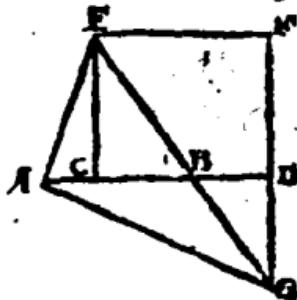
Si recta linea secerit in æqualia & non æqualia: quadrata, que ab inæqualibus totius segmentis fiunt, simul duplia sunt, & eius, quod à dimidia, & eius, quod ab intermedia sectionum fit, quadratorum.

Theorema 10. Propositio 10.

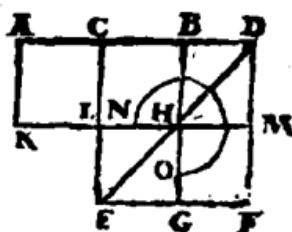
Si recta linea secerit bifariā, adiiciatur sūt ei in

et in rectū quāplam recta linea: quod à tota cum adiuncta, & quod ab adiuncta, utraque simul quadrata; duplicita sunt, & eius, quod à dimidia, & eius, quod à composita ex dimidia & adiuncta, tanquam ab una, descriptum sit, quadratorum.

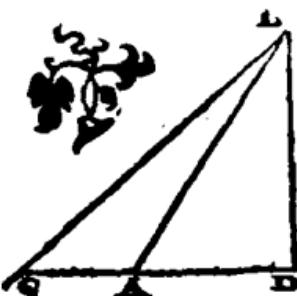
Problema i. Propositio 11,

Datam rectam lineā secare, ut comprehensum sub iōta, & altero segmentorum rectangulum, aequalē sit ei, quod à reliquo segmento sit, quadrato.

Theorema ii. Propositio 12.

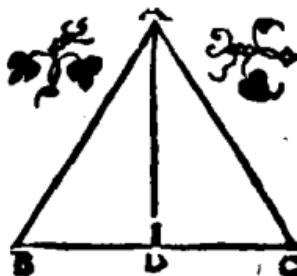
In amblygonijs triāgulis, quadratum, quod sit à latere angulum obtusum subtendente, maius est quadratis, quae fiunt à lateribus obtusum angulum comprehendentibus; rectāgulo bis comprehenso, & ab uno laterum, quae sunt circa obtusum angulum, in quod cū protractum fuerit, cadit perpendicularis, & ab assumptione exterijs linea sub perpendiculari prope angulum obtusum.

Theo-

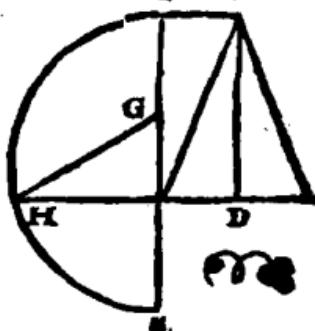
Theorema 12. Propositio 28.

In oxygonis triangulis, quadratum à latere angulum acutum subtendente, minus est quadratis, quæ sunt à lateribus acutum angulum comprehendentibus; rectangulo bis comprehensio; & uno laterum, quæ sunt circa acutum angulum, in quod perpendicularis cadit, & ab assumpta interioris linea sub perpendiculari prope acutum angulum.

Problema 2. Propositio 14.

Dato rectilineo æquale quadratum constituere.

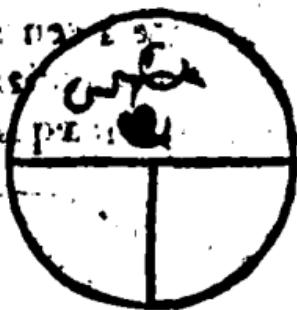

FINIS ELEMENTI IL.

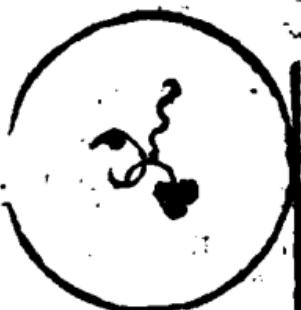
EVCLIDIS ELEMENTVM TERTIVM.

DEFINITIONES.

Aequales circuli sunt, quorum diametri
sunt aequales; vel quo
tuus, quæ ex
centris,
rectas
lineas sunt aequales.

Recta linea circulum tan-
gere dicitur, quæ cum
circulum tangat; si pro-
ducatur, circulum non
secat.

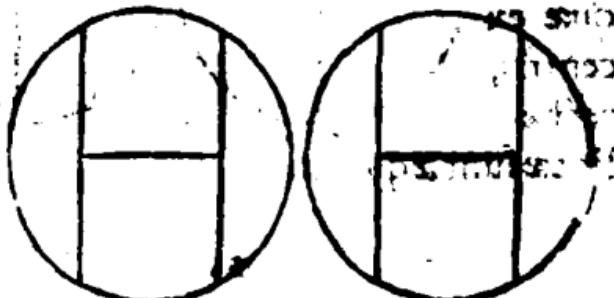
3.

Circuli
se sunt
tangentes
geredicti-
cuntur:
qui se sunt
mutuo tangentes, se sunt mutuo non secant.

4.

In circulo æqualiter distare à centro rectæ
lineæ dicuntur, cùm perpendiculares, quæ
à centro in ipsis ducuntur, sunt æquales. I. Æ-
gius au-
tem ab-
esse illa
dicitur,
in quā
maior
perpen-
dicularis cadit.

5.

Segmentum circuli est fi-
gura, quæ sub recta linea,
& circuli peripheria com-
prehenditur.

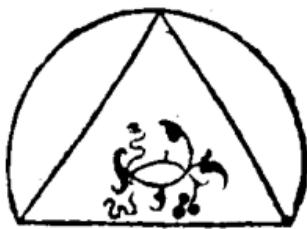

6.

Segmentū autem angulus est, qui sub recta
linea

LIBER : III.
linea, & circuli peripheria comprehenduntur.

7.
In segmento autem angulus est, cum in segmenti peripheria sumptum fuerit quodcumque punctum, & ab illo in terminos rectas eius lineas quae segmenti basis est, adiunctae fuerint, rectae lineae: is, inquam, angulus ab adiunctis illis lineis comprehensus.

8.
Cum vero comprehendorum angulum rectae lineae aliquam assumant peripheriam, illi angulus insisteret dicitur.

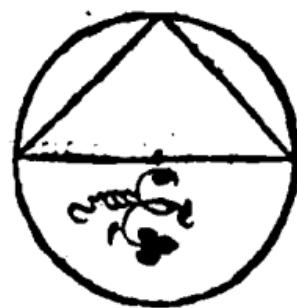

9.
Sector autem circuli est, cum ad ipsius circuli centrum constitutus fuerit angulus, comprehensa nimis figura, & a rectis lineis angulum continentibus, & a peripheria ab illis assumpta.

10.
Similiae circuli segmenta sunt, quae angulos capiunt

copiunt
sequales
sunt in
quibus
anguli
inter se
sunt se-
quales.

Problema i. Propositio i.
Dati circuli centrum reperire.

Theorema i. Propositio 2.
Si in circuli peripheria duo quælibet puncta accepta fuerint; recta linea, quæ ad ipsa puncta adiungitur, intra circumferentiam cadet.

Theorema 2. Propositio 3.
Si in circulo recta quædam linea per centrum extensa quandam non per centrum extensam bifariam secet: & ad angulos rectos ipsam secabit: Et si ad angulos rectos eam fecerit, bifariam quaque eam secabit.

Theo-

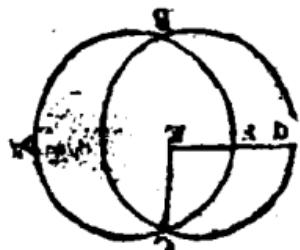
Theorema 3. Propositio 4.

Si in circulo duæ rectæ lineæ se se mutuò secant, nō per centrum extensæ; se se mutuò bifariam non secabunt.

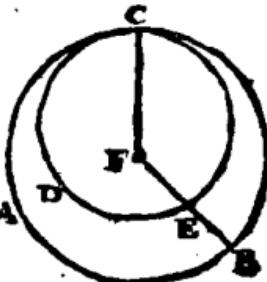
Theorema 4. Propositio 5.

Si duo circuli se se mutuò secant; non erit illorum idem centrum.

Theorema 5. Propositio 6.

Si duo circuli se se mutuò interius tangent, eorum non erit idem centrum.

Theorema 6. Propositio 7.

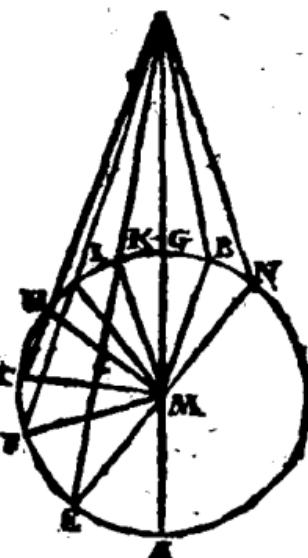
Si in diametro circuli quodpiam sumatur punctum, quod circuli centrum non sit; ab eoq; puncto in circulum quædam rectæ lineæ cadant; maxima quidem erit ea in qua centrum; minima vero reliqua; alias vero propinquior illi, quæ per centrum du-

38 EVCLID. ELEMENTA. GEOM.
citur, remoto re semper maior est. Dux en-
tum solùm rectæ lineæ æquales ab eodem
puncto in circulum cadunt, ad utrasq; par-
tes minimæ, vel maximæ.

Theorema 7. Propositio 3.

Si extra circulum sumatur punctum quod-
piam, ab eoque puncto ad circulum dedu-
catur rectæ quædam lineæ, quarum una
quidem per centrum protendatur, reliqua
verò ut liber: in causam peripheriam cade-
tium rectarum linearum minima quidem
est illa, quæ per centrum ducitur: aliarum
autem propinquior ei,
quæ per centrum tran-
sit, remoto re semper
maior est: in conexam
verò peripheriam cade-
tium rectarum linearum
minima quidem est illa,
quæ inter punctum,
& diametrum interpo-
nitur: aliarum autem,
ea, quæ propinquior est
minimæ, remoto re
semper minor est. Dux
autem ratiū rectæ lineæ æquales ab eo
puncto in ipsum circulum cadunt, ad utrasq;
partes minimæ, vel maximæ.

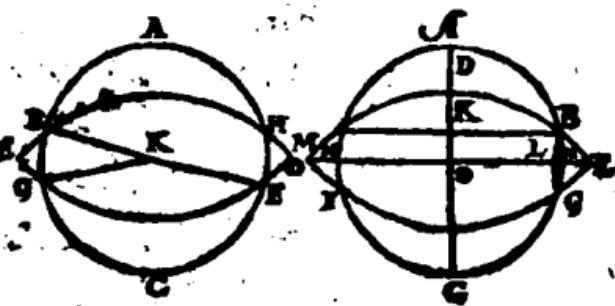
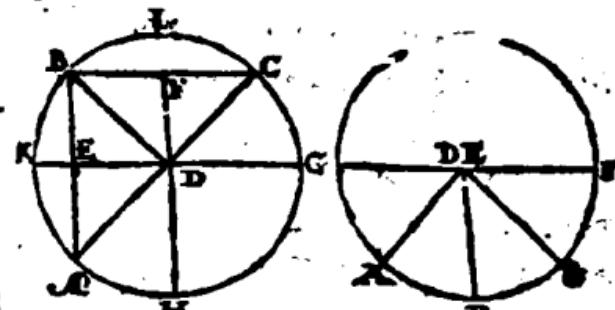
Theo-

Theorema 8. Propositio 9.

Si in circulo acceptum fuerit punctum ali-
quod, & ab eo punto ad circulum cadant
plures,
quam
duae, re-
cte li-
neae 2.
quales,
acceptu
punctum centrum est ipsius circuli,

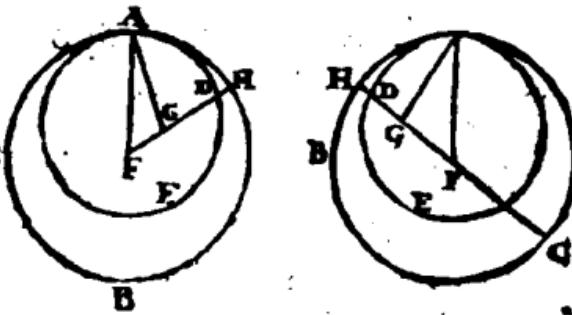
Theorema 9. Propositio 10.

Circu-
lus cir-
culum
in plu-
ribus,
quam
duobe
punctis non secat.

Theorema 10. Propositio 11.

Si duo
circuli
sece in
tus co-
tingat,
atque
ac-
pta,

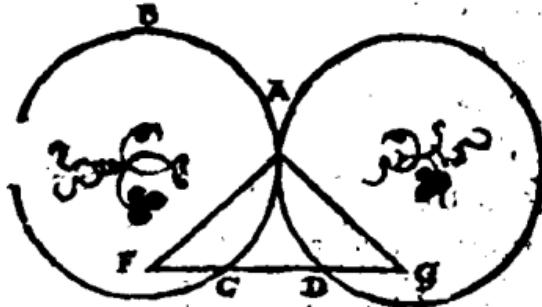

EVLID. ELEMENT. GEOM.

fuerint eorum centra; ad eorum centra adiuncta rectæ lines, & productæ, in contactum circulorum cadet.

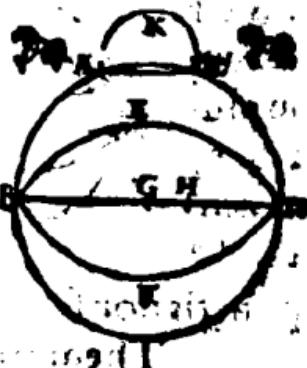
Theorema ii. Propositio 12.

Si duo circuli se se exterius contingant, linea recta, quæ ad centra eorum adiungi tur, per contactum illum transibit.

Theorema 12. Propositio 13.

Circulum circulum non tangit in pluribus punctis, quam uno, siue intus siue extremitate tangat.

Theorema 13. Propositio 14.

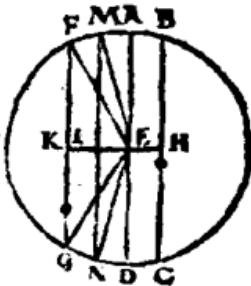
In circulo æquales rectæ lineæ æqualiter distant à centro. Et quæ æqualiter distant à centro, æquales sunt inter se.

Theo-

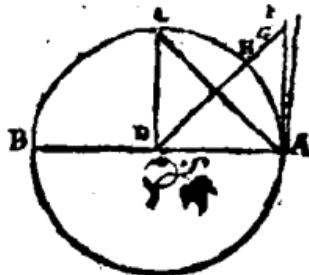
Theorema 14. Propositio 15.

In circulo maxima quidem linea est diameter; aliarum autem propinquior centro, remotiore semper maior.

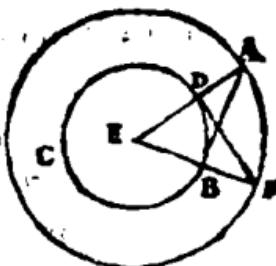
Theorema 15. Propositio 16.

Quæ ab extremitate diametri cuiusque circuli ad angulos rectos ducitur, extra ipsum circulum cadet; & in locum inter ipsam rectam lineam, & peripheriam comprehensum, altera recta linea non cadet. Et semicirculi quidem angulus quovis angulo acuto rectilineo maior est, & iquis autem minor.

Problema 12. Propositio 17.

A dato punto rectam lineam ducere, quem datum tangat circulum.

Theorema 16. Propositio 18.

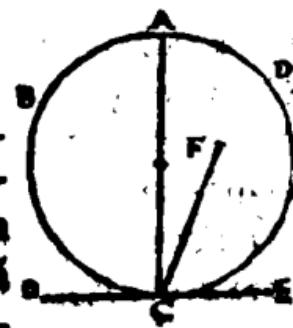
Si circulum tangat recta quæpiam linea, à centro

centro autem ad contactum adiungatur recta quædam linea: que adiuncta fuerit, ad ipsam contingentem, perpendicularis erit.

Theorema 17. Propositio 19.

Si circulum tetigerit recta quæpiam linea, à contactu autem recta linea ad angulos rectos ipsi tangentibus excitetur; inexcitata erit centrum circuli.

Theorema 18. Propositio 20.

In circulo, angulus ad centrum duplex est anguli ad peripheriam, cù fuerit eadem peripheria basis angulorum.

Theorema 19. Propositio 21.

In circulo, qui in eodem segmento sunt, anguli, sunt inter se æquales.

Theo-

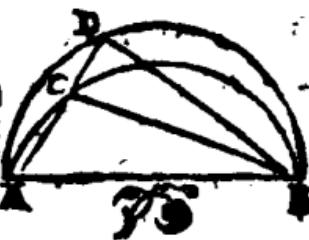
Theorema 20. Pro-
positio 22.

Quadrilaterorum in cir-
culis descriptorum angu-
li, qui ex aduerso, duob-
rectis sunt aequales.

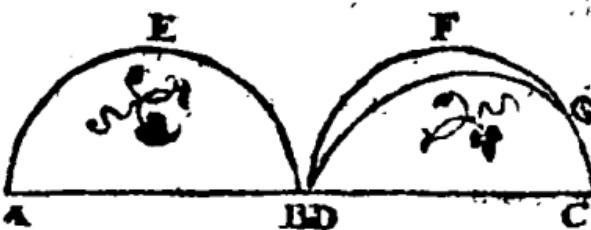

Theorema 21. Pro-
positio 23.

Super eadem recta linea
duo segmenta circuloru-
m similia, & inaequalia non
constituentur ad easdem
partes.

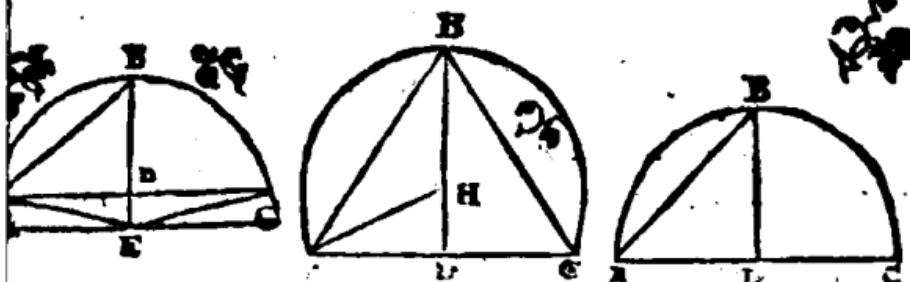
Super
aequali-
bus re-
ctis li-
neis, si-
milia
circulo
rum segmenta, sunt inter se aequalia,

Problema 3. Propo-
sitio 25.

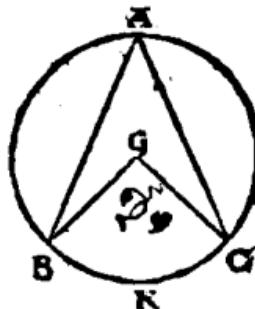
Circuli segmento dato, describere circulum,
caius

44 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
cuius est segmentum.

Theorem 23. Proposition 26.

In aequalibus circulis, aequales anguli aequalibus peripheriis insistunt, siue ad centra, siue ad peripherias constituti, insistunt,

tra, siue ad peripherias constituti, insistunt,

Theorem 24. Proposition 27.

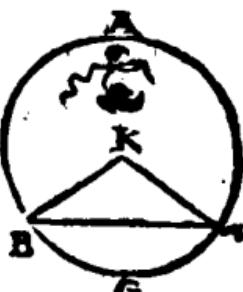
In aequalibus circulis, anguli, qui aequalibus peripherijs insistunt, sunt inter se aequales, siue ad centra, siue ad peripherias constituti, insistunt.

Theo-

Theorema 25. Propo-
sition 28.

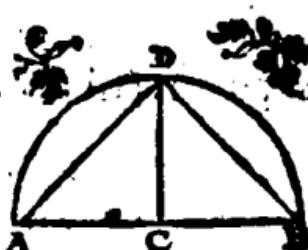
In aequilibus circulis, aequales rectæ lineæ,
aequales peripherias au-
ferunt; maiore
quidē
maiori,
minorem autem minori.

In aequa-
libus
circulis
aequales
peripher-
ias, a-
equales
rectæ lineæ subcendunt.

Problema 4. Pro-
positio 30.

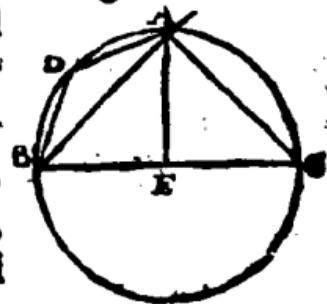
Datam peripheriam bi-
fariam scare.

Theorema 27. Propo-
sition 31.

In circulo angulus, qui in semicirculo, re-
quis

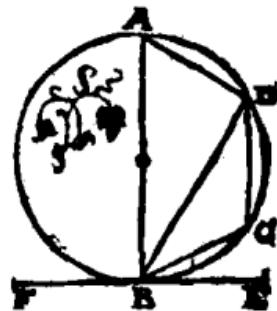
EVCLID. ELEMENT. GEOM.

Etus est: qui autem in maiore segmento, minor recto: qui vero in minore segmento, maior est recto. Et insuper angulus maioris segmenti, recto quidem maior est, minoris autem segmenti angulus, minor est recto.

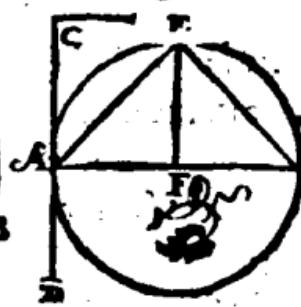
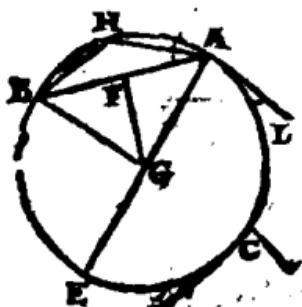
Theorema 28. Propositio 32.

Si circulum tetigerit aliqua recta linea, à contactu autē producatur quædam recta linea circulum secans: anguli, quos ad contingentem facit, equeales sunt ijs, qui in alternis circuli segmentis consistunt, angulis.

Problema 5. Propositio 33.

Super data recta linea describere segmentum circuli, quod capiat angulum aequalem dato angulo rectilineo.

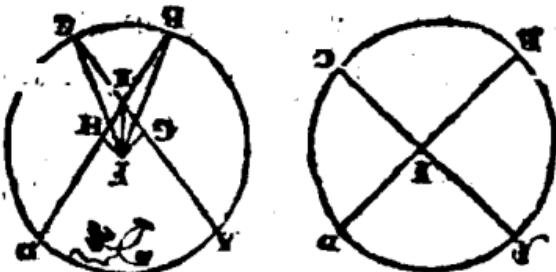
PRO

Problema 6. Pro-
positio 34.

A dato circulo segmentum absindere, capiens angulum aequalem dato angulo rectilineo,

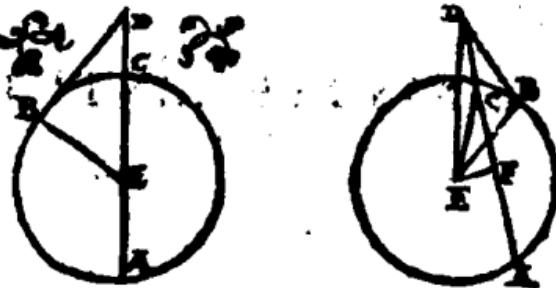
Theorem 29. Proposition 35.

Si in circulo duæ rectæ lineaæ se se mutuè secuerint; rectangulum comprehensum sub segmentis vniæ, aequale est ei, quod sub segmentis alterius comprehenditur, rectangulo.

Theorem 30. Proposition 36.

Si ex-
trac-
culū
sum-
tur pū
quod,
ab eoque in circulū cadant duæ rectæ lineaæ;
quarum altera quidem circulū fecerit, altera
verè

48 EVCLID. ELEMENTI GEOM.
verd tangent: quod sub tota secante, & exte-
rius inter punctum & conuexam periphe-
riam assumpta comprehenditur, rectangu-
lum; & quale erit ei, quod à tangente descri-
bitur, quadrato.

Theorema 31. Prop.

Satio 37.

Si extra circulum sumatur punctum alius
quod ab eoque punto in circulum cadat
duae rectæ lineæ, quarum altera circulum
secet, altera in eum incidat; sit autem, quod
sub tota secante, & exte-
rius inter punctum, &
conuexam peripheriam
assumpta, comprehenditur,
rectangulum, & qua-
le ei, quod ab incidente
describitur, quadrato; in
cidens ipsa circulum tanget.

FINIS ELEMENTI III.

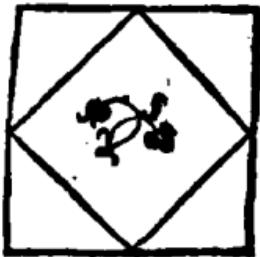
EVCL.

49

EVCLIDI^S ELEMENTVM QVARTVM. DEFINITIONES.

I.

Figura rectilinea in figura rectilinea inscribi dicitur, cum singuli eius figuræ; quæ inscribitur, anguli, singula latera eius, in qua inscribitur, tangunt.

2.

Similiter & figura circum figuram describi dicitur, quum singula eius, quæ circumscribitur, latera singulæ eius figuræ et angulos tetigerint, circum quam illa describitur.

3.

Figura rectilinea in circulo inscribi dicitur, quum singuli eius figuræ, quæ inscribitur,

D

angulæ

JO EVCLID. ELEMENTA GEOM.
anguli tetigerint circuli peripheriam.

4.

Figure vero rectilinea circa circulum describi dicitur, quum singula latera eius, quae circum scribitur, circuli peripheriam tangunt.

5.

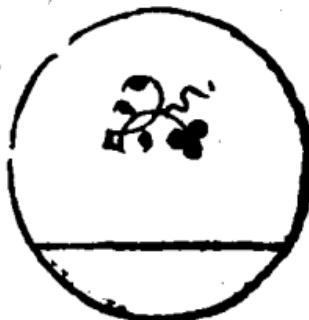
Similiter & circulus in figura rectilinea inscribi dicitur, quum circuli peripheria singula latera tangit eius figuræ, cui inscribitur.

6.

Circulus autem circum figuræ describi dicitur, quum circuli peripheria singulos tangit eius figuræ, quam circumscribit, angulos.

7.

Recta linea in circulo accommodari, seu coaptari dicitur, quum eius extrema in circuli peripheria fuerint.

Problema I. Propositio I.

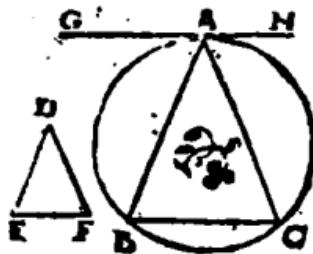
In dato circulo, rectam lineam acommodare et qualis datæ rectæ lineæ, quæ circuli diametro non sit maior.

Præ-

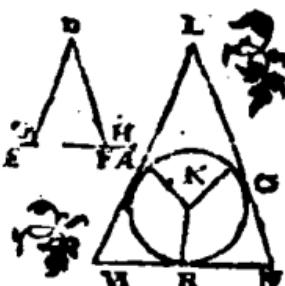
Problema 2. Propositio 2.

In dato circulo, triangulum describere, dato triangulo aequiangulum.

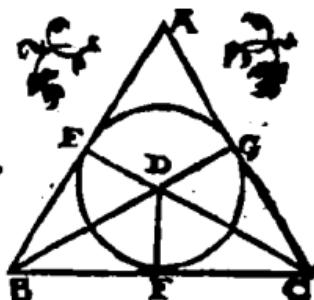
Problema 3. Propositio 3.

Circa datum circulum triangulum describere; dato triangulo aequiangulum.

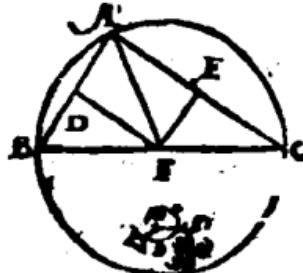

Problema 4. Propositio 4.

In dato triangulo circumferam inscribere.

Problema 5. Propositio 5.
Circa datum triangulum, circulum describere.

D a

Pro.

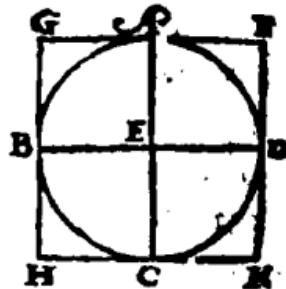
**Problema 6. Propo-
sitio 6.**

In dato circulo quadra-
tum describere.

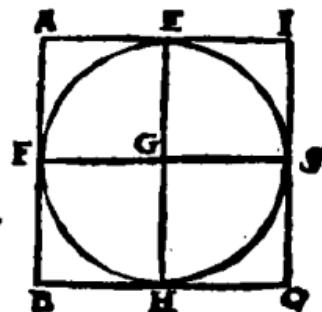
**Problema 7. Pro-
positio. 7.**

Circa datum circulum,
quadratum describere.

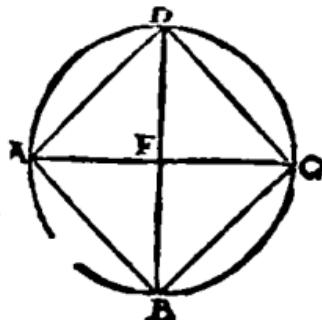
**Problema 8. Pro-
positio 8.**

In dato quadrato circu-
lum inscribere.

**Problema 9. Pro-
positio 9.**

Circa datum quadratū,
circulum describere.

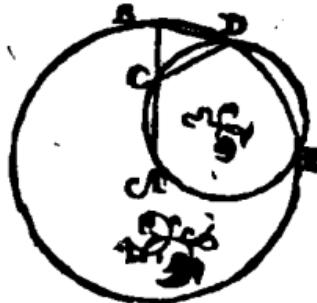
Pro-

LIBER IV.

55

Problema 10. Propositio. 10.

Isoisceles triangulum constituere; quod habeat utrumque eorum, qui ad basin sunt, angulorum, duplum reliqui.

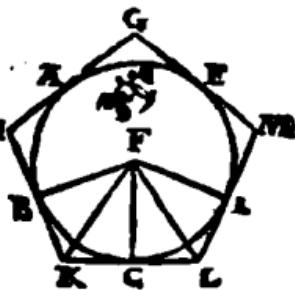
Problema 11. Propositio 11.

In dato circulo, pentagonū aequilaterum, & aequiangulum inscribere.

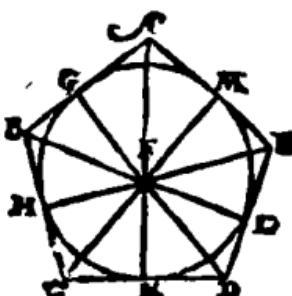
Problema 12. Propositio 12.

Circa datum circulum, pentagonum, aequilaterum & aequiangulum describere.

Problema 13. Propositio 13.

In dato pentagono aequilatero, & aequiangulo circulum inscribere.

D 3

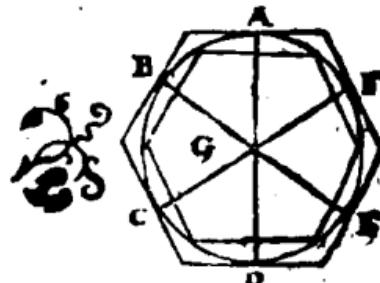
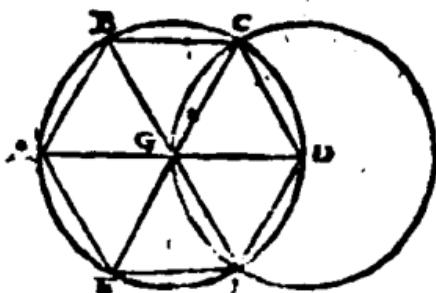
Pro-

Problema 14. Propo-
sitio 14.

Circa datum pentagonū
æquilaterum & æquian-
gulum, circulum descri-
bere.

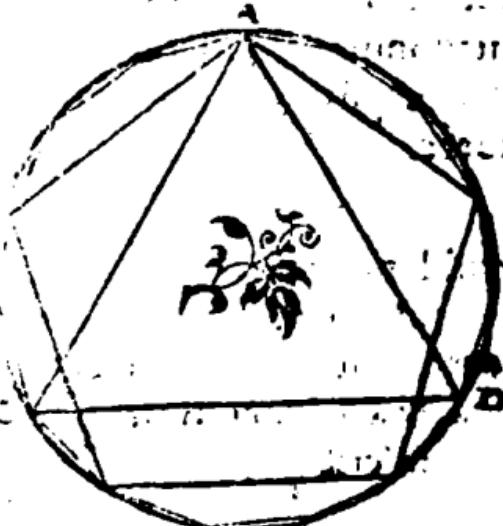

Problema 15. Propositio 15.
In dato circulo hexagonum & æquilaterū,
& æquiangulum inscribere.

Problema 16. Propositio 16.

In dato cir-
culo quin-
ti decago-
num & æ-
quilaterū,
& æquian-
gulum de-
scribere.

FINIS ELEMENTI IV.

EVCLIDIS ELEMENTVM QVINTVM. DEFINITIONES.

1.

Pars est magnitudo magnitudinis minoris, quam minor metitur maiorem. 2.

Multiplex autem est maior minoris, cum minor metitur maiorem.

3.

Proportio, est duarum magnitudinum eiusdem generis mutua quadam secundum quantitatem habitudo.

4.

Proportionalitas vero est proportionum similitudo.

5.

Proportionem habere inter se magnitudines dicuntur, quae possunt multiplicatae se mutuo superare.

6.

In eadē proportionē magnitudines dicuntur esse, prima ad secundam, & tertia ad quartam, cum primæ & tertiaræ aequaliter multiplicari, & secundæ & quartæ aequaliter multiplicari.

qualisunque sit hæc multiplicatio, vtrunque ab utroque; vel vnā deficiunt, vel vna & qualla sunt, vel vna excedunt si & sumantur, quæ inter se respondent.

7.

Eandem autem proportionem habentes magnitudines, proportionales vocentur.

8.

Cum vero æquæ multiplicium, multiplex primæ magnitudinis excederit multiplex secundæ; ac multiplex tertiaz non excederit multiplicem quarz: tunc prima ad secundam, maiorem proportionem habere dicuntur, quam tertia ad quartam.

9.

Proporcionalitas autem in tribus terminis paucissimis consistit.

10.

Cum autem tres magnitudines proportionales fuerint, prima ad tertiam, duplicitam proportionem habere dicitur eius, quam habet ad secundam. At cum quatuor magnitudines proportionales fuerint, prima ad quartam, triplicatam proportionem habere dicitur eius, quam habet ad secundam: & semper deinceps, uno amplius, quamdiu proportio extiterit.

11.

Homologæ, seu similes proportionem magnitudines dicuntur, antecedentes quidem ante-

antecedentibus, consequentes vero consequentibus.

12.

Altera proportio, est sumptio antecedentis ad antecedentem, & consequentis ad consequentem.

13.

Inuersa proportio, est sumptio consequentis, ceu antecedentis, ad antecedentem, velut ad ipsam consequentem.

14.

Compositio proportionis, est sumptio antecedentis cum consequente, ceu unius ad ipsam consequentem.

15.

Divisio proportionis, est sumptio excessus, quo consequentem superat antecedens, ad ipsam consequentem.

16.

Conuersio proportionis, est sumptio antecedentis ad excessum, quo superat antecedens ipsam consequentem.

17.

Ex æqualitate proportio est, si plures duabus sint magnitudines, & his aliæ multitudine pares, quæ binæ sumantur, & in eadem proportione: quum ut in primis magnitudinibus prima ad ultimam, sic & in secundis magnitudinibus prima ad ultimam se habeatur.

58 . . . EVCLID. ELEMEN. GEOM.
Vel aliter, sumptio extremorum per sub-
ductionem mediorum.

18.

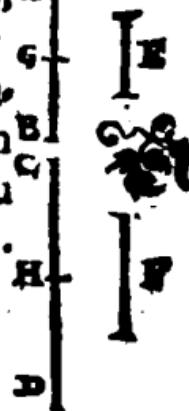
Ordinata proportio est, cum fuerit, quem-
admodum antecedens ad consequentem , i-
ta antecedens ad consequentem : fuerit et-
iam ut consequens ad aliud quidpiam , ita
consequens ad aliud quidpiam,

19.

Perturbata autem proportio est, cum tribus
positis magnitudinibus , & alijs que sunt his
multitudine pares , vt in primis quidem
magnitudinibus se habet antecedens ad con-
sequenter , ita in secundis magnitudinibus
antecedens ad consequenter : ut autem ali-
ud quidpiam sic in secundis magnitudini-
bus aliud quidpiam ad antecedenter.

Theorema I. Propositio I.

Si sint quotcunq; magnitudines , &
quotcunque magnitudinum \propto c
qualium numero , singulæ singu-
larum ; \propto quæ multiplices ; quam B
multiplex est vnius vna magnitu- C
do , tam multipleces erunt & qm.
per omnia .

la V

Theo-

L I B E R V.

55

Theorema 2. Propositio 2.

Si prima secundæ æquè fuerit multiplex, atque tertia quartæ; fuerit autem & quinta secundæ æquè multiplex, atque sexta quartæ erit & composita prima cū quinta, secundæ æquè multiplex; atq; tertia cum sexta, quartæ.

Theorema 3. Propositio 3.

Si sit prima secundæ æquè multiplex, atque tertia, quartæ; sumantur autem æquè multiplices primæ, & tertiae; erit & ex æquo, sumptatum utraquæ viribusque æquè multiplex; altera quidem secundæ, altera autem quartæ.

Theorema 4. Propositio 4.

Si prima ad secundā, eandem habuerit proportionē, & tertia ad quartam; etiam æquè multiplices pri
mæ & tertiae, ad æquè multiplices secundæ & quartæ, iuxta quānus multipli
cationē, ean

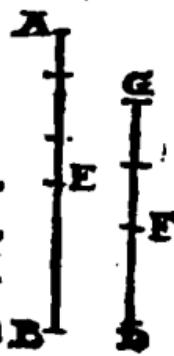
K E A B U A K

L E C D H N
dem

60 CLiD, ELEMEN. GEOM.
dem habebunt proportionem; si, propter in-
ter se respondent, ita sumptus fuerint.

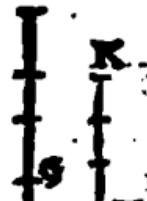
Theorema 5. Propo-
sitio 5.

Si magnitudo magnitudinis α .
quæ fuerit multiplex, atque ab-
latæ ablatæ: etiam reliqua reli-
qua ita multiplex erit, ut tota
totius.

Theorema 6. Pro-
positio 6.

Si duæ magnitudines, duarum
magnitudinum sint æquæ multi-
plex, & detractæ quædam sint
earundem æquæ multiplies: &
reliquæ eisdem aut æquales sunt, aut æquæ
ipsarum multiplies.

Theorema 7. Pro-
positio 7.

Aequales ad eandem, eandem ha-
bent rationem: & eadem ad æ-
quales.

Theorema 8. Propo-
sitio 8.

In æqualium magnitudinum maior ad ean-
dem

dem, maiorem proportionem habet: quam minor: & eadem ad minorrem, maiorem proportionem habet, quam ad maiorem.

Theorema 9. Propositio 9.

Quæ ad eandem, eandem habent proportionem, æquales sunt inter se: & ad quas eadem, eandem habet proportionem, ex quoq; sunt inter se æquales.

ABC

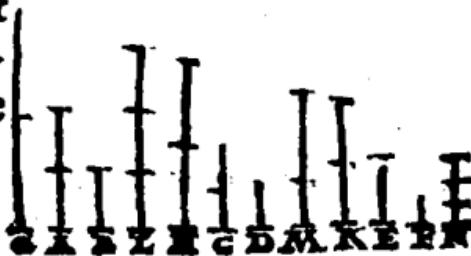
Theorema 10. Propositio 10.

Ad eandem magnitudinem proportionem habentium, quæ maiorem proportionem habet, illa maior est, ad quam autem eadem maiorem proportionem habet, illa minor est.

Theorema 11. Propositio 11.

Quæ eidem sunt eadem proportiones, & inter se sunt eadem.

Theorema 12. Propositio. 12.

Si sint magnitudines quotcunque proportionales; quemadmodum se habuerit una antecedentium ad unam consequentium; ita se habebunt omnes antecedentes ad omnes consequentes.

Theorema 13. Propositio 13.

Si prima ad secundam eandem habuerit proportionem, quam tertia ad quartam; tertia verò ad quartam maiorem proportionem habuerit, quam quinta ad sextam: prima quoque ad secundam maiorem proportionem habebit, quam quinta ad sextam.

Theorema 14. Propositio 14.

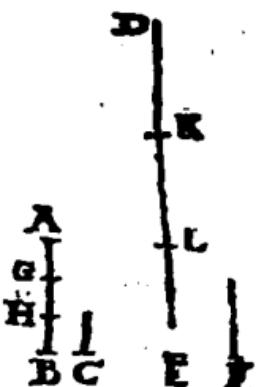
Si prima ad secundam eandem habuerit proportionem, quam tertia ad quartam: prima verò quam tertia maior fuerit, erit & secunda maiot, quam quarta. Quod si prima fuerit aequalis tercie,

erit

erit secunda æqualis quartæ: si vero minor,
& minor erit.

Theorema 15. Propo-
sitione 15.

Partes cum pariter mul-
tiplicibus in eadem sunt
proportiones, si prout si-
bi mutuò respondent, i-
ta sumantur.

Theorema 16. Pro-
positione 16.

Si quatuor magnitudi-
nes proportionales fue-
rint, & vicissim propor-
tionales erunt.

Theorema 17. Pro-
positio 17.

Si compositæ magnitudi-
nes proportionales fue-
rint, haec quoq; diuisæ pro-
portionales erunt.

Theo-

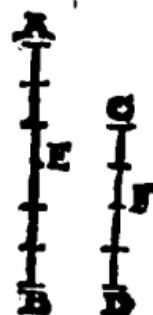
Theorema 18. Pro-
positio 18.

A	C
I	I
I	I
I E I F	
I	I G
B	D

Si diuisæ magnitudines sint proportionales, haec quoque compositæ proportionales erunt.

Theorema 19. Propo-
sitio 19.

Si quemadmodum totum ad totum, ita ablatum se habuerit ad ablatum: & reliquum ad reliquum, ut totum ad totum, se habebit.

Theorema 20. Propo-
sitio 20.

Si sint tres magnitudines, & aliæ ipsis æquales numero, quæ binæ, & in eadem proportione sumantur;

ex æquo autem prima quam ter-
tia maior fuerit; erit & quarta, quam sexta, ma-
ior. Quod si prima tertiae fuerit æqualis,
erit & quarta æqualis sextæ: sin illa minor,
quoque minor erit.

Theo-

LIBER V.

Theorema 21. Propositio 21.

Si sint tres magnitudines, & aliæ ipsis æquales numero, q. & binæ, & in eadem proportione sumantur, fueritque perturbata earum proportio: ex æquo autem prima, quâdā tertia, maior fuit; erit et quarta, quâm sexta, maior: quod si prima tertiaz fuerit æqualis, erit et quarta æqualis sextæ: si illa minor, hæc quoque minor erit.

Theorema 22. Propositio 22.

Si sint quodcumque magnitudines, & aliæ ipsis æquales numero, quæ binæ in eadē proportione sumantur; & ex æqualitate in eadem proportione erunt.

Theorema 23. Propositio 23.

Si sint tres magnitudines, aliæque ipsis æquales

66 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
 les numeros ,
 que binas in ea
 dem proporti-
 one sumantur;
 fuerit autem per
 turbata earum
 proportio: Et
 iam ex aequali-
 tate in eadem
 proportione e-
 sunt.

G H K A B C D E F L M N

Theorema 24. Propo-
 sitio 24.

Si prima ad secundam , eandem
 habuerit proportionem , quam
 tertia ad quartam ; habuerit au-
 tem & quinta ad secundam , ean-
 dem proportionem , quam sex-
 ta ad quartam : Etiam composi-
 ta prima cum quinta , ad secun-
 dam eandem habebit proportionem , quam
 tertia cum sexta , ad quartam .

Theorema 25. Propo-
 sitio 25.

Si quatuor magnitudines
 proportionales fuerint ; ma-
 xima , & minima reliquis du-
 abus maiores erunt.

Theo-

Theorema 26. Propositio 26.

Si prima ad secundam, maiorem habuerit proportionem, quam tertia ad quartam: habebit couettendo secunda ad primam, minorem proportionem, quam quarta ad tertiam.

Theorema 27. Propositio 27.

Si prima ad secundam, habuerit maiorem proportionem, quam tertia ad quartam: habebit quoq; vicissim prima ad tertiam, maiorem proportionem, quam secunda ad quartam.

Theorema 28. Propositio 28.

Si prima ad securidam habuerit maiorem proportionem, quam tertia ad quartam: habebit quoque composita prima cum secunda, ad secundam, maiorem proportionem, quam composita tercia cum quarta; ad quartam.

Theorema 29. Propositio 29.

Si composita prima cum secunda, ad secundam, maiorem habuetit proportionem quam

composita tertia cum quarta, ad quartam:
Habebit quoq; diuidando prima ad secun-
dam, maiorem proportionem, quam ter-
tia, ad quartam.

Theorema 30. Propositio 30.

Si composita prima cum secunda, ad secun-
dam habuerit maiorem proportionem,
quam composita tertia cum quarta, ad quar-
ta: Habebit quoq; per conuersionem pro-
portionis, prima cum secunda, ad primam,
minorem proportionem, quam tertia cum
quarta, ad tertiam.

Theorema 31. Propositio 31.

Si sint tres magnitudines, & aliæ ipsis æqua-
les numero; sitque maior proportio primæ
priorum ad secundam, quam primæ poste-
riorum ad secundam; Item secundæ pri-
orem ad tertiam maior quam secundæ
posteriorum ad tertiam: Erit quoque ex æ-
qualitate maior proportio primæ priorum
ad tertiam, quam primæ posteriorum ad
tertiam.

Theorema 32. Propositio 32.

Si sint tres magnitudines, & aliæ ipsis æqua-
les numero; sitque maior proportio primæ
priorum ad secundam, quam secundæ poste-
riorum

riorum ad tertiam; Item secundæ priorum ad tertiam maior, quām primæ posteriorū ad secundam: Erit quoque ex æqualitate, maior proportio primæ priorum ad tertiam, quām primæ posteriorum ad tertiam.

Theorema 33. Propositio 33.

Si fuerit maior proportio totius ad totum, quām ablati ad ablatum: Erit & reliqui ad reliquum, maior proportio, quām totius ad totum.

Theorema 34. Propositio 34.

Si sint quocunque magnitudines, & aliae ipsiæ æquales numero; sitque maior proportio primæ priorum ad primam posteriorum, quām secundæ ad secundam; & hæc maior, quām tertiaz ad quartam, & sic deinceps: Habebunt omnes priores simul, ad omnes posteriores simul, maiorem proportionem quām omnes priores, relictâ primâ, ad omnes posteriores, relictâ quoque primâ; minorem autem, quām prima priorum ad primam posteriorum; maiorem denique etiâ, quām ultima priorum ad ultimam posteriorum.

FINIS ELEMENTI V.

EVCL.

EVCLIDIS ELEMENTVM SEXTVM.

DEFINITIONES.

1.

Similes figuræ rectilineæ sunt, quæ & angulos singulos singulis & equales habent; atque etiam latera, quæ circum angulos equales, proportionalia.

2.

Reciproce autem figuræ sunt, cum in utraque figura, antecedentes, & consequentes proportionum termini fuerint.

3.

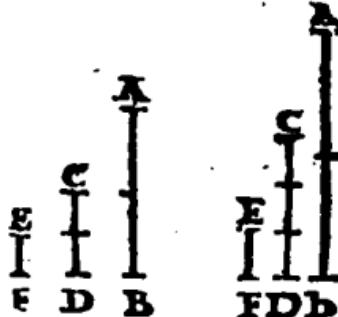
Secundum extremam, & medium proportionem rectæ linea secta esse dicitur, cum ut tota ad maius segmentum, ita maius ad minus se habeat.

4.

Altitudo cuiusque figuræ est linea perpendicularis à vertice ad basim deducta.

S. R. A.

5.
Proportio proportionibus componi dicitur, cū proportionum quantitates inter se multipli catæ, aliquā effecerint proportionem.

6.

Parallelogrammum secundum aliquam lineam applicatum, deficere dicitur parallelogrammo, quando non occupat totam lineam: Excedere vero, quando occupat maiorem lineam, quam sit ea, secundum quam applicatur: Ita tamen, vt parallelogrammū deficiens, aut excadens, eandem habeat altitudinem cum parallelogrammo applicato, constituantque cum eo totum unum parallelogrammum.

Theorema 1. Propositio 1.

Triangula, & parallelogramma, quorum eadem fuerit altitudo, ita se habent inter se, ut bases.

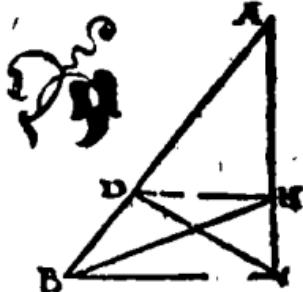

Theorema 2. Propositio 2.

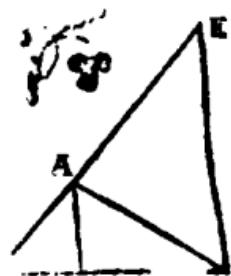
Si ad unum trianguli latus parallela ducta fuerit recta quedam linea:

Hac proportionaliter secabit ipsius triang.

72 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
 anguli latera. Etsi trian-
 guli latera proportiona-
 liter secta fuerint; quæ ad
 sectiones adiunctas fue-
 rit rectæ linea, erit ad re-
 liquum ipsius trianguli
 latus parallela.

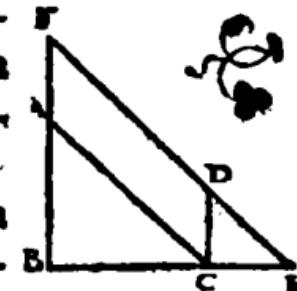

Theorema 3. Propositio 3.
 Si trianguli angulus bifariam sectus sit; se-
 cans autem angulum recti linea secuerit &
 basis segmenta, eandem
 habebunt proportionem, quæ
 reliqua ipsius trianguli late-
 ra: Etsi basis segmenta ean-
 dem habeant proportionem
 quam reliqua ipsius triangu-
 li latera; recta linea, quæ à ver-
 tice ad sectionem producitur, bifariam se-
 cat trianguli ipsius angulum.

Theorema 4. Proposi-
 tio 4.

Aequiangulorum trian-
 gularum proportionalia
 sunt latera, quæ circum-
 quales angulos, & homo-
 loga sunt latera, quæ equa-
 libus angulis subtendun-
 tur.

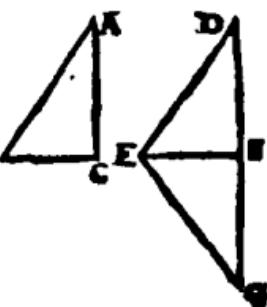
Theo-

L I B E R VI.

73

Theorema 5. Propositio. 5.

Si duo triangula, latera
proportionalia habeant,
æquiangula erunt triangu-
la, & æquales habebunt
eos angulos, sub quibus
homologa latera subten-
duntur.

Theorema 6. Propositio 6.

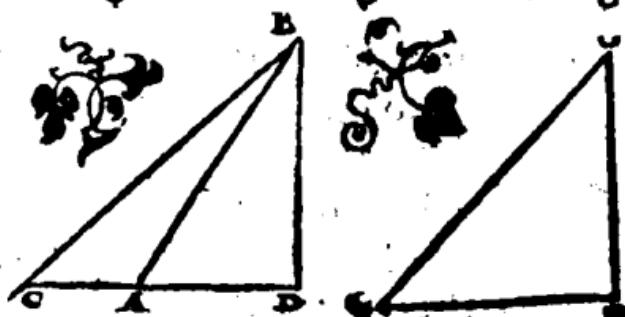
Si duo triangula vnum angulum vni angu-
lo æqualē, & circum æquales angulos late-
ra proportionalia habuerint: æquiangula e-
runt tri-

angula,
æquales
que ha-
bebunt
angulos,
sub qui-
bus homologa latera subtenduntur.

Theorema 7. Propositio 7.

Si duo triangula vnum angulum vni angu-
lo æ-

qualē
circū
autē
alios
angu-
los la-

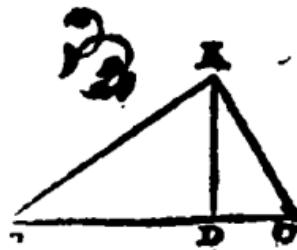

teria proportionalia habent; reliquorum
E s . . . vero

74 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
 vero simul utrumque aut minorem, aut non
 minorem recto : et quia angula erunt triangu-
 la, & aequales habebunt eos angulos, circum
 quos proportionalia sunt latera.

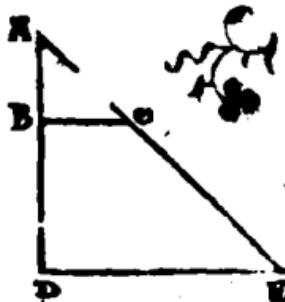
Theorema 8. Propositio 8.

Si in triangulo rectangu-
 lo, ab angulo recto in ba-
 sis perpendicularis du-
 catur fit ; quia ad perpendi-
 cularem triangula, tum
 toti triangulo, tum ipsa
 inter se similia sunt.

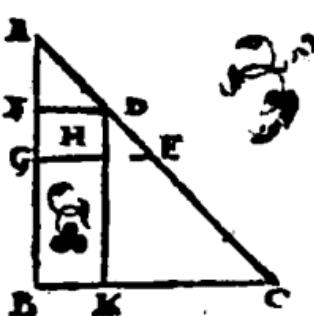
Problema 1. Pro- positio. 9.

A data recta linea impe-
 ratam partem auferre.

Problema 2. Propo- sitio 10.

Datam secundam lineam in
 secundam similiter secare,
 vt data altera recta secta
 spebit.

Pro-

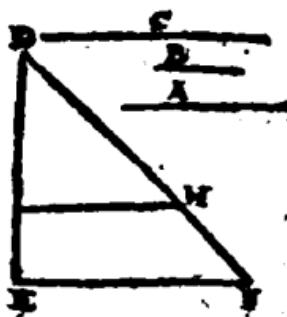
Problema 3. Pro-
positio. 11.

Duabus datis rectis li-
neis, tertium proporcio-
nalem adinuenire.

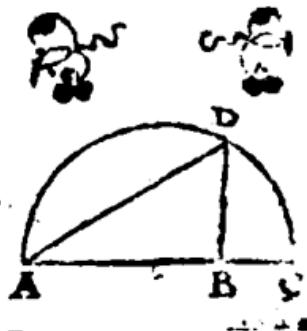
Problema 4. Pro-
positio 12.

Tribus datis rectis lineis
quartam proportionalem
adinuenire.

Problema 5. Pro-
positio 13.

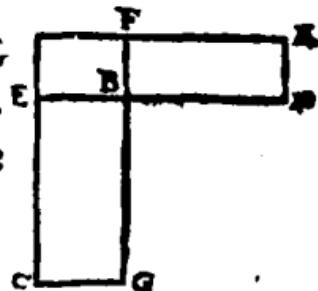
Duabus datis rectis li-
neis, medium proporcio-
nalem adinuenire.

Theorema 9. Propo-
sitio 14.

Aequalium, & vnum vni æqualem haben-
tium angulum, parallelogrammorum reci-
proca sunt latera, quæ circum æquales angu-
los; Et quæcum parallelogrammorū vnum
angu-

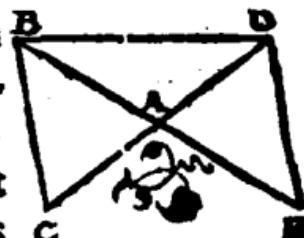
angulum vni angulo et qualem habentium reciproca sunt latera, quae circum aequales angulos, illa sunt aequalia.

Theorema Ie. Propositio 15.

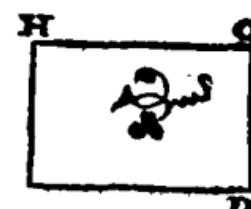
Aequalium, & vnum angulum vni e qualium habentium triangulorum reciproca sunt latera, quae circum aequales angulos: Et quorum

triangulorum vnum angulum vni aequalem habentium, reciproca sunt latera, quae circum aequales angulos, illa sunt e quales,

Theorema II. Propositio 16.

Si quatuor rectæ lineæ proportionales fu-

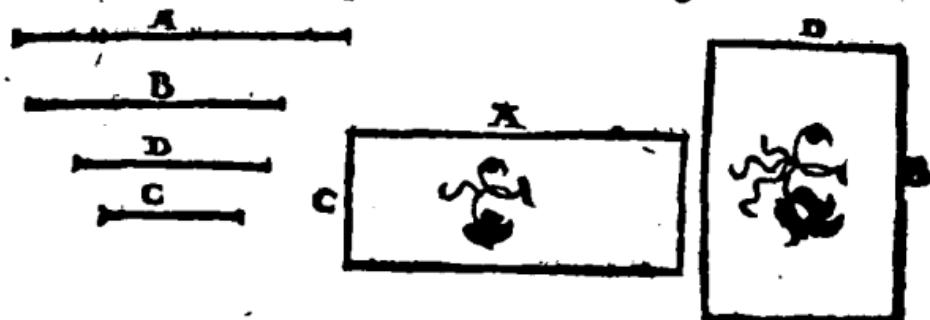

rint, quod sub extremis comprehenditur rectangulum, e quale est ei, quod sub medijs com-

comprehēditur, rectangulo. Et sub extremis comprehensum rectangulum æquale fuerit ei, quod sub medijs continetur, rectangulo, illæ quatuor rectæ lineæ proportionales erunt.

Theorema 12. Propositio 17.

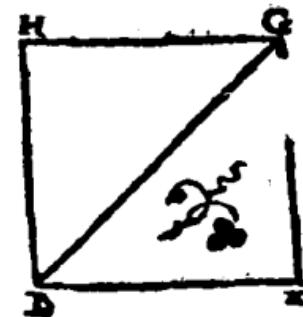
Si tres rectæ lineæ sint proportionales; quod sub extremis comprehenditur rectangulum

æquale fit ei, quod à media describitur, quadrato: Et si sub extremis comprehensum rectangulum æquale fit ei, quod à media describitur, quadrato; illæ tres rectæ lineæ proportionales erant.

Theorema 6. Propositio 16.

A data recta linea, f
datore recti linea si mi-
le, simili-
terq; po-
situm re-
ctilineum describere.

Theo-

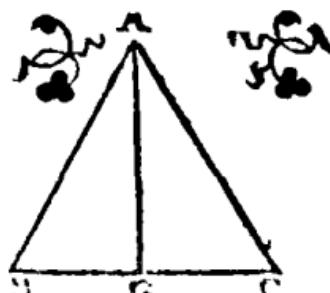
78 EVCLID. ELEMENT. GEOM.

Theorema 13. Propositio 19.

Similia

triangu
la inter
se sunt
in du-
plicata
propor-

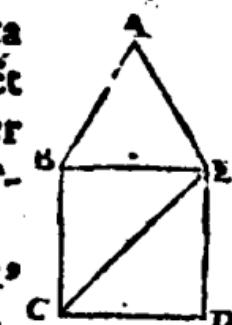
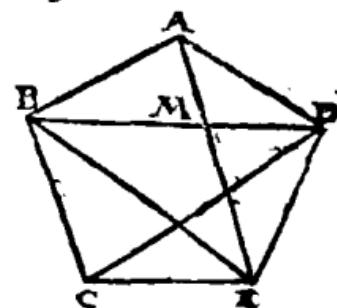
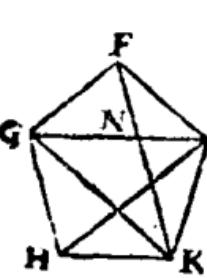
tione laterum homologorum.

Similia
polygo
na in si
similia
triangu-
la diui-
duntur,
& nume
ro equa
lia, & ho
mologa
totis. Et

polygo
nus dupli-
cata
tam habet
eam inter
se propor-
tionem,

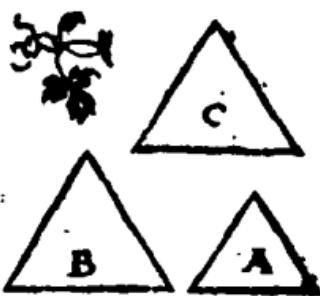
quam lat
homolo-
gum ad homologum latus.

Theor

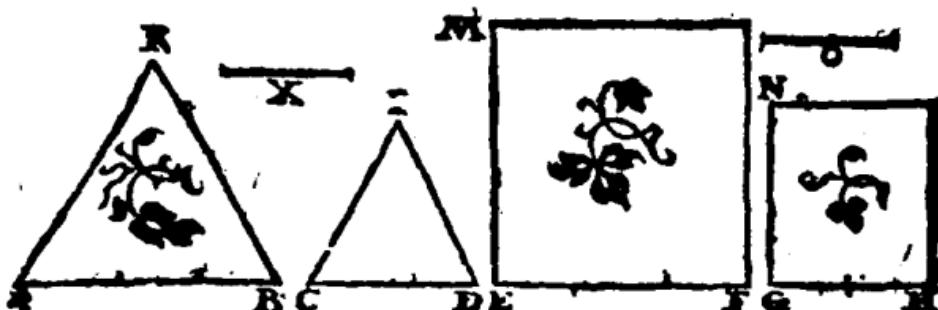
Theorema 15. Pro-
positio 21.

Quæ eidem rectilineo
sunt similia, & inter se
sunt similia.

Theorema 16. Propo-
sitio 22.

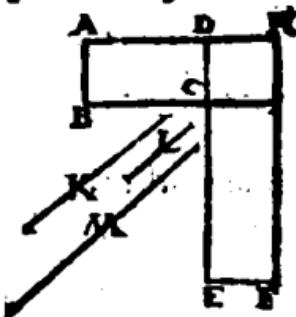
Si quatuor rectæ lineæ proportionales fu-
erint: & ab eis rectilinea similia similiterque
descripta proportionalia erint. Et si à re-
ctæ lineis similia similiterque descripta re-
ctilinea proportionalia fuerint; ipsæ etiam
rectæ lineæ proportionales erunt.

80 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

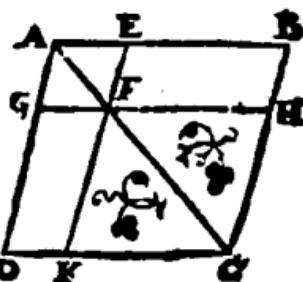
Theorema 17. Propositio 23.

Aequiangula parallelo-
gramma inter se propor-
tionem habent eam, qua^e
ex lateribus componi-
tut.

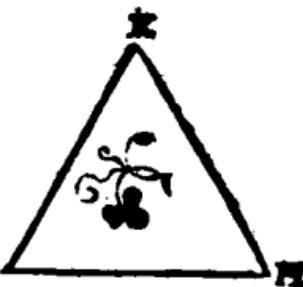
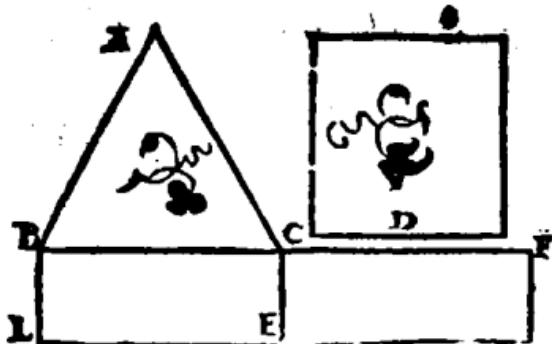

Theorema 18. Pro-
positio 24.

In omni parallelogram-
mo, qua^e circa diametrū
sunt parallelogramma,
& toti, & inter se sunt si-
milia.

Problema 7. Pro-
positio 25.

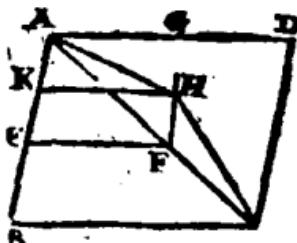

Dato recto lineo simile: similiterque pos-
tum; & alteri dato & quale idem constitu-
ere.

Theo-

Theorema 19. Pro-
positio 26.

Si à parallelogrammo pa-
rallelogrammum abla-
tum sit, & simile toti, &
similiter positum, com-
munem cum eo habens angulum; hoc cir-
cum eandem cum toto diametrum consi-
tit.

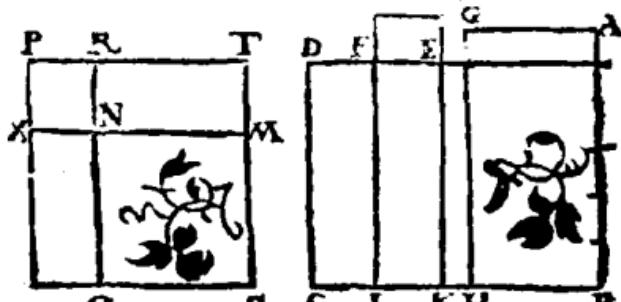

Theorema 20. Propositio 27.

Omnium parallelogrammorum secundum
eandem rectam lineam applicatorum, defi-
cienti-
umq; fi-
guris pa-
rallelo
grammis
simili-
bus, si
militerque positis, ei, quod à dimidia descri-
bitur; maximum, id est, quod ad dimidiad
applicatur, parallelogrammum simile exi-
stens defectui.

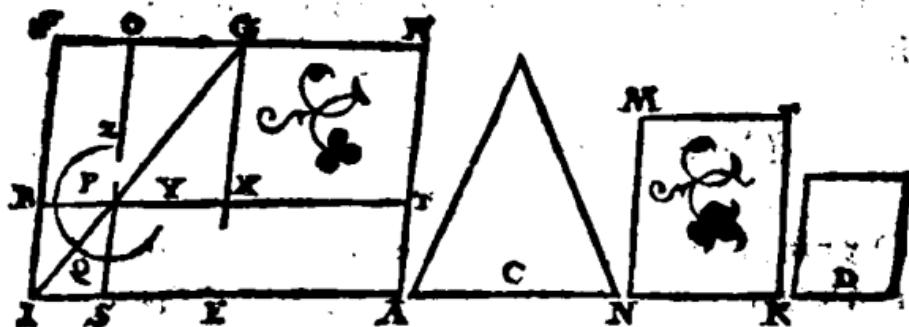
Problema 8. Propositio 28.

Ad datam lineam rectam, dato rectilineo
sequale parallelogrammum applicare, defi-
ciens figura parallelogramma, quæ similis
F sic

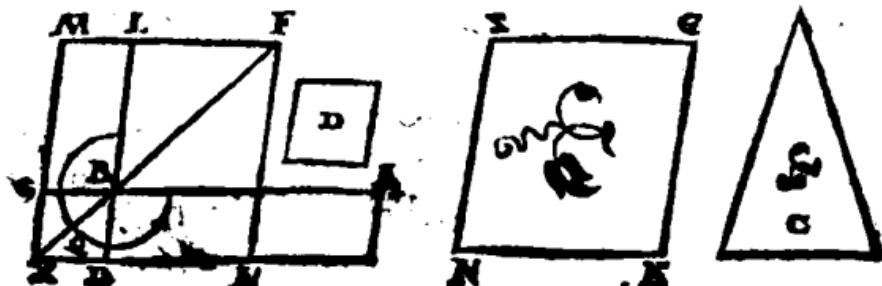
82 EVCLID. ELEMENT. GEOM.

Si alterius rectilineo dato. Oportet autem datum rectilineum, cui æquale applicandum est, non maius esse eo, quod ad dimidiam applicatur, cum similes sint defectus & eius, quod à dimidia describitur, & eius, cui simile deesse debet.

Problema 9. Propo-
sitio 29.

Ad datam rectam lineam, dato rectilineo æquale parallelogrammum applicare, excedens figura parallelogramma, que similis sit parallelogrammo alteri dato.

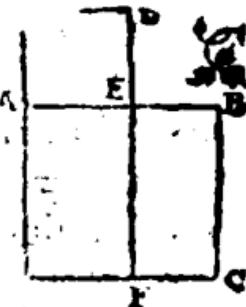

Pro-

LIBER VI

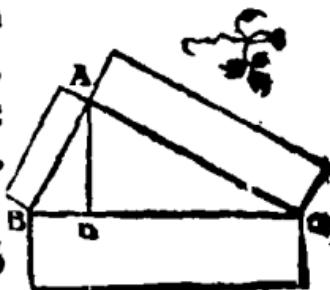
Problema 10. Pro-
positio 30.

Propositum rectam line-
am terminatam, extrema
ac media ratione (propor-
tione:) secare.

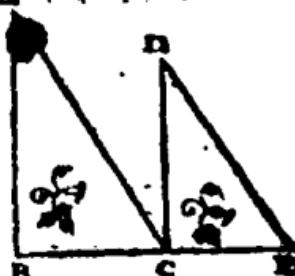
Theorema 11. Propositio 31.

In rectangulis triangulis, figura quævis à la-
tere rectum angulum
subtendente descripta,
æqualis est figuris, quæ
priori illi similes, & si-
militer positæ, à lateri-
bus rectum angulum co-
tinentibus describūtur.

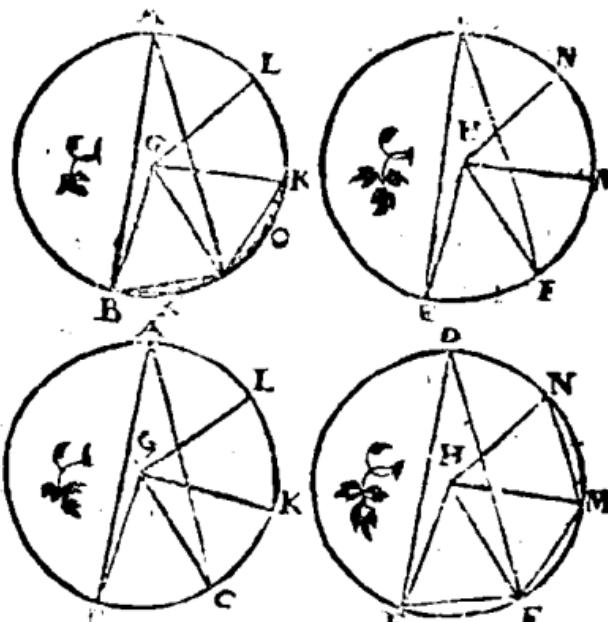
Theorema 12. Propositio 32.

Si duo triangula, quæ duo latera duobus la-
teribus proportionalia habeant, secundum
vnum angulum compo-
sita fuerint, ita ut homo-
logæ eorum latera sint et-
iam parallela; tum reli-
qua illorum triangulo-
rum latera in rectam li-
neam collocata reperiem-
tur.

Theorema 25. Propositio 33.

In æqualibus círculis, anguli eandem habent rationem, cum ipsis peripherijs, in quibus insitūt, siue ad centra, siue ad peripherias constituti, illis insistant peripherijs. In super verò &fectores, quippe qui ad centra consistunt.

FINIS ELEMENTI VI.

EVCLI-

EVCLIDIS.

ELEMENTVM

SEPTIMVM.

DEFINITIONES.

1.

VNites est, secundum quam vnum, quodque eorum, quæ sunt, vnum dicitur.

2.

Numerus autem, ex vnitatibus cōposita multitudo.

3.

Pars est numerus numeri, minoris maioris, cum minor metitur maiorem.

4.

Partes autem, cùm non metitur.

5.

Multiplex verò, maior minoris, cùm maior metitur minor.

6.

Par numeris est, qui bifariam diuiditur.

7.

Impar verò, qui bifariam non diuiditur: vel, qui vnitate differt à pari.

8.

Pariter par numerus est, quem par numerus metitur per numerum parēm.

F,

9. Par-

9.

Pariter autem impar est, quem par numerus metitur per numerum imparem.

10.

Impariter vero impar numerus est, quem impar numerus metitur per numerum imparem.

11.

Primus numerus est, quem unitas sola metitur.

12.

Primi inter se numeri sunt, quos sola unitas, mensura communis, metitur.

13.

Compositus numerus est, quem numerus quicquam metitur.

14.

Compositi autem inter se numeri sunt, quos numerus aliquis, mensura communis, metitur.

15.

Numerus numerum multiplicare dicitur, cum toties compositus fueritis, qui multiplicatur, quos sunt in ipso multiplicante unitates; & procreatus fuerit aliquis.

16.

Cum autem duo numeri mutuo sese multiplicantes quicquam faciunt, qui factus erit, planus appellabitur. Qui vero numeri mutuo sese multiplicarint, illius latera dicentur.

Cum

17.

Cum vero tres numeri mutuo se se multiplantes quempiam faciunt, qui procreatus erit, solidus appellabitur, qui autem numeri mutuo se se multiplicarint, illius latera dicentur.

18.

Quadratus numerus est, qui aequaliter etaequals: vel, qui a duabus aequalibus numeris constinetur.

19.

Cubus vero, qui aequaliter aequali aequaliter: vel, qui a tribus aequalibus numeris constinetur.

20.

Numeri proportionales sunt, cum primus secundi, & tertius quarti, aequè multiplex est; vel eadema pars, vel eadem partes.

21.

Similes plani, & solidi numeri sunt, qui proportionalia habent latera.

22.

Perfectus numerus est, qui suis ipsis partibus est aequalis.

23.

Numerus numerum metiri dicitur per illum numerum, quem multiplicans, vel a quo multiplicatus, illum producit.

24.

Proportio numerorum est habitudo quendam vnum numeri & alterum, secundum quod illius est multiplex, vel pars, partesue.

25.

Termini, siue radices proportionis dicuntur duo numero, quibus in eadem proportione minores sumi nequeunt.

26.

Cum tres numeri proportionales fuerint; Primus ad tertium, duplicatam proportionem habere dicitur eius, quam habet ad secundum. At cum quatuor numeri proportionales fuerint; primus ad quartum, triplicatam proportionem habere dicitur eius, quam habet ad secundum. Et super deinceps uno amplius, quam diu proportio extiterit.

27.

Quotlibet numerus ordine positus, proportio, primi ad ultimum componi dicitur ex proportionibus primi ad secundum, & secundi ad tertium, & tertij ad quartum, & ita deinceps, donec extiterit proportio.

Postulata, siue petitiones.

I.

Postuletur, cuilibet numero, quotlibet posse sumi æquales, vel multiplices.

2.

Quolibet numero, sumi posse maiorem.

Axio-

Axiomata, sive pronunciata.

I.

Quis numeri æqualium numerorum, vel eiusdem, æquè multiplices sunt, inter se sunt æquales,

2.

Quorum idem numerus æquè multiplex est, vel æquè multiplices sunt æquales, inter se æquales sunt.

3.

Qui numeri æqualium numerorum, vel eiusdem, eadam pars, partes fuerint, inter se æquales sunt.

4.

Quorum idem numeris, vel æquales, eadem pars, vel eadem partes fuerint, æquales inter se sunt.

5.

Vnitas omnem numerum per vnitates, quæ in ipso sunt, hoc est, per ipsum met numerū, metitur.

6.

Omnis numerus seipsum metitur per unitatem.

7.

Si numerus numerum multiplicans, aliquem producerit, metetur multiplicans productum per multiplicatum; multiplicatus autem eundem per multiplicantem.

Si numerus numerum metiatur, ut ille, per quem metitur, eundem metietur per eas, quae in metiente sunt, unitates, hoc est, per ipsum numerum metientem.

Si numerus numerum metiens, multiplicet eum, per quem metitur; vel ab eo multiplicatur, illum, quem metitur, producat.

Numerus quotcunque numeros metiens, compositum quoque ex ipsis metitur.

Numerus quemcunq; numerum metiens, metitur quoque omneum numerum, quem ille metitur.

Numerus metiens totam, & ablatum, metitur & reliquum.

Theorema i. Propositio i.

Si Duobus numeris inæqualibus propositis, determinatur semper minor de maiore, alterna quadam detractione; neque reliquus unquam metiatur precedentem, quo ad assumpta sit unitas: qui principiis propositionis sunt numeri, prius inter se erunt.

A	H	C
:	:	F
:	:	G
:	:	
B	D	S

Problema 1. Pro-
positio 2.

A : C
B : D

Duobus numeris datis non : B : D
primis inter se, maximam : : :
eorum communem mensu B D B D
tam reperire. : : : :

Problema 2. Propo-
sitio 3. A B C D E
 3 6 4 2 3

Tribus numeris da- : : : : :
tis non primis inter A B C D E F
se, maximam eorum 18 13 8 6 2 3
communem mensuram reperire.

Theorema 2. Pro-
positio 4. C
 : F

Omnis numerus cuiusq; C C :
numeri, minor maioris,
aut pars est, aut partes. E
 : :
 : : : :
 AB B BD
 12 7 6 9 3

Theorem 3. Propo- C
 : F
 : :
 : : : :
 G H

Si numerus numeri pars fue- : :
rit, & alter alterius eadē pars; G H
& simul vterque vtriusque : : : :
simul eadem pars erit, quz : : : :
vnuis est vnuis. A B D C
 6 2 1 8

Theor.

Theorema 4 Pro-

E

positio 6. B

Si numerus sit numeri par-
tes, & alter alterius eadem
partes; & simul uterque v-
triusque simul eadem par-
tes erunt, quæ sunt vnuis v-
nius.

H

A

G

D

F

12

6

9

8

Theorema 5. Proposi-
tio 7.

D

E

F

M

Si numerus numeri eadem sit
pars quæ detractus detracti; & re-
liquus reliqui eadema pars erit,
quæ totus est totius.

B

E

C

Q

A

6

15

D

E

F

I

C

12

Theorema 6. Pro-
positio 8.

Si numerus numeri eadem sint
partes, quæ detractus detracti;
& reliquo reliqui eadem par-
tes erunt, quæ sunt totus totius.

G M.K.N.H.

Theorema 7. Propositio 9.

Si numerus numeri pars
sit, & alter alterius eadem
pars: & vici sim, quæ pars
est, vel partes primus ter-
tij, eadem pars erit vel eæ
dem partes, & secundus 4
quarti.

C

G

A

B

D

E

10

F

H

I

E

10

Theor-

Theorema 8. Propositio 10.

Si numerus numeri partes sint, & alter alterius eadem partes: etiam vicissim, quae sunt partes, sunt pars primus tertij, eodem modo partes erunt, vel pars & secundus quarti.

E	H	M	P	F	I
C	D				
4	6	10	18		
				D	

Theorema 9. Propositio 11.

Si quemadmodum se habet totus ad totum, ita subtractus ad decrementum: & reliquis ad reliquum ita se habebit, ut totus ad totum.

B	E	F
A	C	S
6	3	

Theorema 10. Propositio 12.

Si sint quotcunque numeri proportionales; quemadmodum se habet unus antecedentium ad unum consequentium, ita se habebunt omnes antecedentes ad omnes consequentes.

A	B	C	D
9	6	3	2

Theorema 11. Propositio 13.

Si quatuor numeri sint proportionales; & vicisim proportionales erunt.

A	B	C	D
11	4	9	3

Theorema 12. Propositio 14.

Si sint quotcunque numeri, & alij illis qualibus multitudi-

A	B	C	D	E	F
12	6	3	8	4	2

94 EUCLED. ELEMENT. GEOM.
ne, qui bñhi sumantur, & in eadem propor-
tione, etiam ex æqualitate in eademi propor-
tione erunt.

Theorema 13. Propositio 15.

Si vñitas numerum quæ-
piam metiatur, alter verò
numerus alium quendam
numerum æquem metia-
tur; & vicissim vñitas ter-
tium numerum æquem me-
tiatur, atq; secundus quar-
tum.

F : L : K : E :
C : L : K : E :
H : G : A : B : D :
G : E : B : D :
A : B : I : 3 : 6

Theorema 14. Propo-
sitio 16.

Si duo numeri mu-
tuò sese multiplicá-
tes faciant aliquos; qui ex il-
lis ex illis geniti fuerint, inter se æquales
erunt.

E A B C D
1 2 4 8 8

Theorema 15. Propositio 17.

Si numerus duos numeros multiplicans fa-
ciat aliquos; qui ex il-
lis procreaverint, e-
andē proportionem 1 : 3 : 4 : 5 : 12 : 15
inter se habebunt, quam multiplicati.

I A B C D E

Theorema 16. Propositio 18.

Si duo numeri numerum
quempiam multiplican-
tes, faciant aliquos; geniti
ex illis eandem habebunt proportionem,
quam qui illum multiplicarunt. Theo-

A B C D E

4 5 3 12 15

Theorema 17. Propo-
sitio 19.

Si quatuor numeri sint proportionales; quod ex primo, & quarto sit numerus, æqualis est ei, qui ex secundo & tertio, sit, numeros. Et si, qui ex primo & quarto sit numerus, æqualis sit ei, qui ex secundo & tertio, sit, numero; illi quatuor : : : : : : numeri proportionales erunt. A B , C D E F G 6 4 3 2 12 11 18

Theorema 18. Propositio. 20.

Sitres numeri sint proportionales; qui ab extremis continetur, æqualis est ei, qui à medio efficitur; Et si, qui ab extremis continetur, æqualis sit ei, qui à medio describitur, illi tres numeri proportionales erunt. A B C 9 6 4 : : : D 6

Theorema 19. Propo-
sitio 21.

Minimi numeri omnium
qui eandem cum eis pro- D
portionem habent, æqua- : L
liter metiuotur numeros G H
eandem cum eis propor- C E : A B
tionem habentes; maior 4 3 8 6
quidem maiorem, minor
verò minorem. THeo-

Theorema 20. Propositio 22.

Si tres sint numeri, & alij multitudine illis
æquales, qui binis sumantur & in eadem ra-
tione; si autem perturbata eorum propor-
tio; etiam ex æ- : : : : :
qualitate in ea- A B C D E F
dem proporti- 6 4 3 12 8 6
oneerunt.

Theorema 21. Propositio 23.

Primi inter se numeri, minimi sunt omnia
eandem cum eis pro- : : : : :
portionem habentium. A B E C D
5 6 3 4 3

Theorema 22. Propositio 24.

Minimi numeri omni- : : : :
um eandem cum eis pro A B C D E
portionem habentium, 7 6 4 3 2
primi sunt inter se.

Theorema 23. Propositio 25.

Si duo numeri sint primi inter se, qui alter
utrum eorum metitur, : : : :
numerus, is ad reliquū ABCD
primus erit. 6 7 3 4

Theorema 24. Propositio 26.

Si duo numeri ad quē :
piam numerū primi 3
sint, ad eundem primus B : : : :
is quoque futurus est, : : : :
qui ab illis productus A C D E F
fuerit. 3 5 5 3 2

Theo-

Theorema 25. Propo-
sitio 27.

Si duo numeri primi sint in-
ter se, qui ab uno eorum gig-
nitur, ad reliquum primus e-
rit.

B : : :
C : :
D :
6 3

Theorema 26. Propositio 28.

Si duo numeri ad duos numeros ambo ad
utrumque primi sint; & qui ex eis gignen-
tur, primi inter se e-
runt.

A B E C D F
3 5 15 2 4 8

Theorema 27. Propositio 29.

Si duo numeri primi sint inter se, & multi-
plicans uterque seipsum procreet aliquem;
qui ex ijs producti fuerint, primi inter se e-
runt. Quod si numeri initio proppositi mul-
tiplicant eos, qui producti sunt, effecerint
aliquos; hi quoque inter se primi erunt; &
circa extremos idem
hoc semper eueniet.

A C E B D F
3 6 2 7 4 1 6 6 3

Theorema 28. Propositio 30.

Si duo numeri primi sint inter se, etiam si-
mul uterque ad utrumque illorum primus
erit. Et simul uterque ad unum aliquem eo-
rum primus sit, etiam qui ini-
cio positi sunt numeri, primi
inter se erunt.

C : : :
A B D

7 5 4
Theo-

Theorema 29. Propositio 31.

Omnis primus numerus ad omnem numerum, quem non metitur, primus est. : : : A B C 7 105

Theorema 30. Propositio 32.

Si duo numeri sese mutuo multiplicantes faciant aliquem; hanc autem ex ipsis producentem metiatur primus : : : quidam numerus: is alterum etiam eorum, 3 6 12 3 4 qui initio positi erant, metietur.

Theorema 31. Propositio 33.

Omnem compositum numerum aliquis primus metietur. : : : A B C 27 9 3

Theorema 32. Propositio 34.

Omnis numerus aut primus est, : : : aut eum aliquis primus metit. A A 3 6 3

Problema 3. Propositiō 35.

Numeris datis quocunque, reperire minimos omnium, qui eandem cum illis proportionem habeant.

:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
A	B	C	D	E	F	G	H	K	I	M	
6	8	12	2	3	4	6	2	3	4	3	

Pro-

Problema 4. Pro-
positio 36.

B	C	D	E	F
A	7	12	8	4
			3	
E	C	D	G	H
F	9	12	0	2
			3	

Duobus numeris
datis, reperire, quē
illi minimum me-
tiantur, numerum

Theorema 33. Propositio 37.

Si duo numeri numerum
quem piam metiantur; &
minimus, quem illi meti-
untur, eundem metietur.

A	B	E	C
2	3	6	12

Problema 5. Pro-
positio 32.
Tribus numeris da-
tis, reperire quēm
minimum numerum
illi metiantur.

A	B	C	D	E	F
3	4	6	12	8	
A	B	C	D	E	F
3	6	8	12	4	16

Theorema 34. Propositio 39.

Si numerum quispiam numerus metiatur,
mensis partem habe-
bit metienti cogno-
tinem.

A	B	C	D
12	4	3	1

EVCLID. ELEMENT. GEOM.

Theorema 37. Propo- sitione 40.

Si numerus partem habuerit quamlibet, illum metietur numerus
parti cognominis.

A B C D
8 4 2 1

Problema 6. Propo- sitione 41.

Numerum reperire,
qui minimus cum
sit, datas habeat par-
tes.

A B C G H
8 3 4 12 10

DEFINES ELEMENTI VII.

EVCL.

EVCLIDIS ELEMENTVM OCTAVVM.

DEFINITIONES.

Theorema 1. Propositio 1.

Si sint quotcunque numeri deinceps proportionales, quorum extremi sint inter se, primi; $\therefore \therefore \therefore \therefore \therefore \therefore$ ipsi minimi A B C D E F G H sunt omniū 8. 12 18 27 6. & 12 18 eandem cum eis proportionem habentium.

Problema 1. Propositio 2.

Numeros reperire deinceps proportionales minimos, quotcunque iussuerit quispiam in data proportione.

A B C D E F G H K
3 4 9 12 16 27 36 49 64

Theorema 2. Propositio 3.
Conuersa primæ.

Si sint quotcunque numeri deinceps proportionales minimi habentium eandem cū

G 3

102 EUCOLID. ELEMENTA GEOM.
et proportionem; illorum extremi sunt
ter se primi.

A B C D E F G H K L M N O
27 16 43 64 3 4 9 12 16 27 36 48 64

Problema 2. Propositio 4.
Proportionibus datis quotcunque in mini-
mis numeris, reperire numeros deinceps
minimos in datis proportionibus.

E F : : ; ; ; ; ; ; ; ; ; ; ; ; ; ; ; ; ;
A B C D E F H G K L N X M O
3 4 2 2 4 5 6 8 12 15 4 6 10 12

Theorema 3. Propositio 5.
Plani numeri proportionem inter se habent
ex lateribus compositam.

A L B C D E F G H K
38 22 34 3 6 4 8 9 12 16

Theorema 4. Propositio 6.

Si sint
quotli-
bet nu-
meri de-
inceps,

A	B	C	D	E	F	G	H
24	36	54	82	4	6	9	

deinceps proportionales; primus autem secundum non metiatur; neq; alius quispiam ultimum metietur.

Theorema 5. Propositione 7.

Si sint quocunque numeri deinceps proportionales; primus autem extre-
mum metiatur; is etiam se-
cundum metietur.

Theorema 6. Propositione 8.

Si inter duos numeros medij continua pro-
portionē indicant numeri; quot inter eos
medij continua proportionē incident numeri,
totidem & inter alios eandem cum illis
habentes proportionem medij continua
proportionē incident.

:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
A	C	D	B	G	H	K	L	C	M	N	P	
4	9	27	81	1	3	9	27	2	6	18	54	

Theorema 7. Propositione 9.

Si duo numeri sunt inter se primi, & inter
eos medij continua proportionē incident
numerī, quot inter eos medij continua pro-
portionē incident numeri, totidem & inter
utrumque eorum, ac unitatem deinceps me-
dij continua proportionē incident.

1 1 1 1 : . 1 : 1 1 1 1
 A I N E F N C K X G D L O S
 27 27 9 36 3 36 12 48 4 48 16 64 64

Theorema 8. Propositio 10.

Si inter duos numeros, & unitatem, continet proportionales incident numeri; quot inter utrumque ipsorum, & unitatem, deinceps medijs :

continua p.	A	K	L	B
portione in-	27	9	12	16
cidunt nu-	E	D	F	G
meri; totidē	36	3	4	64
& inter illos		C		
medij conti-				
nua proportione incident,				

Theorema 9. Propositio 11.

Duorum quadratorum numerorum una medius proportionalis est numerus: & quadratus ad quadratum duplicatum habet lateris ad latus proportionem. : : : : :
 A C E D B
 9 3 12 4 16

Theorema 10. Propositio 12.

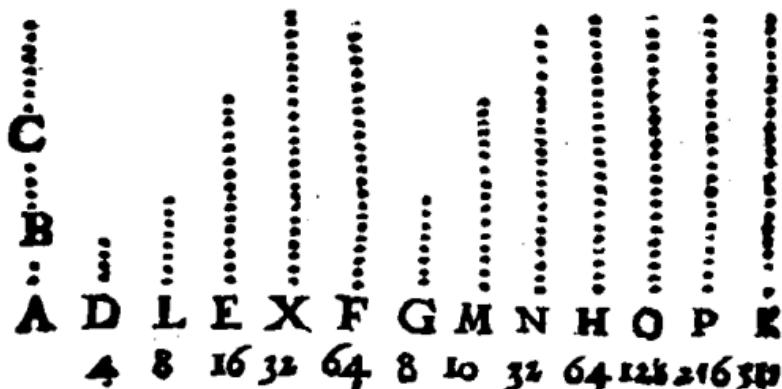
Duorum cuborum numerorum duo medijs proportionales sunt numerorum; Et cubus ad

LIBER VIII. 103
ad cubum triplicatam habet lateris ad latus
proportionem.

A	H	K	B	C	D	E	F	G
27	36	48	64	3	4	9	12	16

Theorema 11. Propositione 13.

Si sint quotlibet numeri deinceps proportionales, & multiplicans quisque seipsum faciat aliquos; qui ab illis producti fuerint, proportionales erunt. Et, si numeri primū positi, ex suo id procreatos ducū, faciant aliquos; ipsi quoque proportionales erunt.

Theorema 12. Propositione 14.

Si quadratus numeris quadratum numerū metatur, & latus unius metetur latus alterius.
G s rius.

rius. Et si unius quadrati latus me- : : : :
etatur latus alterius, A B C D
& quadratus quadratum metietur. 9 12 16 8 4

Theorema 13. Propositio 15.

Si cubus numerus cubum numerus metie-
tur, & latus unius metietur alterius latus. Et
si latus unius cubi latus alterius metiatur,
tum cubus cubum metietur.

2	:	2	:	2	:	2	:	2	:	2	:
A	H	K	B	C	D	E	F	G			
8	16	28	64	2	4	4	8	16			

Theorema 14. Propositio 16.

Si quadratus numerus quadratum numerum
non metiatur, neque latus unius metietur
alterius latus. Et si latus
unius quadrati non me-
tiatur latus alterius, ne-
que quadratus quadra-
tum metietur.

2	:	2	:	2	:	2	:	2	:	2	:
A	B	C	D								
9	16	3	4								

Theorema 15. Propositio 17.

Si cubus numerus cubum numerum non me-
tiatur; neque latus unius
latus alterius metietur.
Et si latus cubi unius la-
tus alterius non metia-
tur, neque cubus cubum
metietur.

2	:	2	:	2	:	2	:	2	:	2	:
A	B	C	D								
8	17	9	11								

Theo-

Theorema 16. Propositio 18.

Duorum similiū planorum numerorum
vnus medius proportiona-
lis est nume-
rus; & planus
ad planum duplicatam habet lateris homo-
logi ad latus homologum proportionem.

Theorema 17. Propositio 19.

Duorum similiū numerorum solidorum
duo medij proportionales sunt numeri: Et
solidus ad similem solidum triplicatam, ha-
bet lateris homologi ad latus homologum
proportionem,

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	N	X	B	C	D	E	F	G	H	K	M	L
8	11	18	27	2	2	2	3	3	3	4	6	9

Theorema 18. Propo-
sitio 20.

Si inter duos numeros vnus medius propor-
tionalis icidat
numeris similes
planū erunt illi
numeri,

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	C	B	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
18	24	33	3	4	6	8	12	16	20	27	36	45

208 EVCLID. ELEMENTA. GEOM.

Theorema 19. Propositione 21.

Si inter duos numeros duo medij proportionales intidantur numeri; similes solidi sunt illi numeri.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	C	D	B	E	F	G	H	K	L	M	N	P
27	36	44	64	9	12	16	3	3	3	4		

Theorema 20. Propositione 22.

Si tres numeri deinceps sint proportionales; primus autem sit quadratus, & tertius quadratus erit.

⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	D	
9	14	25	

Theorema 21. Propositione 23.

Si quatuor numeri deinceps sint proportionales; primus autem si cubus, & quartus cubus erit.

⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	C	D
8	12	18	27

Theorema 22. Propositione 24.

Si duos numeri ex proportione habeant inter se, quam quadratus numerus ad quadratum numerum, primus autem sit quadratus, & secundus quadratus, & secundus quadratus erit.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	C	D	
4	9	9	16	36

Theorema 23. Propositione 25.

Si numeri duo proportionem inter se habent,

bant, quam cubus numerus ad cubum numerum, prius autem cubus sit, & secundus cubus erit.

A	E	F	B	C			D
8	12	16	2.	64	96	140	216

Theorema 24. Propositio 26.

Similes plani numeri proportionem inter se habent, quam quadratus numeros ad quadratum numerum.

A	C	B	D	E	F
18	24	32	9	12	16

Theorema 25. Propositio 27.

Similes solidi numeri proportionem habent inter se, quam cubus numerus ad cubum numerum.

A	C	D	B	E	F	G	H
26	24	26	14	8	12	18	47

FINIS ELEMENTI VIII.

EVCLI.

EVCLIDIS ELEMENTVM NONVM.

Theorema 1. Propo- sitio 1.

Si duo similes plani numeri mutuò sese mul-
tiplicantur,
quendam procreant, : : : : :
productus A E B D C
quadratus 4 6 9 16 24 36
erit.

Theorema 2. Propo- sitio 2.

Si duo numeri mutuò sese multiplicantes,
quadratum fa- : : : :
ciant, illi simi- A B D C
les sunt plani. 4 6 9 18 36

Theorema 3. Propo- sitio 3.

Si cubus numerus seipsum multiplicans pro-
creat

eret ali-

quem, pro : : : : :
ductus cu^{Vai} D D A B
bus erit. tas 3 4 8 16 32 64

Theorema 4. Propositio 4.

Si cubus numerus cubū : : : :
numerum multiplicans : : : :
quendam procreet, pro- A B D C
creatus cubus erit. 8 27 64 116

Theorema 5. Propositio 5.

Si eubus numerus numerum quendam mul-
tiplicans cubum pro- : : : :
creet, & multiplica- A B C D
tus cubus erit. 27 64 729 27 18

Theorema 6. Propositio 6.

Si numerus seipsum . . :
multiplicans cubum : : :
procreet ; & ipse cu- A B C
bus erit. 27 729 19683

Theorema 7. Propositio 7.

Si compositus numerus quedam numerum
multiplicans, quem- : : : :
piam procreet, pro- A B C D E
ductus solidus erit. 6 8 48 2 3

Theorema 8. Propositio 8.

Si ab unitate quotlibet numeri deinceps pro-
portionales sint: Tertius ab unitate quadra-
tus est, & vnum intermitentes omnes. Quar-
tus autem cubus est, & duobus intermissis om-
nibus

112 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
 nos: Septimus vero cubus simul & quadratus est, & quinque vni intermissas sis omnes

A	B	C	D	E	F
3	9	27	81	243	729

Theorema 9. Propositio 9.

Si ab unitate sint quotcunque numeri deinceps proportionales; sit autem quadratus is, qui unitatem sequitur, & reliqui oes quadrati erunt. Quod si, qui unitatem sequitur, cubus sit; & reliquias omnes cubierunt.

531441	F	732969
59049	E	53441
6561	D	6561
729	C	6561
81	B	729
9	A	81
		o
		vunitas.

Theorema 10. Propositio 10.

Si ab unitate numeri quotcunque proportionales sint; non sit autem quadratus is, qui unitatem sequitur, nisi neque aliustas. A B C D E F
 nullus quadratus 3 9 36 81 243 729

tus

L'IB E'R' IX. 39
tis erit; deceptis, tertio ab unitate ac omni-
bus vnum intermittentibus. Quod si, qui u-
nitatem sequitur, cubus non sit: neque aliis
ullus cubus erit; deceptis, quarto ab unitate,
ac omnibus duos intermittentibus.

Theorema ii. Propositione ii.

Si ab unitate numeri quotlibet deinceps
proportionales sint; minor maiorem meti-
tur per quempiam : : : : :
eorum, qui in pro- A B C D E
portionalibus sunt. 1 4 8 16
numbris.

Theorema i. Propositione i.

Si ab unitate quotlibet numeri sint propor-
tionales; quot primorum numerorum ultimum
metiuntur, totidem & eum, qui unitati proximus est, metiuntur.

Theorema i. Propositione i.

Si ab unitate sint quocunque numeri de-
ceps proportionales; primus autem sit, qui
unitatem sequitur; maximum nullus alius
H metie-

304. EVCLID. ELEMENTA GEOM.
metierat; ijs exceptis, qui in proportionibus
tuis sunt, numeris.

A	B	C	D	E	F
9	12	16	4	7	8

3. Theorema 14. Proposition 14.
Si minimum numerum primi aliquotum
meri metietur; nullus aliis nume-
ris primus illum
metietur; ijs exceptis; qui primi me-
tiuntur.

Theorema 15. Proposition 15.

A	B	C	D	E	F
42	2	3	6		
9	12	16	4	7	8
A	C	B	A	C	B
16	12	9	16	12	

Theor.

Theorema 16. Propositio 16.

Si duo numeri sint inter se
primi; non se habebit quem-
admodum primus ad secun-
dum, ita secundus ad quem-
piam alium. A B C
 5 8

Theorema 17. Propositio 17.

Si sint quolibet numeri
deinceps proportionales,
quorum extreimi sint in-
ter se primi; non erit que-
admodum primus ad se-
cundum; ita ultimus ad A B C D E
quempiam alium. 8 12 10 27

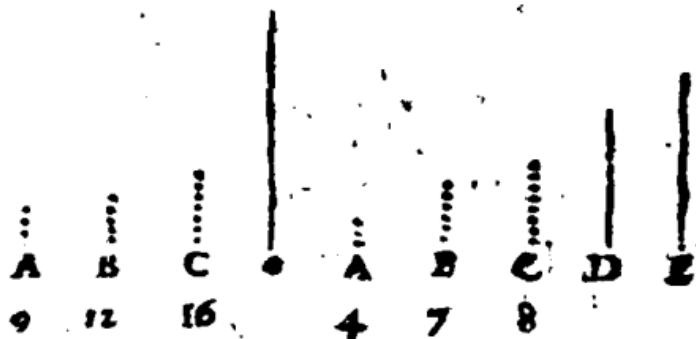
Problema 1. Propositio 18.

Duobus numeris datis, considerare an pos-
sit ipsiis tertius inueniri proportionalis.

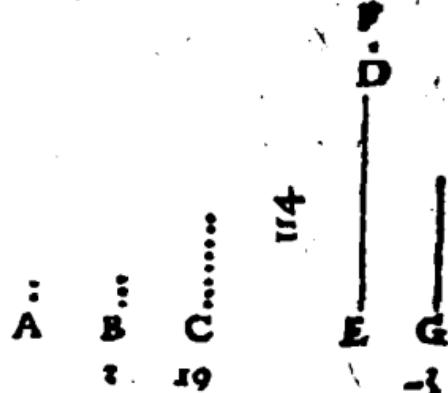
Problema 12. Propositione 19.

Tribus numeris datis, considerare, an possit
ipsis quartus reperiri proportionalis.

Theorema 8. Propositione 20.

Primi numeri
plures sunt, qua
cunque propo-
fita multitudi-
ne primorum
numerorum.

Theorema 19. Propositione 21.

Si pares numeri quo-
libet compositi sint,
totus est par.

A	B	C	D
4	6	8	10

Theo-

Theorema 20. Propo-
fitio 22.

Si impares numeri quo-
libet compositi sint; sit
autem par illorum mul-
titudo; totus par erit.

A	B	C	D	E
1	9	7	5	

Theorema 21. Propo-
fitio 23.

Si impares numeri quo-
cunque compositi sint;
sit autem impar illorum
multitudo; & totus im-
par erit.

A	B	C	E
7	8		

Theorema 22. Propo-
fitio 24.

Si à pari numero par detra-
ctus sit; & reliquias par erit.

A	C
6	4

Theorema 23. Propo-
fitio 25.

Si à pari numero impar de-
tractus sit; & reliquias impar
erit.

A	C	D
8	7	5

Theorema 24. Propo-
fitio 26.

Si ab impari numero impar
detractus sit; & reliquias par
erit.

A	C	D	B
4	6		

118 EVCLID. ELEMENT. GEOM.

Theorema 25. Propo-
sition 27.

Si ab impar numero par able- A D C
tus sit; reliquis impar erit. 1 4 4

Theorema 26. Propo-
sition 28.

Si impar numerus par em- A B C
multiplicans , procreet 3 4 11
quempiam; procreat us par-
erit.

Theorema 27. Propo-
sition 29.

Si impar numerus imparem : : :
numerum multiplicans, quod- A B C
dam procreet; procreat us im- 3 5 15
par erit.

Theorema 28. Propo-
sition 30.

Si impar numerus par em du- : : :
merum metatur; & illius A C B
dimidium metetur. 3 6 18

Theorema 29. Propo-
sition 31.

Si impar numerus ad nu- : : :
merum quempiam pri- A B C P
- prius sit: & illius duplum 7 8 16
primus erit,

Theor-

LIBER IX.

Theorema 30. Propo-
sitione 32.

Numerorum, qui à binario dupli sunt, vni-
versus qualiter pariteras. A B C D
par est tantum. 2 4 8 16

Theorema 31. Propo-
sitione 33.

Si numerus dimidium habeat im-
paritera: pariter impar est tantum. A
20

Theorema 32. Propo-
sitione 34.

Si par numerus neque à binario du-
plus sit, neque dimidium habeat im-
parem: pariter par est, & pariter impar. A
20

Theorema 33. Propo-
sitione 35.

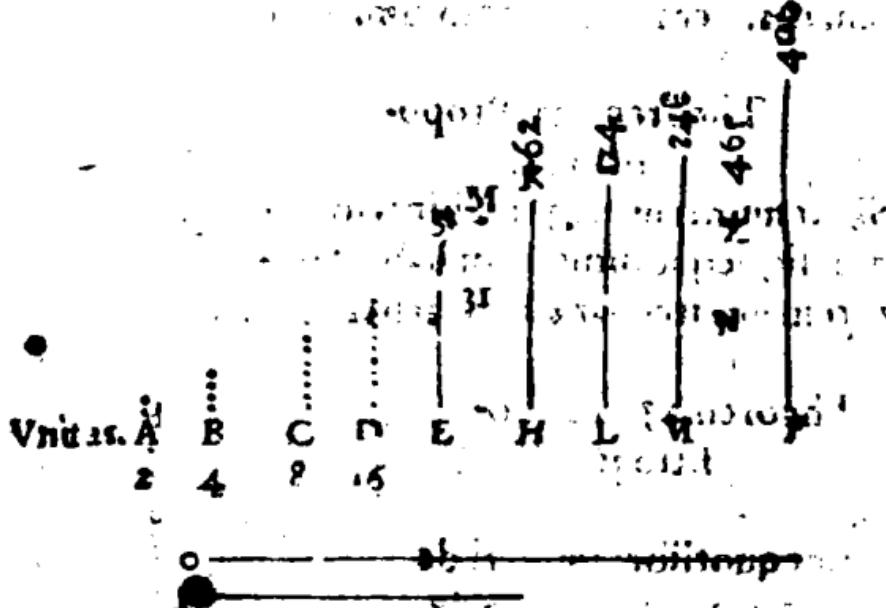
Si sint quotlibet numeri de
inceps proportionales; de-
trahantur autem à secundo
& vltimo & quibuslibet inter-
mo: Erit quemadmodum
secundi excessus ad primū,
ita vltimi excessus ad om-
nes, qui vltimum antec-
cedunt.

C	4
G	4
D	4
B	16
E	16

Theorema 34. Propositi

Silio 36.

Si ab unitate numeri quolibet deinceps exponitur sicut in dupla proportione, quondam totus compositus primus factus sit; si que totus in ultimum multiplicatus, quoniam p̄m procreatus perfectus erit.

FINIS ELEMENTI IX.

EVCL

+ K

EVCLIDIS ELEMENTVM DECIMVM.

DEFINITIONES.

PRIMAE, NEMPE MAGNITV-
DINUM SYMMETRARUM.

1.

Conmensurabiles magnitudines dicū-
tur illae, quae eadem mensura me-
tuntur.

2.

Inconmensurabiles vero magnitudines di-
cuntur, quarum nullam mensuram commu-
nem contingit reperiī.

3.

Lineæ rectæ potentia conmensurabilis
sunt, quarum quadrata una eadem superfi-
cies, siue area metitur.

4.

Inconmensurabiles vero lineæ sunt, q-
rum quadrata, quæ metiatur area com-
nis, reperiri nulla potest.

5.

Hæc cùm ita sint, ostendit potest, quod quæ-
tamunque linea recta nobis proposantur, ex-
istunt etiam aliæ lineæ inconmensurabiles eis.

H. , com-

112 EVCLID. ELEMENTA. GEOM.

commensurabiles; alia sunt incommensurabiles; hę quidem longitudines & potencies; illae vero potentia tantum. Vocentur igitur linea recta, quantumcunq; proponatur ad eam, id est, rationalis.

6.

Lineæ quæque illi sunt commensurabiles sive longitudine & potencia, sive potentia tantum, vocentur & ipse prædicti id est, rationales.

7.

Quæ vero illae sunt incommensurabiles illi sunt prædicti, id est, primo loco rationali, vocentur alioya, id est, irrationales.

8.

Et quadratum, quod à linea proposita describitur, quem prædicti vocari volumus, vocetur prædictum, id est, rationale.

9.

Et quæ sunt huius commensurabilitas, vocentur prædicta, id est, rationalis.

10.

Quæ vero sunt illi quadrato, prædicto scilicet, incommensurabilis, vocentur alioya, id est, surda, sive irrationalia.

11.

Et lineæ, quæ illa incommensurabilitas describunt, vocentur alioya. Et quidam si illa incommensurabilitas fuerint quadrata, ipsa scribunt altera vocabulatur alioya lineæ, quod si qua-

si quadrata quidem non fuerint, verum aliq; quæpiam superficies siue figuræ rectilineæ, tunc vero lineæ illæ quæ describunt quadrata atque alia figuris rectilineis, vocentur platoe.

Postulatum, siue petitio.

Postuletur quemlibet magnitudinem totum posse multiplicari, donec quamlibet magnitudinem eiusdem generis excedat.

Axiomata, siue pronunciata.

Magnitudo quæcunque magnitudines metiens, compositam quoque ex ipsis metitur.

2.

Magnitudo quamcunq; magnitudinem metiens, metitur q[uo]doque omnem magnitudinem, quam illa metitur.

3.

Magnitudo metiens totam magnitudinem, & ablatam; metitur, & reliquam.

Problema 1. Propositio 1.

Duabus magnitudinibus inæqualibus propositis, si de minore detrahatur plus dimidio; & rursus de residuo iterum detrahatur plus dimidio; idque semper fiat: relinquetur tâdem quædam magnitudo minor altera minore ex duabus propositis.

Theor:

Theorema 2. Propositio 3.

Duabus magnitudinibus propositis inequalibus, si de rebus tuis semper minor de maiore, alterna quadam de reactione; perque residuum unquam metiatur id, quod ante summetiebatur; iacōmmensurabiles sunt illae magnitudines.

Problema 1. Propositio 3.

Duabus magnitudinibus commensurabilibus datis, maximam ipsarum communem mensuram reperire.

Problema 2. Propositio 4.

Tribus magnitudinibus commensurabilibus datis, maximam ipsarum communem mensuram reperire.

Theorema 3. Propositio 5.

Commensurabiles magnitudines inter se proportionem eam habent, quam habet numerus ad numerum.

$$1 \{ \quad : \quad 0 \quad : \quad \\ A \quad C \quad B \quad D \quad E$$

Theo-

Theorema 4. Propo-

sitio 6.

Si duæ magnitudines pro-
portionem eam habent in-
ter se, quam numerus ad
numerum: commen-
tarebiles sunt illæ magnitudi-
nes. A B C D E
815

Theorema 5. Propo-

sitio 7.

Incommensurabiles magnitu-
dines inter se proportionem
non habent, quam numerus ad
numerum.

Theorema 6. Propo-

sitio 8.

Si duæ magnitudines inter se proportionem non habent, quam numerus ad numerum: incommensurabiles illæ sunt magni-
tudines.

Theorema 7. Propo-

sitio 9.

Quadrata, quæ describitur à rectis lineis 16-
gitudine commensurabilibus: inter se pro-
portio-

126 EVCLID, ELEMENT. GEOM.

portionem habent,
quam numerus qua-
dratus ad alium nu-
merum quadratum.

Et quadrata haben-
tia proportionem.

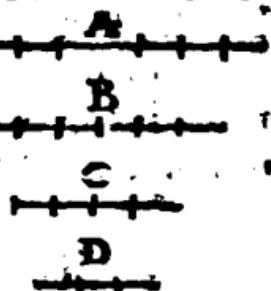
Inter se, quam qua-
dratus numerus ad numerum quadratum;

habent quoque latera longitudine com-
mensurabilia. Quadrata vero quæ describū-
tur à lineis longitudine incommensurabili-
bus; proportionem non habent inter se, quia
quadratus numerus ad numerū alium qua-
dratum. Et quadrata non habentia propor-
tionem inter se, quam numerus quadratus
ad numerum quadratum, neque latera ha-
bebunt longitudine commensurabilia.

Theorema 8. Propositio 10.

Si quatuor magnitudines fuerint proporcio-
nales; prima secundæ fuerit commen-
surabilis; tertia quoque, ————— A —————
quartæ commensurabilis
erit; quod si prima secun-
dæ fuerit incommensu-
rabilis; tertia quoque
quartæ incommensura-
bilis erit.

Theorema 3. Propositio 11.

Propositus linea recta (quam prius vocari
dixi)

diximus) reperire duas lineas rectas incom-
mensurabiles, alteram quidē
longitudine tantum, alteram
verò non longitudine tantum,
sed etiam potentia incom-
mensurabilem.

Theorema 9. Propo-
ficio 12.

Magnitudines, que eidem mag-
nitudini sunt commensurabiles; & C.B.
inter se quoque sunt comamen- 6 D... 4 F..
surabiles. 4 E... 8 G...

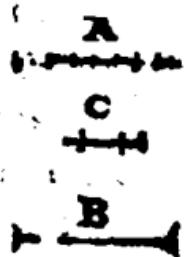
3 H...

2 K...

4 L...

Theorema 10. Propositione 13.

Si ex duabus magnitudinibus
haec quidem commensurabi-
lis sit tertiae magnitudini, illa
verò eidem incommensura-
bilis, incommensurabiles sunt
illae duas magnitudines.

Theorema 11. Propositione 14.

Si duarum magnitudinum commensurabilium, altera fuerit commensurabilis mag-
nitu-

EVCLID. ELEMENT. GEOM.

mitudinē alteri
cupiam tertia; re-
liqua quoq; mag-
nitudo eidem ter-
tiae incommen-
sabilis erit.

Theorema 12. Propositio 15.

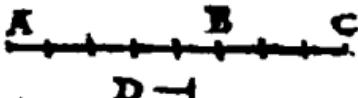
Si quatuor rectæ lineæ proportionales fuerint; possit autem prima plusquam secunda tanto, quantum est quadratum rectæ lineæ sibi commensurabilis longitudine: tertia quoque potuerit plusquam quarta tanto, quantum est quadratum rectæ lineæ tibi commensurabilis longitudine. Quod si prima possit p'ulquam secunda quadrato rectæ lineæ sibi longitudine incommensurabilis sit, etia quaque poterit plusquam quartæ quadrato rectæ lineæ sibi incommensurabilis longitudine.

Theorema 13. Propositio 16.

Si duæ magnitudines commensurabiles componantur; tota magnitudo composita singulis partibus commensurabilis erit; Quod si tota magnitudo composita alterutri parti commensurabilis fuerit; illæ duæ quo-

Quaque partes commē
surabiles erunt.

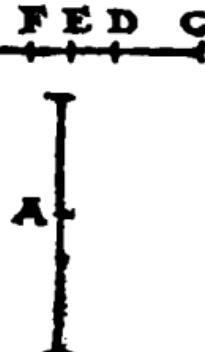
Theorema 14. Propositio 17.

Si duæ magnitudines incommensurabiles compoñantur, ipsa quaque tota magnitudo singulis partibus componentibus incommen- surabilis erit. Quod si tota alteri parti incom- mensurabilis fuerit illæ quo- que primæ magnitudines in ter se incommensurabiles e- sunt.

Theorema 15. Propo-
sitio 18.

Si fuerint duæ rectæ lineæ inæquales, & quartæ parti quadrati, quod describitur à minore, æquale parallelogrammum applicetur ad maiorem, ex qua maiore tantum excurrat extra latus parallelogrammi, quā- tum est alterum latus ipsius parallelogram- mi: si præterea parallelogrammum sui ap- plicatione diuidat lineam illam in partes in ter se commensurabiles longitudine, illa maior linea tanto plus potest quam minor, quantum est quadratum lineæ sibi commen- surabilis longitudine. Quod si maior plus possit quam minor, tanto, quantum est qua- dratum lineæ sibi commensurabilis longi- tudinae, & præterea quartæ parti quadrati li-

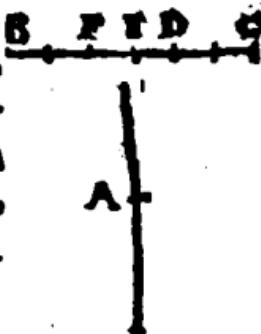
q̄o EVCLID. ELEMENT. GEOM.
 neꝝ minoris, & quale parallelogrammum ap-
 plicetur ad maiorem, ex qua maiore tantum
 excurrat extra latus parallelo-
 grammi, quantum est alterum latus ipius parallelo-
 grammi: parallelogrammū
 sui applicatione diuidit maiorem in partes inter se lon-
 gitudine commensurabiles.

Theorema 16. Propositio 19.

Si fuerint duas rectas lineas inaequales; quar-
 tæ autem parti quadrati lineæ minoris, &
 quale parallelogrammorum ad lineam ma-
 iorem applicetur, ex qua linea tantum ex-
 currat extra latus parallelogrammi, quan-
 tum est alterum latus eiusdem parallelo-
 grammi: si parallelogrammum præterea sui
 applicatione diuidat lineam in partes inter
 se longitudine incommensurabiles, maior
 illa linea tanto plus potest quam minor
 quantum est quadratum lineæ sibi minoris
 commensurabiles longitudine. Quod si ma-
 ior linea tanto plus possit quam minor,
 quantum est quadratum lineæ incommen-
 surabilis sibi longitudine: & præterea quar-
 tæ parti quadrati lineæ minoris & quale pa-
 rallelogrammum applicetur ad maiorem

Ex qua tantum excurrat ex tra latus parallelogrammi, quantum est alterum latus ipsius: parallelogrammum sui applicatione diuidit maiorem in partes inter se inco- mensurabiles longitudine.

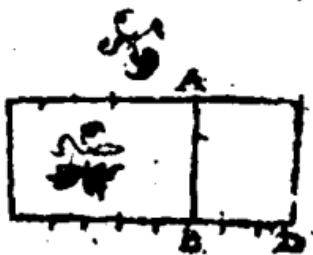
Theorema 17. Propo- sition 20.

Superficies rectanguli contenta ex lineis rectis rationalibus longitudine commensurabilibus secundum unum aliquem modum ex antedictis, rationalis est.

Theorema 18. Propositio 21.

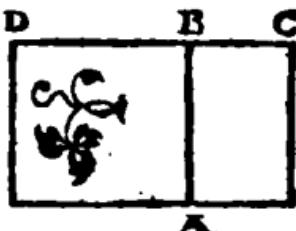
Si rationale ad lineam ra- tionalem applicetur; ha- bebit alterum latus line- am rationalem & com- mensurabilem longitudi- ne lineæ cui rationale parallelogrammum ap- plicatur.

Theorema 19. Propositio 22.

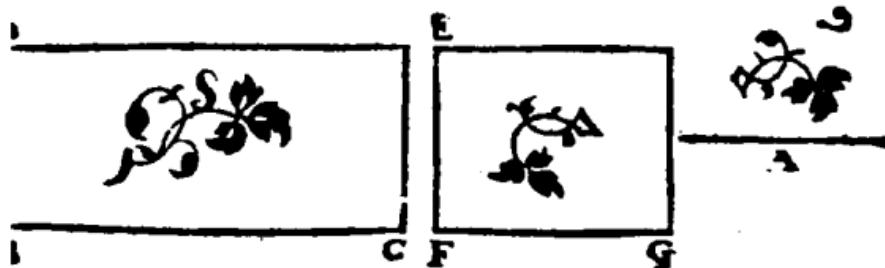
Superficies rectangula contenta duabus li- neis rectis rationalibus potestia tantum cōmen- sur-

132 EVCLID. ELEMENTA. GEO M.
 surabilitibus, irrationalis
 est. Linea autem quae illa-
 lam superficiem potest,
 irrationalis & ipsa est; vo-
 catur vero media.

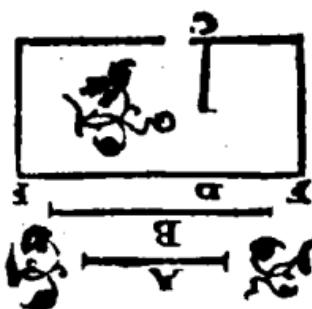
Theorema 20. Propo-
 sitione 23.

Quadrati linea mediana ad lineam rationa-
 lem applicata, alterum latus est linea ratio-
 nalis, & incommensurabilis longitudine li-
 nea, ad quam applicatur.

Theorema 21. Propo-
 sitione 24.

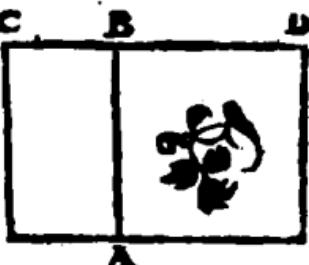
Linea recta mediana com-
 mensurabilis, est ipsa quo-
 que media.

Theo-

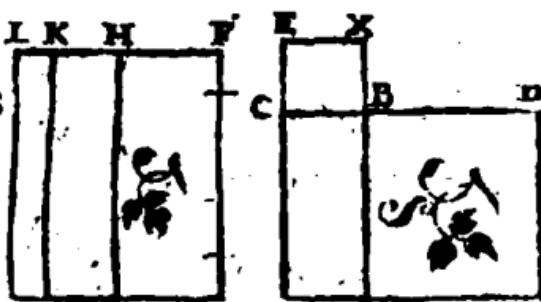
Theorema 22. Propo-
sitio 25.

Parallelogrammum re-
ctangulum contentum c.
sub rectis lineis medijs
longitudine commen-
surabilibus, medium est.

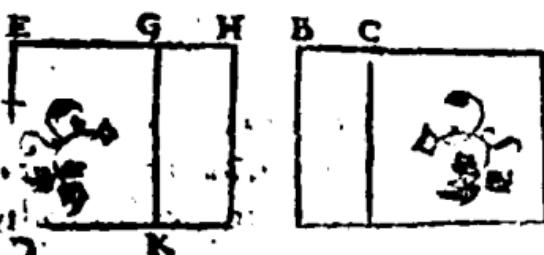
Theorema 23. Propositio 26..

Parallelogrammum rectangulum compre-
hensum
sub dua
bus lineis
medijs
potentia
tantum
commen-
surabilibus; NMG
vel rationale est, vel medium.

Theorema 24. Propositio 27.

Medium
non est
maius,
quam me-
diū su-
perficie
rationali.

Problema 4. Propositione

positio 28
Medias lineas inuenire po-
tentia tantum commen-
surabiles rationale com-
prehendentes.

ACBDProblema 5. Propo-
sitione 29

Medias lineas inuenire po-
tentia tantum commen-
surabiles, medium com-
prehendentes.

ADBCE

Problema 6. Propositione 30.

Reperire duas rationales
potentia tantum commen-
surabiles huiusmodi, ut
maior ex illis possit plus,
quam minor, quadrato
rectarum lineas sibi commen-
surabilis longitudine.

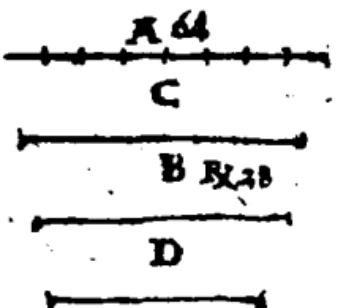

Problema 7. Propositione 31.

Invenire duas rationales potentia tantum
commensurabiles; ita ut maior, quam mi-
nor plus possit, quadrato rectarum lineas sibi
longitudinem incommensurabilis.

Problema 8. propositio 32.

Reperire duas lineas medias potentia tantum commensurabiles rationalem superficiem continentes tales in quam, ut maior possit plus, quam minor, quadrato rectarum linearum sibi commensurabilis longitudine.

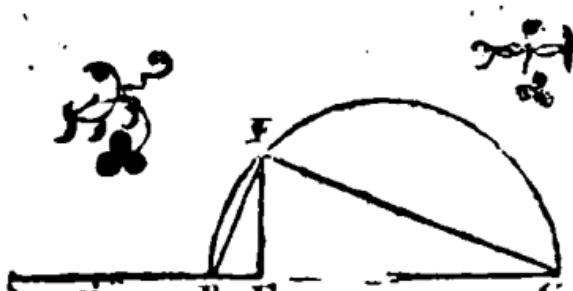

Problema 9. Propositio 33.

Inuenire duas lineas medias potentia tantum commensurabiles, quae medium superficiem continent, ita ut maior plus possit, quam minor, quadrato rectarum linearum sibi longitudine commensurabilis.

Problema 10. Propositio 34.

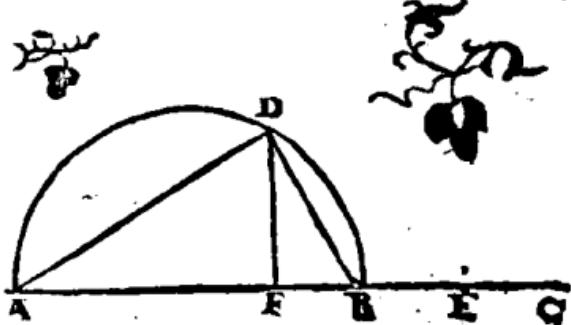
Inuenire duas rectas lineas potentia incommensurabiles; quarum quadrata simul composta faciat superficiem rationalem: Rectangulum vero sub ipsis contentum, faciant medium.

ant superficiem rationalem: Rectangulum vero sub ipsis contentum, faciant medium.

Problema II. Propo-
sitione. 35.

Reperire lineas duas rectas potentia incom-
mensurabiles, conficientes compositum ex
ipsarum
quadratis
medium
parallelo
grammū
verò ex i-
psis con-
tentum rationale.

Problema 12. Propo-
sitione 36.

Reperire duas lineas rectas potentia incom-
mensurabiles, confidentes id, quod ex ipsa-
rum quadratis componitur, medium, para-
lelogrā-
mum
ex ipsis
conen-
tum,
mediū;
quod
præterea parallelogrammum sit incom-
mensurable composito ex quadratis ipsarum.

PRIN-

PRINCIPIVM SENARIO.
rum per compositionem, &
Synthesin.

Theorema 25. Propositio 37.

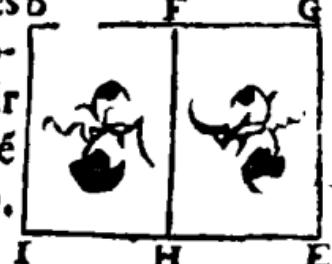
Si duæ rationales potentia tantum commensurabilis componantur; tota A B C irrationalis erit. Vocetur autem Binominum, vel ex binis nominibus.

Theorema 26. Propositio 38.

Si duæ medie potentia tantum commensurabiles, rationale continent, componantur; tota linea est irrationalis: A B C, vocetur autem ex binis medijs prima.

Theorema 27. Propositio 39.

Si duæ medie potentia tantum commensurabiles, D E medium continent, componantur; tota linea est irrationalis: vocetur autem ex binis medijs secunda.

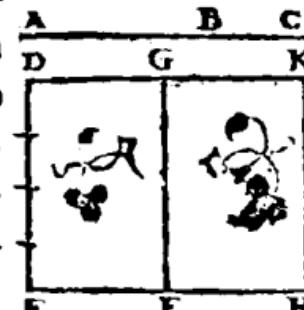
Theorema 28. Propositio 40.

Si duæ rectæ lineæ potentia incommensurabiles componantur; coprime continent compositionem ex quadratis ipsarum, rationale parallelo-

138 EVCLID. ELEMENTA. GEOM.
 lelogrammum vero ex ipsis contentum, me-
 dium; A B C
 tota li ——————
 nea recta est irrationalis. Vocetur autem li-
 nea maior.

Theorema 29. Propositione 41.
 Si duæ rectæ lineæ potentia incommensu-
 rabiles componantur, confidentes compo-
 situm ex ipsis quadratis, medium: id ve-
 ro, quod sit ex ipsis, rationale; tota rectali-
 nea est A B C
 irrat. ——————
 onalis erit. Vocetur autem potens rationa-
 le & medium.

Theorema 30. Propositione 42.
 Si duæ rectæ lineæ potentia incommensu-
 rabiles componantur, confidentes compo-
 situm ex ipsis quadratis medium; & quod
 continetur ex ipsis, me-
 dium; & præterea incom-
 mensurabile composito
 ex quadratis ipsarum: to-
 ta recta linea est irra-
 tionalis. Vocetur autem bi-
 na media potens.

Theorema 31. Propositione 43.
 Quæ linea ex binis nominibus vocata, in v-
 nico tantum pun-
 cto diuiditur in A P C B
 sua nomina.

Theo-

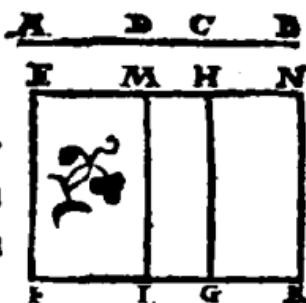
Theorema 32. Propositio 44.

Quæ ex binis medijs prima, in unica tantum
puncto diuidi-
tur in sua nomi-
na.

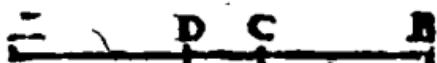
Theorema 33. Propo-
sitio 45.

Quæ ex binis medijs se-
cunda, in unico tantum
puncto diuiditur in sua
nomina.

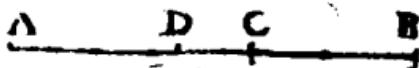
Theorema 34. Propositio 46.

Linea maior in unico tantum puncto diui-
ditur
in sua
nomina.

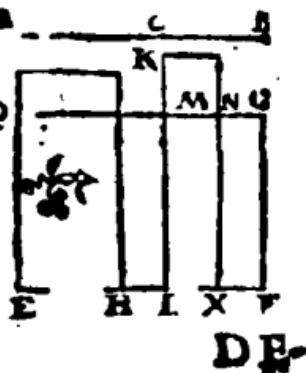
Problema 35. Propositio 47.

Linea potens rationale & medium, in uni-
co tan-
tum
puncto, diuiditur in sua nomina.

Theorema 36. Propositio 48.

Linea potens duo media
in unico tantum puncto
diuiditur in sua nomi-
na.

DEFINITIONES
secundæ, nempe binorum no-
minutn.

Proposita linea rationali; & linea ex binis nominibus vocata, divisa, in sua nomina, cuius maius nomen, id est, maior portio, possit plusquam minus nomen; quadrato lineæ si- bi, maiori inquam nomini, commensurabi- lis longitudine,

I.

Si quidem maius nomen fuerit commensu-
rabile longitudine propositæ lineæ ratio-
nali; Vocetur tota linea composita ex binis
nominibus, prima.

2.

Si verò minus nomen, id est, minor portio,
fuerit commensurabile longitudine propo-
sitæ lineæ rationali; Vocetur tota linea ex
binis nominibus secunda.

3.

Si verò neutrum: ipsorum nominum fuerit
commensurabile longitudine propositæ li-
neæ rationali; Vocetur tota ex binis nomi-
nibus tertia.

Rursus si maius nomen possit plusquam mi-
nus nomen, quadrato lineæ sibi incom-
mensurabiles longitudinæ.

4.

Si quidem maius nomen sit commensura-
bilis

tabile longitudine propositæ lineæ rationali; Vocetur tota linea ex binis nominibus quarta.

5.

Si vero minus nomen fuerit commensurabile longitudine lineæ rationali; Vocetur tota ex binis nominibus quinta.

6.

Si vero neutrum ipsorum nominum fuerit longitudine commensurabile: propositæ lineæ rationali; Vocetur tota ex binis nominibus sexta.

Problema 13. Pro-

positio 49.

Reperire lineam ex binis
nominibus primam.

D

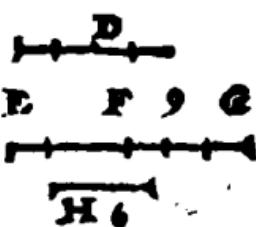
D	16	F	12	G
H				

12	4
A....C....B	
16	

Problema 14. Propo-

sitio. 50.

9	3
A.....C...B	
12	

Reperire ex binis nomi-
nibus secundam.

Pro-

148 EVCLID. ELEMENT. GEOM.

Problema 15. Propo-
sition 51.

15 5
A.....C.

20
D

Reperiuntur

ex binis

nominis

tertii

Problema 16. Propo-

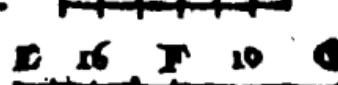
sition 52.

10 6

A.....C....B

$\frac{16}{D}$

Reperiuntur ex binis no-
minibus quartam.

H 6

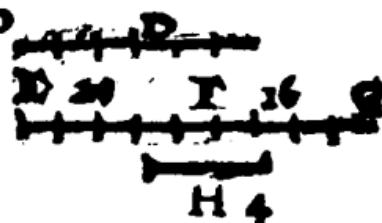
16 4

Problema 17. Propo-
sition 53.

A.....C....

20

Reperiuntur ex binis no-
minibus quintam.

16 6

A.....C....B

16

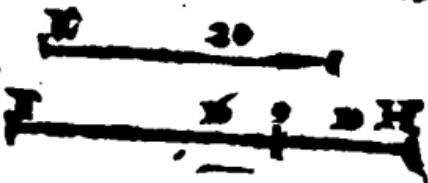
Problema 18. Pro-
position 54.

D.....

20

Reper

Reperiſe ex binis
aominibus ſextam.

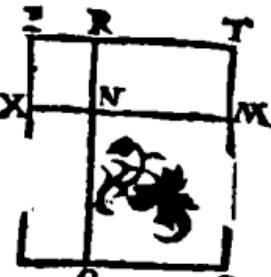
Theorema 37. Propofitio 55.

Si ſuperficies contenta fuerit ſub rationali,
& ex

binis

nomi-
nibusprima
recta
linea,

quaꝝ il-

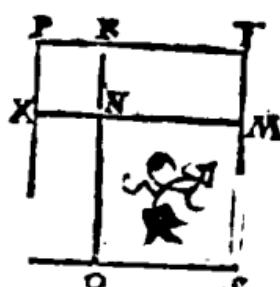

lam ſuperficiem potest, eſt irrationalis; quaꝝ
ex binis aominibus vocatur.

Theorema 38. Propofitio 56.

Si ſuperficies cōrēta fuerit ſub linea ratione
li, & ex

binis

nomi-
nibussecun-
da; Re-
cta li-

ne a potens illā ſuperficiem!, eſt irrationalis;
quaꝝ ex binis medijs prima vocatur.

Theo-

144 EVCLID. ELEMENT. GEOM.

Theorema 39. Propositio 57.

Si superficies continetur sub rationali, & ex binis

nominis,

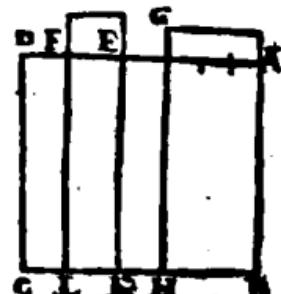
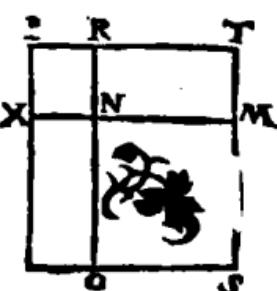
bus ter-

tia; re-

cta li-

nea, qua

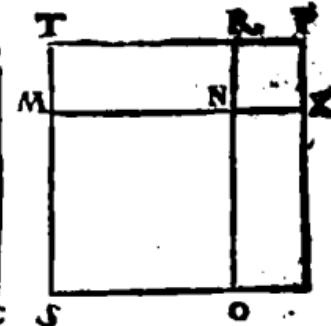
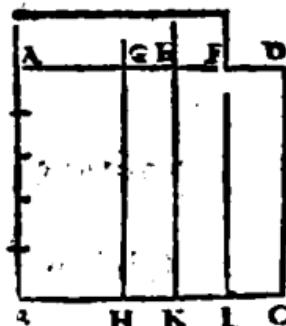
illam su

perficiem potest, est irrationalis; quæ ex binis medijs dicitur tertia.

Problema 40. Propositio 58.

Si su-
perfi-
cies
conti-
nea-
tur
sub ra-
tiona-

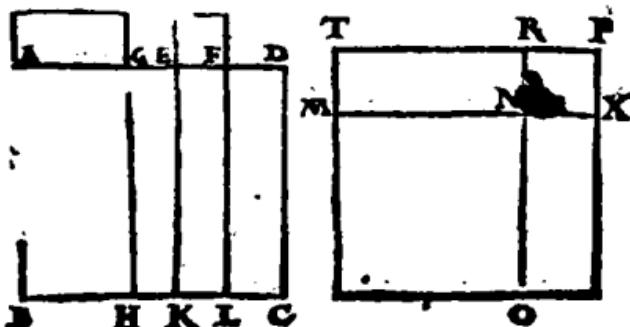

li, & ex binis nominibus quarta; recta linea potens, superficiem illam, est irrationalis; quæ dicitur maior.

Theorema 41. Propo-
sitio 59.

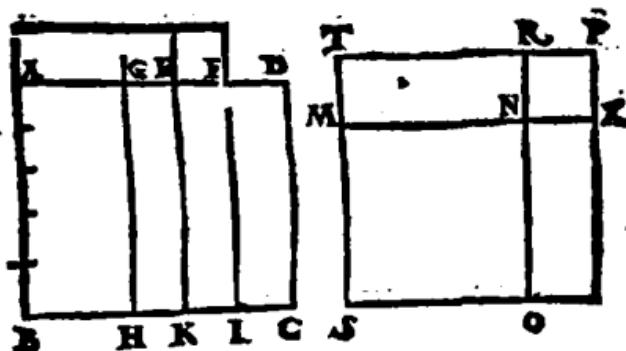
Si superficies continetur sub rationali, & ex binis

binis nominibus quarta; recta linea, quæ illam superficiem potest, est irrationalis; quæ dicitur potens rationale, & medium.

Theorema 42. Propositione 60.

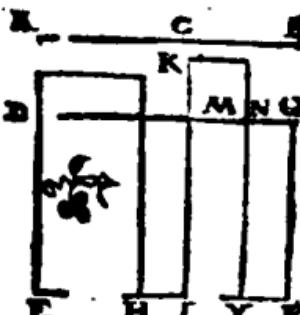
Si superficies contineatur sub rationali, & ex binis nominibus sexta; Recta linea, quæ illam superficiem potest, est irrationalis; quæ dicitur potens, bina media.

Theorema 43. Propositione 61.

Quadratum eius lineæ, quæ est ex binis no-
minib[us] K minic.

minibus, ad lineam rationalem applicatum, facit latitudinem ex binis nominibus primam.

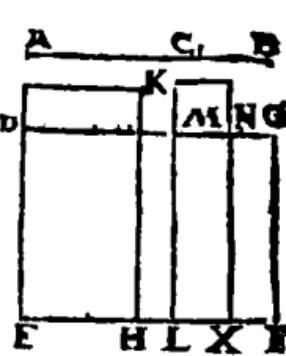
Theorema 44. Propositio 62.

Quadratum, eius quæ est ex binis medijs prima, ad lineam rationalem lineam applicatum, facit latitudinem ex binis nominibus secundam.

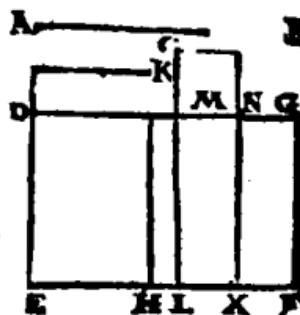
Theorema 45. Propositio 63.

Quadratum eius, quæ est ex binis medijs secunda, ad lineam rationalem applicatum, facit latitudinem ex binis nominibus tertiam.

Theorema 46. Propositio 64.

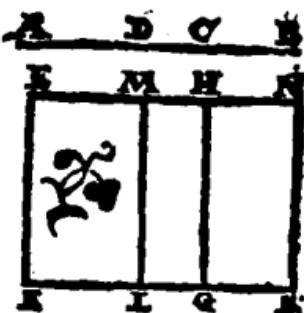
Quadratum lineæ maioris secundum lineam rationalem applicatum, facit latitudinem ex binis nominibus quartam.

Theo-

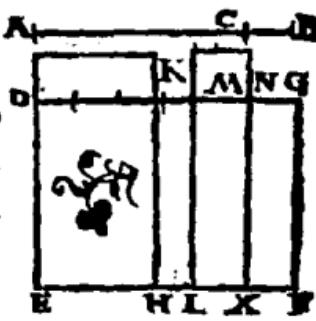
Theorema 47. Pro-
positio 65.

Quadratum lineæ poten-
tis rationale, & medium
secundum rationalem ap-
PLICATUM, facit latitudi-
nem ex binis nominibus
quintam.

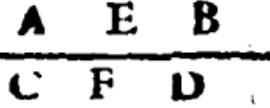
Theorema 48. Pro-
positio 66.

Quadratum lineæ poten-
tis duo media, secundum
rationalem applicatum,
facit latitudinem ex bi-
nis nominibus sextam.

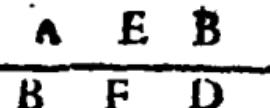
Theorema 49. Propositio 67.

Linea longitudine com-
mensurabilis, ei lineæ que
est ex binis nominibus; &
ipsa ex binis nominibus est, atque in ordi-
ne eadem.

Theorema 50. Propositio 68.

Linea longitudine com-
mensurabilis alteri lineæ
que est ex binis Medijs;
& ipsa ex binis medijs est, atque in ordine
eadem.

Theorema 51. Propo-
sitio 69.

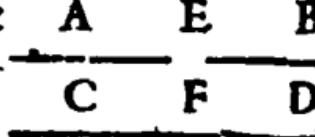
Linea commensurabilis
lineæ maiori, & ipsa maior est. Theo

148 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Theorema 52. Propositio 70.

Linea commensurabilis linea potenti ratione & medium, est & ipsa linea potens rationale & medium.

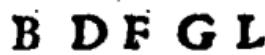
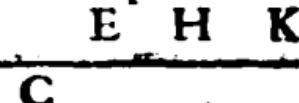
Theorema 53. Propositio 71.

Linea commensurabilis linea potenti duo media, est & ipsa linea potens duo media.

Theorema 54. Propositio 72.

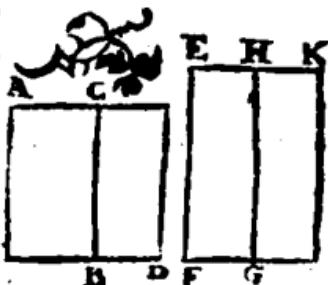
Si duæ superficies, rationalis, & media simul componantur, linea quæ totam superficiem compositam potest, est via ex quatuor irrationalibus; vel ea, quæ dicitur ex binis nominibus, vel ea, quæ ex binis medijs prima, vel linea maior, vel linea potens, rationale & medium.

Theorema 55. Propositio 73.

Si duæ superficies medie inter se incommensura-

suitabiles simul compō-
nuntur; sunt reliquæ duæ
lineæ irrationales; & ex
binis medijs secunda, vt
bina media potens,

SCHOLIVM EX THEONE, ZAM-
berto, Campano, & P. Christ.
Clauio.

*Ex his omnibus facile colligitur, quod linea ea,
qua est ex binis nominibus, & cetera ipsam subse-
quentes, linea irrationales, neque sunt eadem cum
linea media, neque ipse inter se sunt eadem.*

*Nam quadratum linea media, ad lineam rati-
onalem comparatum & applicatum, efficit alterum
latius, lineam rationalem, seu latitudinem ra-
tionalem, ipsi linearis rationali (hoc est, linea , ad quam
applicatur) longitudine incommensurabilem: per
propos. 23. libri decimi.*

*Quadratum verò eius linea, qua est ex binis no-
minibus, ad rationalem, applicatum, efficit alterum
latius, & lineam, seu latitudinem ex binis nominis-
bus primam: per 61.*

*Quadratum verò eius, qua est ex binis medijs
prima ad Rationalem applicatum, latitudinem
efficit ex binis nominibus secundam: per 62.*

*Quadratum verò eius, qua est ex binis medijs se-
cunda, ad rationalem applicatum, latitudinem ef-*

ficit ex binis nominibus tertiam; per 63.

Quadratum linea maioris, ad rationalem applicatum, latitudinem efficit ex binis nominibus quartam; per 64.

Quadratum vero eius, quod rationale, & medium potest, ad rationalem applicatum; efficit alterum latum, seu latitudinem ex binis nominibus quintam; per 65.

Quadratum denique linea eius, que bina media potest, ad rationalem applicatum, efficit alterum latum, seu latitudinem ex binis nominibus sextam; per 66.

Cum igitur he latitudines (qua à nonnullis Latet radicuntur.) different, & à latitudine media & inter se, à latitudine quidem media, quod hæc rationalius sit, ille vero irrationales, inter se autem, quod in ordine non sunt eadem cum iis ex binis minimis: manifestum est omnes ipsas irrationales lineas, de quibus hæc ens dictum est, inter se differentes esse.

PRINCIPVM SENARIORVM per detractionem, & aphare- sin.

Theorema 56. Propositione 74.

Si de linea rationali detrahatur rationalis, potentia tantum commensurabilis ipsi rationi. Residua est irratio-
nalis: Vocetur autem ————— A A A ————— | —————
siduum, hoc est, apotome.

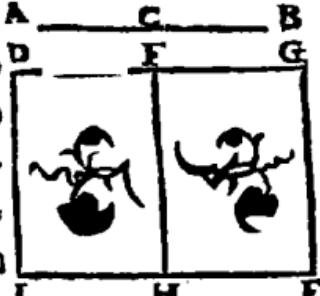
Theo-

Theorema 57. Propo-
sitio 75.

Si de linea media detrahatur media, potentia tantum commensurabilis toti linea; quæ verò detracta est, cum tota contineat superficiem rationalem; Residua est irrationalis.
Vocetur autem Re- A A B-
siduum mediū pri- ——— | ——
mū; hoc est, medīæ apotome prima.

Theorema 58. Propo-
sitio 76.

Si de linea media detrahatur media, potentia tantum commen. A C B
surabilis toti; quæverò D F G
detracta est, cum tota con-
tineat superficiem me-
diā; Reliqua est irra-
tionalis. Vocetur autem
Residuum medium se- I
cundum, hoc est, medīæ apotome secunda.

Theorema 59. Propo-
sitio 77.

Si de linea recta detrahatur recta, potentia incomensurabilis toti; compositum au-
tem ex quadratis totius linea, & linea de-
tracta, sit rationale; parallelogramnum ve-
rò ex

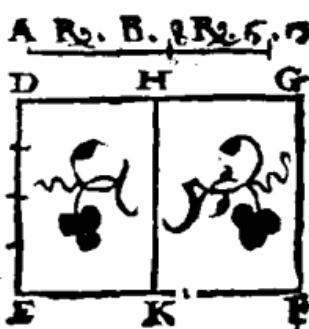
152 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
 scilicet ex eisdem contentum, sit medium: Reliqua linea erit irrationalis. A C B
 Vocetur autem linea mi-
 nor.

Theorema 60. Propositio. 78.

Si de linea recta detrahatur recta, potentia
 incomensurabilis toti linea: compositum
 autem ex quadratis totius, & linea detracta
 sit medium; parallelogrammum vero bis ex
 eisdem contentum, sit rationale; Reliqua li-
 nea est irrationalis. Vocetur autem linea fa-
 ciens cum superficie rationali totam super-
 faciem medium. A C B

Theorema 61. Propositio 79.

Si de linea recta detrahatur recta potentia
 incomensurabilis toti linea: compositum
 autem ex quadratis totius, & linea detra-
 cta, sit medium: Parallelogrammum vero
 bis ex ipsisdem sit etiam medium: præterea
 sunt quadrata ipsarum incomensurabilia
 parallelogrammo bis ex ipsisdem contento,
 Reliqua linea est irrationalis. Vocetur au-
 tem linea faciens cum
 superficie media totam
 superficiem medium,

Theo-

Theorema 62. Propositio 80.

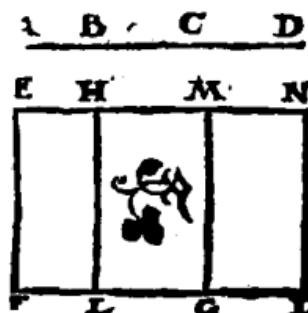
Residuo vnica tantum linea recta coniungitur rationalis, A B B D
potentia tantum ————— | —— | ——
commensurabilis toti linea.

Theorema 63. Propositio 81.

Residuo medio primo vnica tantum linea coniungitur media, potentia tantum commensurabilis toti, ip. A BC D
sa cum tota rationale ————— | —— | ——
continens.

Theorema 64. Propo-
sitio 82.

Residuo medio secundo
vnica tantum coniungitur
recta linea medis, poten-
tia tantum commensura-
bilis toti, ipsa cum tota
medium continens.

Theorema 65. Propositio 83.

Lineæ minori vnica tantum recta linea coniungitur, potentia incommensurabilis toti,
faciens cum tota compositum ex quadratis
ipsa.

ipsorum rationale; id
verò parallelogram-
mum, quod bis ex ipsis fit, medium.

A B C D

Theorema 66. Propositio 84.

Lineæ facienti cum superficie rationali to-
tam superficiem medium, vni ca tantum cō-
iungitur linea recta, potentia incommensu-
rabilis toti; faciens autem cum tota compo-
situm ex quadratis ipsorum, medium; Id ve-
rò, quod fit bis ex A B C D
ipsis, rationale.

Theorema 67. Propositio 85.

Lineæ cum media superficie facienti totam
superficiem mediā, vni-
ca tantum coniungitur A B C D
linea, potentia toti incō-
mensurabilis, faciens cū
tota compositum ex qua-
dratis ipsorum, medium,
id verò, quod bis ex ipsis
etiam medium: & præterea faciens compo-
situm ex quadratis ipsorum incommen-
surabile ei, quod fit bis ex ipsis

DE.

D E F I N I T I O N E S.
T E X T I A E , N E M P E A P O T O R
m a r u m , s e u R e s i d u o r u m .

Proposita linea rationali, & Residuo, si tota
 népe composita ex ipso Residuo, & linea il-
 li coniuncta, seu congruente, plus possit, quā
 coniuncta, quadrato rectæ lineæ sibi longi-
 tudine commensurabilis;

I.

Si quidē tota lineæ propositæ rationali sit
 longitudine commensurabilis; Vocetur re-
 siduum primum, seu Apotome prima.

2.

Si verò coniuncta fuerit longitudine com-
 mensurabilis propositæ rationali; ipsa au-
 tem tota plus possit, quam coniuncta, qua-
 drato lineæ sibi longitudine commensura-
 bilis; Vocetur Residuum secundū, seu Apo-
 tome secunda.

3.

Si verò neutra linearum fuerit longitudine
 commensurabilis propositæ rationali; pos-
 sit autem ipsa tota plusquam coniuncta, qua-
 drato lineæ sibi longitudine commensura-
 bilis; Vocetur Residuum tertium, seu Apo-
 tome tertia.

Rursus si tota possit plus, quam coniuncta
 seu congruens, quadrato rectæ lineæ sibi
 longitudinem incommensurabilis;

4. Et

4.

Et quidem si tota fuerit longitudine commensurabilis ipsi rationali; Vocetur Residuum quartum, seu Apotome quarta.

5.

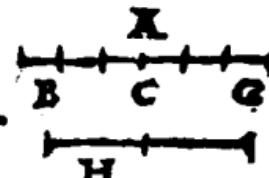
Si vero coniuncta fuerit longitudine commensurabilis ipsi rationali; & tota plus posset, quam coniuncta, quadrato linea sibi longitudine incommensurabilis, Vocetur Residuum quintum, seu Apotome quinta.

6.

Si denique neutra linearum fuerit commensurabilis longitudine ipsi rationali; fueritque tota potentior, quam coniuncta; quadrato linea sibi longitudine incommensurabilis; Vocetur Residuum sextum, seu Apotome sexta.

Problema 19. Propositiō 86.

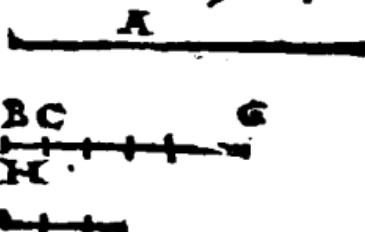
Reperire primum Residuum quartum.

D.....F....E

Problema 20. Propositiō 87.

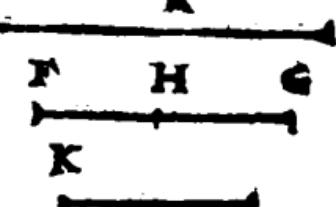
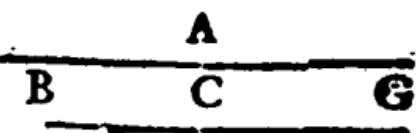
Reperire secundum Residuum.

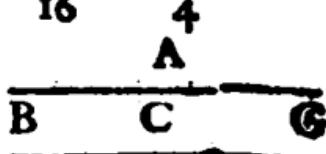
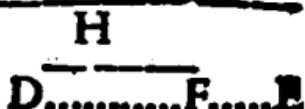
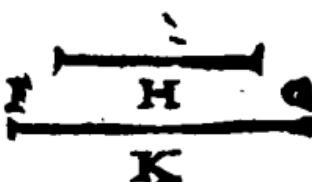
Pro

27 9
E.....Problema 21. Propo-
sitio 88.13
B.....E....C

9 7

Reperire tertium Re-
siduum.Problema 22. Pro-
positio 89.Reperire
quartum Resi-
duum.

D.....F....E

Problema 23. Pro-
positio 90.Reperire quintum Re-
siduum.Problema 24. Pro-
positio 91.Reperire sextum Resi-
duum.E..... 13
B.....D....C
Theo-

Theorema 68. Propositio 92.

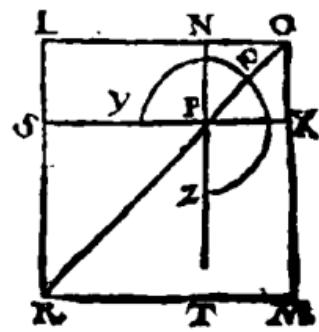
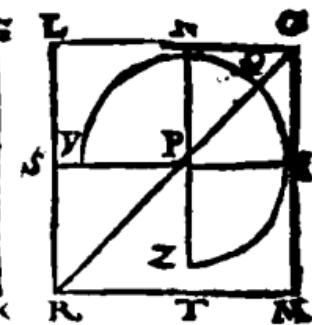
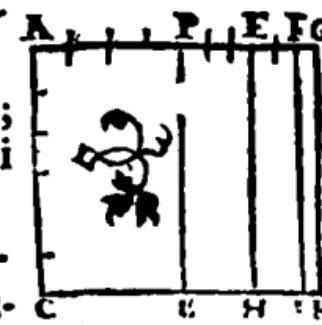
Si superficies contineatur sub linea rationali, & residuo primo; recta linea, quæ illam superficiem potest, est residuum.

Theorema 69. Propositio 93.

Si superficies contineatur sub linea rationali, & residuo secundo; recta linea, quæ illam superficiem potest, est residuum mediale primum, seu mediæ Apotome prima.

Theorema 70. Propositio 94.

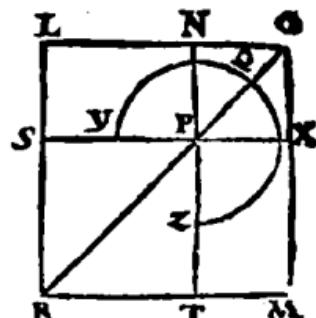
Si superficies contineatur sub linea rationali,

tionali, & residuo tertio; recta linea, quæ illam superficiem potest, est residuum mediale secundum, seu medieæ est Apotome secunda.

Theorema 71. Propositio 95.

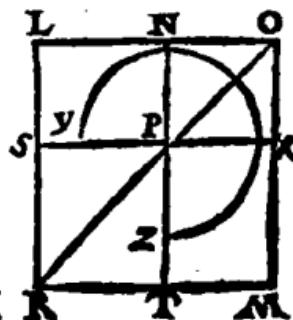
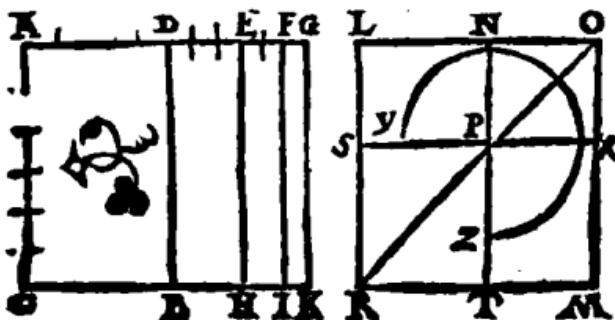
Si superficies contineatur sub linea rationali, &

quæ illam superficiem potest, est linea minor.

Theorema 72. Propositio 96.

Si superficies contineatur sub linea rationali, & residuo quinto; recta linea, quæ illam superficiem potest, est ea, quæ dicitur cum

rationali superficie facies totam medialem.

Theorema 73. Propositio 97.

Si superficies contineatur sub linea rationali,

&

160 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
 & Residuo sexto; recta linea, quae illam suam
 superficiem
 potest,
 est ea,
 quae di-
 citur fa-
 ciens
 cum
 mediali superficie totam medialem.

Theorema 74. Propo-
sition 98.

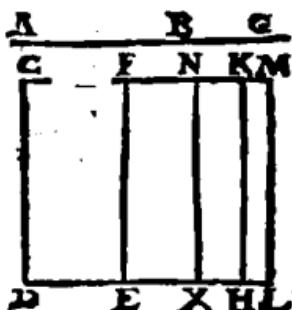
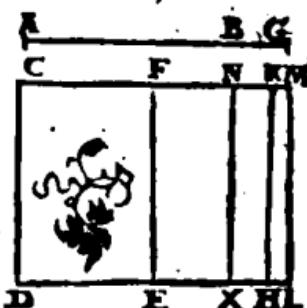
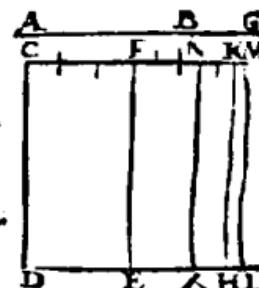
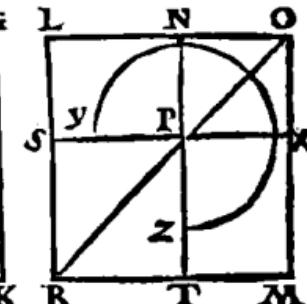
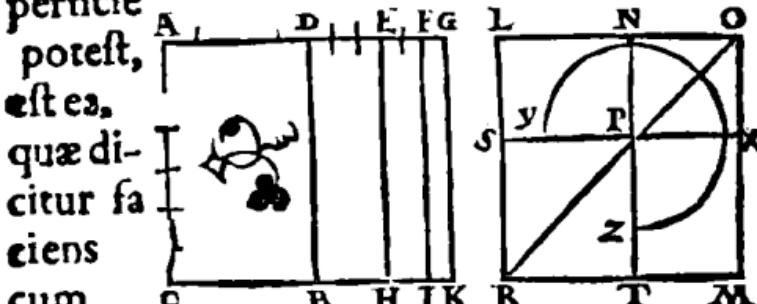
Quadratum residui ad line-
am rationalem applicatum,
facit alterum latus residu-
um primum.

Theorema 75. Pro-
positio 99.

Quadratum residui me-
dialis primi ad rationa-
lem applicatum, facit al-
terum latus, residuum se-
cundum.

Theorema 76. Pro-
positio 100.

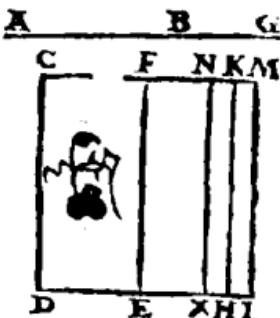
Quadratum residui me-
dialis secundi ad rationa-
lem applicatum, facit al-
terum latus residuum ter-
tium.

Theor-

Theorema 77. Propo-
sitio 101.

Quadratum lineæ mino-
ris ad rationalem applica-
tum, facit alterum la-
tus residuum quartum.

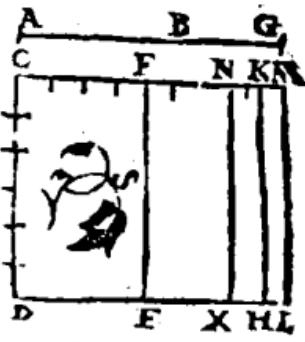
Theorema 78. Propo-
sitio 102.

Quadratum lineæ cum
rationali superficie faci-
entis totam medialem;
ad rationalem applica-
tum, facit alterum latus
residuum quintum.

Theorema 79. Propo-
sitio 103.

Quadratum lineæ cum
mediali superficie faci-
entis totam medialem; ad
rationalem applicatum,
facit alterum latus residuum sextum.

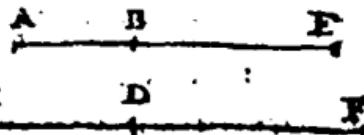
Theorema 80. Propositio 104.

Recta linea residuo
commensurabilis
longitudine; est & i-
psa residuum, seu in ordine eadem.

Theorema 81. Propositio 105.
Recta linea commensurabilis residuo me-
diali,

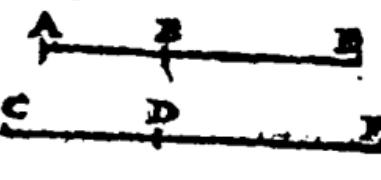
16. EVCLID. ELEMEN. GEOM.

diali, est & ipsa re-
siduum mediale, &
eiusdem ordinis;
seu in ordine eadem.

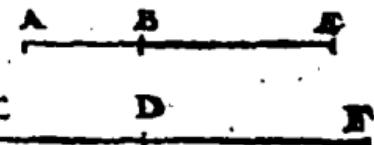
Theorema 82. Propositio 106.

Recta linea cōmen-
surabilis linea mi-
nor: est & ipsa linea
minor.

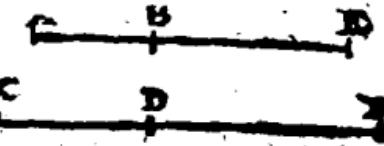
Theorema 83. Propositio 107.

Recta linea commensurabilis linea cum ra-
tionali superficie facienti totam medialem;
est & ipsa linea cum
rationali superfi-
cie faciens totam c
medialem.

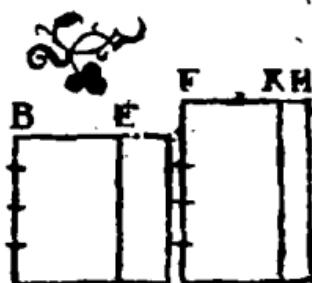
Theorema 84. Propositio 108.

Recta linea commensurabilis linea cum
mediali superficie fa
cienti totam media-
lem; est & ipsa cum
mediali superficie faciens totam medialem.

Theorema 85. Propositio 109.

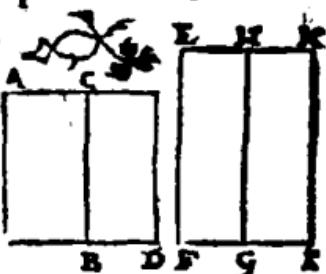
Si de superficie rationali
detrahatur superficies
medialis; recta linea, quæ
reliquam superficiem po-
test, est alterutra ex dua-
bus irrationalibus, aut re-
siduum, aut linea minor.

Theo-

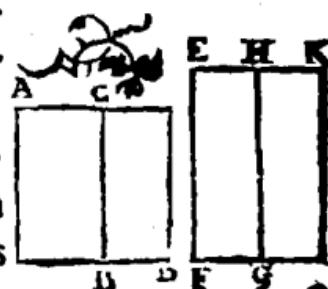
Theorema 86. Propositio II.

Si de superficie mediali detrahatur superficies rationalis; aliae duæ irrationales sunt aut residuum mediale primum, aut cum rationali superficies totam medialem.

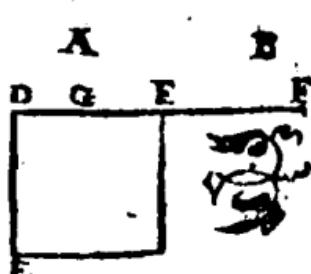
Theorema 87. Propositio III.

Si de superficie mediali detrahatur superficies medialis, quæ sit incommensurabilis toti; reliquæ duæ sunt irrationales, aut residuum mediale secundum, aut cum mediiali superficie facies totam medialem.

Theorema 88. Propositio IV.

Linea, quæ residuum dicitur, non est eadem cum ea, quæ dicitur Binominium.

164 EVCLID. ELEMENTA. GEOM.
SCHOLIUM EX THEONE, ZAMB-
BERTO, Campano, & P.
Claudio.

Ex his demonstratis facile intelligitur, quod recta linea, quae residuum dicitur, & tanta quinque, eam consequentes irrationales, neque linea mediola, neque sibi ipsa inter se sunt eadem.

Nam quadratum linea mediola secundum rationalem applicatum, facit alterum latum, rationalem lineam, longitudine incommensurabilem ei, seu ad quam applicatur, per propos. 23. libri decimi.

Quadratum, vero residui secundum rationalem applicatum, facit alterum latum, residuum primum per 98.

Quadratum vero residui mediola primi secundum rationalem applicatum, facit alterum latum, residuum secundum per 99.

Quadratum vero residui mediola secundi, facit alterum latum, residuum tertium, per 100.

Quadratum vero linea minoris, facit alterum latum residuum quartum, per 101.

Quadratum vero linea cum rationali superficie facientis totam medialem, facit alterum latum residuum quintum, per 102.

Quadratum vero linea cum mediola superficie facientis totam medialem, secundum rationalem applicatum, facit alterum latum residuum sextum, per 103.

Cum

Cum igitur dicta latera, quae sunt Latitudines cu-
jusq[ue] parallelogrammi vnicuiq[ue] quadrato equalis,
& ad rationalem applicati, different & à primo
latero, & ipsa inter se, (nam à primo differunt:
quoniam sunt residua non eiusdem ordinis) constat
ipsas quaq[ue] lineas irrationales inter se differentes
esse. Et quoniam demonstratum est, residuum non
esse idem quod Binomium: quadrata autem resi-
dū, & quinq[ue] linearum irrationalium illud conse-
quentium, ad rationalem applicata, faciunt altera
latera ex residuo eiusdem ordinis, cuius sunt &
residua, quorum quadrata applicantur rationali, si-
militer & quadrata Binomij, & quinq[ue] linearum
irrationalium illud consequentium, ad rationalem
applicata, faciunt altera latera ex Binomij eius-
dem ordinis, cuius sunt & Binomia, quorum qua-
drata applicantur rationali. Ergo linea irrationa-
les, qua consequuntur Binomium, & qua conse-
quentur residuum, sunt inter se differentes. Quare
dicta linea omnes irrationales sunt numero, 13.
subsequentes.

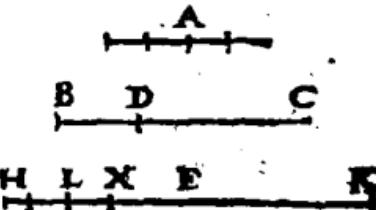
1. Media linea; quae vulgo mediaria appellatur: pro-
pos. 22.
2. Linea ex binis nominibus (vulgo Binomium;) cu-
jus sex sunt species inuenientur: propos. 37.
3. Ex binis medijs prima; vulgo Bimediale primum:
propos. 38.
4. Ex binis medijs secunda; vulgo Bimediale secun-
dum: propos. 39. *
5. Maior. propos. 40.
6. Linea

166 EVCLID. ELEMEN. GEOM. 3

6. Linea rationale, ac medium potens: propos. 41.
7. Bina media potens: propos. 42
8. Apotome (vulgò residuum:) cuius etiam species
sex sunt reperta: propos. 74
9. Media Apotome prima; vulgò residuum: propos.
75
10. Media Apotome secunda, vulgò residuum medi-
ale secundum: propos. 76
11. Minor: propos. 77
12. Linea cum rationali medium totum efficiens;
vulgò linea cum rationali superficie totam me-
dialem faciens: propos. 78
13. Cum medio medium totum efficiens; vulgò linea
cum mediali superficie totam medialem fac-
iens: propos. 79

Theorema 89. Propositio 113.

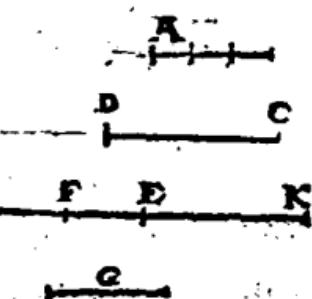
Quadratum lineæ rationalis ad Binomium
applicatum, facit al-
terum latus residu-
um, cuius nomina
sunt commensura-
bilia Binomij nomi-
nibus, & in eadem
proportione præ-
terea id, quod sit residuum, eundem ordi-
nem retinet, quem Binomium.

Theorema 90. Propositio 114.

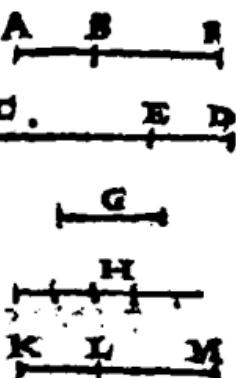
Quadratum lineæ rationalis ad residuum
applicatum, facit alterum latus Binomium,
cuius

cuius nomina sunt
commensurabilia
nominibus residui &
& in eisdem pro-
portione; præterea
id, quod fit Binomium est eiusdem
ordinis, cuius & residuum.

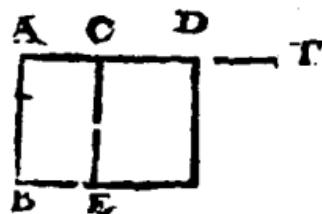
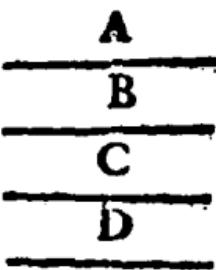

Theorema 91. Propo-
sitio 115.

Si parallelogrammum con-
tineatur ex residuo, & Binomio, cuius nomina sunt com-
mensurabilia nominibus re-
sidui, & in eadem propor-
tione; recta linea, quæ illam su-
perficiem posset, est rationa-
lis.

Theorema 92. Propositio. 116.
Ex linea media nascuntur lineæ irrationa-
les innumerabiles,
quarum nulla vlli
antedicta
rum ea-
dem sit,

Theorema 103, Propositio 117.

E...H..E
E...

Propositum sit nobis demonstrare, in figuris quadratis diametrum esse longitudine incommensurabilem ipsi lateri.

FINIS ELEMENTI X.

EVCLI.

EVCLIDI S

ELEMENTVM

V N D E C I M V M

ET SOLIDORVM

primum.

D E F I N I T I O N E S.

Solidum, est quod longitudinem, latitudinem, & crassitudinem habet.

2.

Solidi autem extremum est superficies.

3.

Linea recta est ad planum recta, cum ad rectas omnes lineas, à quibus illa tangitur, quæque in proposito sunt piano, rectos angulos efficit.

4.

Planū ad planū rectum est, cum rectæ lineæ, quæ cōmuni planorū sectioni ad rectos angulos in uno planorū ducuntur, alteri piano ad recto sunt angulos.

Rectæ lineæ ad planum inclinatio est angulus acutus, ipsa insidente linea, & adiuncta altera comprehensus, cum à sublimi rectæ illius lineæ termino deducta fuerit perpendicularis, atque à punto, quod perpendicularis in ipso piano fecerit, ad propositæ illius lineæ extremum, quod in eodem est piano, altera recta linea fuerit adiuncta.

L 5

6. Plani

6.

Planis ad planum inclinatio, si triangulus acutus rectis lineis contentus, quae in utroque planorum ad idem communis sectionis punctum ducent, rectos ipsi sectioni angulos efficiunt.

7.

Planum similiter inclinatum esse ad planum, atque alterum ad alterum dicitur, cum dicti inclinationum anguli laterales sunt aequales,

8.

Parallelis plana sunt, quae intersese non incident, nec concidunt,

9.

Similes figuræ solidæ sunt, quae similibus planis, multitudine & magnitudine aequalibus continentur,

10.

Aequales, & similes figuræ solidæ sunt, quae similibus planis, multitudine & magnitudine aequalibus continentur.

11.

Solidus angulus est plurimum, quam duos linearum, quae se mutuo contingant, nec in eadem sunt superficie, ad omnes lineas inclinatio,

Aliter.

Solidus angulus est, qui pluribus, quam duobus planis angulis, in eodem plano non consistentibus, sed ad unum punctum collectis continetur.

12. Pyra-

12.

Pyramis est figura solida, quæ planis contine-
tur, ab uno piano ad unum punctum col-
lecta.

13.

Prisma figura est solida, quæ planis contine-
tur, quorum aduersa duo sunt, & æqualia, &
similia, & parallela; alia vero parallelogram-
ma.

14.

Spæra est figura, quæ conuerso circum quâ
escen tem diametrum semicirculo conting-
tur, cum in eundem rursus locum restitutus
fuerit, unde moueri cœperat.

Aliter ex Theodosio.

Spæra est figura solida, sub una superficie
comprehensa, ad quam ab uno puncto co-
rum, quæ intra figuram sunt posita, caden-
tes omnes rectæ lineæ, inter se sunt æquales.

15.

Axis autem spæræ est, qui escens illa linea
recta, per centrum ducta, circum quam se-
micirculus conuertitur.

16

Centrum vero Spæræ est idem, quod & se-
micirculi.

17.

Diameter autem spæræ est, recta quæ datur
linea per centrum ducta, & utrinque à spæ-
ræ superficie terminata.

18. Conus

18.

Conus est figura, quæ sub conuerso circumquiescens alterum latus eorum, quæ rectum angulum continent, orthogonio triangulo continetur, cum in eundem rursus locum illud triangulum restitutum fuerit, vnde moueri coepet.

Atque si quiescens recta linea æqualis sit alteri, quæ circum rectum angulum conuertitur, orthogonius erit Conus: si minor, amblygonius: si verò maior, oxygonius.

19.

Axis autem Coni est, quiescens illa recta linea, circum quam triangulum vertitur.

20.

Basis verò Coni est, circulus qui à circumducta linea recta describitur,

21.

Cylindrus est figura, quæ sub conuerso circumquiescens alterum latus eorum, quæ rectum angulum continent, parallelogrammo orthogonio comprehenditur, cum in eundem rursus locum restitutum fuerit illud parallelogrammum, vnde moueri coepet.

22.

Axis autem Cylintri est quiescens illa recta linea, circum quam parallelogrammum vertitur.

23. Bases

23.

Bases verò cylindri sunt circuli, à duobus aduersus lateribus, quæ circum aguntur, descripti.

24.

Similes coli, & cylindri sunt, quorum & axes, & basium diametri proportionales sunt.

25.

Cubus hexandrum est figura solida, quæ sub sex quadratis æqualibus continetur.

26.

Tetraedrum est figura solida, quæ sub triangulis quatuor æqualibus, & æquilateris continetur.

27.

Octaedrum figura est solida, quæ sub octo triangulis æqualibus, & æquilateris continetur.

28.

Dodecaedrum figura est solida, quæ sub duodecim pentagonis æqualibus, æquilateris, & æquiangularibus continetur.

29.

Eicosaedrum figura est solida, quæ sub tribus angulis viginti æqualibus, & æquilateris continetur.

30.

Parallelepipedum est figura solida, quæ sub sex figuris quadrilateris, quarum quæ ex adverso, parallelæ sunt, continetur.

31. Soli.

31.

Solida figura in solida dicitur inscribi, quando omnes anguli figuræ inscriptæ constituuntur, vel in angulis, vel in lateribus, vel deniq; in planis figuræ, cui inscribitur.

32.

Solida figura solidæ figuræ vicissim circumscribi dicitur, quando vel anguli, vel latera, vel deniq; planæ figuræ circumscriptæ tangunt omnes angulos figuræ, circum quam describitur.

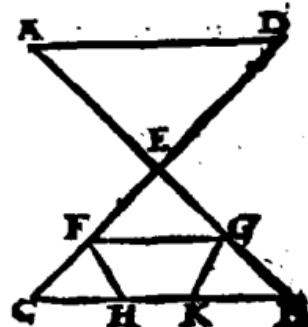
Theorema 1. Propositiō 1.

Quædā rectæ lineæ pars in subiecto quidem non est plano, quædam vero in sublimi.

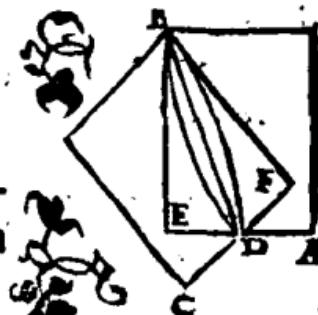
Theorema 2. Propositiō 2.

Si duæ rectæ lineæ se mutuo secant, in uno sunt plana: atque triangulum omne in uno est plano.

Theorema 3. Propositiō 3.

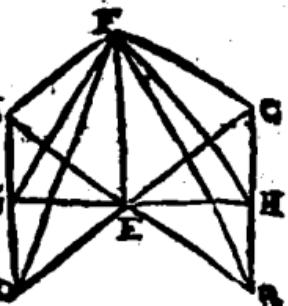
Si duo plana se mutuo secant, communis eorum sectio est recta linea.

Theor.

Theorema 4. Propo-
sitio 4.

Si recta linea, rectis dua-
bus, lineis se mutuò se-
cantibus, in communis se
ctione ad rectos angulos
inficit: illa, ducto etiam
per ipsas plano, ad angulos rectos erit.

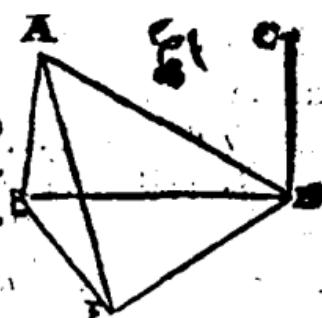
Theorema 5. Propo-
sitio 5.

Si recta linea, rectis tribus li-
neis se mutuò tangentibus,
incommuni sectione ad re-
ctos angulos inficit: illæ tres
rectæ in uno sunt plano.

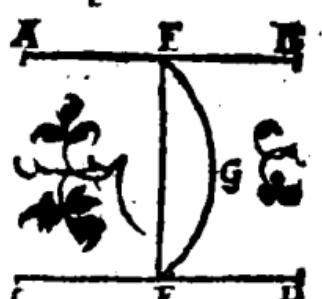
Theorema 6. Propo-
sitio 6.

Si duæ rectæ lineæ eidem
plano ad rectos sint an-
gulos: parallelæ erunt il-
læ rectæ lineæ.

Theorema 7. Propo-
sitio 7.

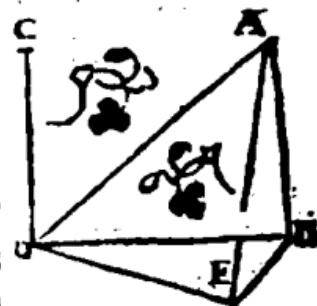
Si duæ sint parallelæ re-
ctaæ lineæ, in quarum v-
traq; sumpta sint quæli-
ber p unctæ: illa linea, que
adhæc p uncta adiungitur, in eodem est cum
parallelis piano.

Theo-

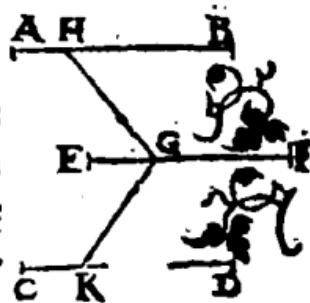
Theorema 8. Propositio 8.

Si duæ sint parallelæ rectæ lineæ, quarum altera ad rectos cuidam plano sit angulos: & reliqua eidem plano ad rectos angulos erit.

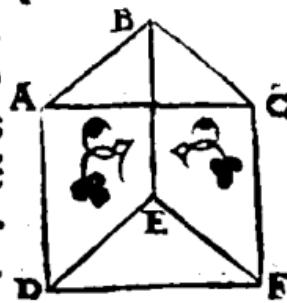
Theorema 9. Propositio 9.

Quæ eidem rectæ lineæ sunt parallelæ, sed non in eodem cum illa plano: hæ quoque sunt inter se parallelæ.

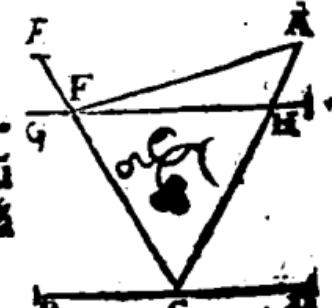
Theorema 10. Propositio 10.

Si duæ rectæ lineæ se mutuò tangentes ad duas rectas se mutuò tangentes sunt parrallelæ, non autem in eodem plano; illæ angulos æquales comprehendunt.

Problema 1. Propositio 11.

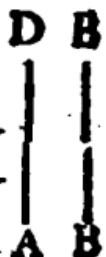
A dato punto in sublimi, ad subiectum planū perpendiculararem rectam lineam ducere.

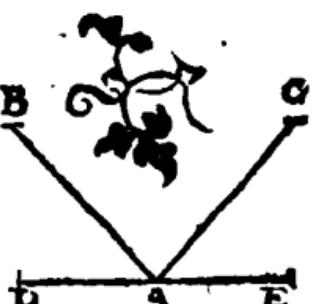
Prop.

Problema 2. Propo-
sitio. 12.

Dato piano, à punto, quod in illo da-
tum est, ad rectos angulos rectam li-
neam excitare.

Theorema 11. Propo-
sitio 13.

Dato piano, à punto quod B
in illo datum est, duæ re-
ctæ lineæ ad rectos angu-
los non excitabuntur, ad
easdem partes.

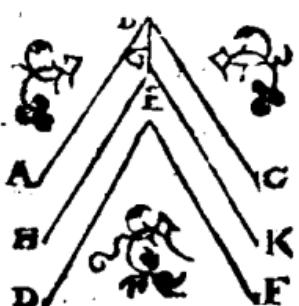
Theorema 12. Propo-
sitio 14.

Ad quæ plana, eadem re-
cta linea recta est; illa sunt
parallela.

Theorema 13. Propositio 15.

Si duæ rectæ lineæ se mu-
tuò tangentes, ad duas re-
ctas se mutuò tangentes
sunt parallelae, non in co-
dem consistentes plano:
parrallela sunt, quæ per
illas ducuntur, plana.

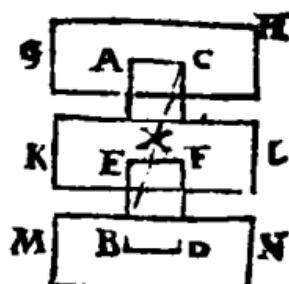

Theorema 14. Propo-
sitione 16.

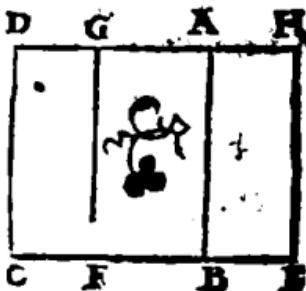
Si duo plana parallela
planum quopiam secantur;
communes illorum sectio-
nes sunt parallelae.

Theorema 15. Propo-
sitione 17.

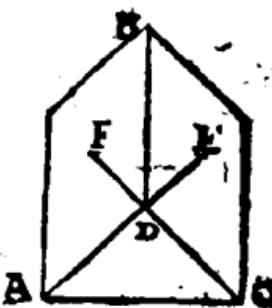
Si duæ rectæ lineaæ paral-
lelis planis secantur; in eas
dem proportiones seca-
buntur.

Theorema 16 Propo-
sitione 18.

Si recta linea piano cui-
piam ad rectos sit angu-
los; illa etiam omnia, quæ
per ipsam plane, ad rectos
eidem plano angulos e-
runt.

Theorema 17. Propo-
sitione 19.

Si duo plana se mutuo se-
cantia, piano cuidam ad
rectos sint angulos; com-
muni etiam illorum se-
ctio ad rectos eidem pla-
no angulos erit.

Theo-

Theorema 18 Propo-
sitio 20.

Si angulus solidus sub pla-
nis tribus angulis conti-
neatur: ex his duo quili-
bet, ut libet assumpti, tertio
sunt maiores.

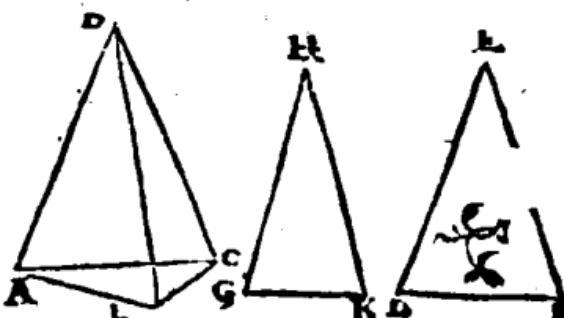
Theorema 19. Propo-
sitio 21.

Solidus omnis angulus
sub minoribus quam re-
ctis quatuor angulis pla-
nis, continetur.

Theorema 20. Propositio 22.

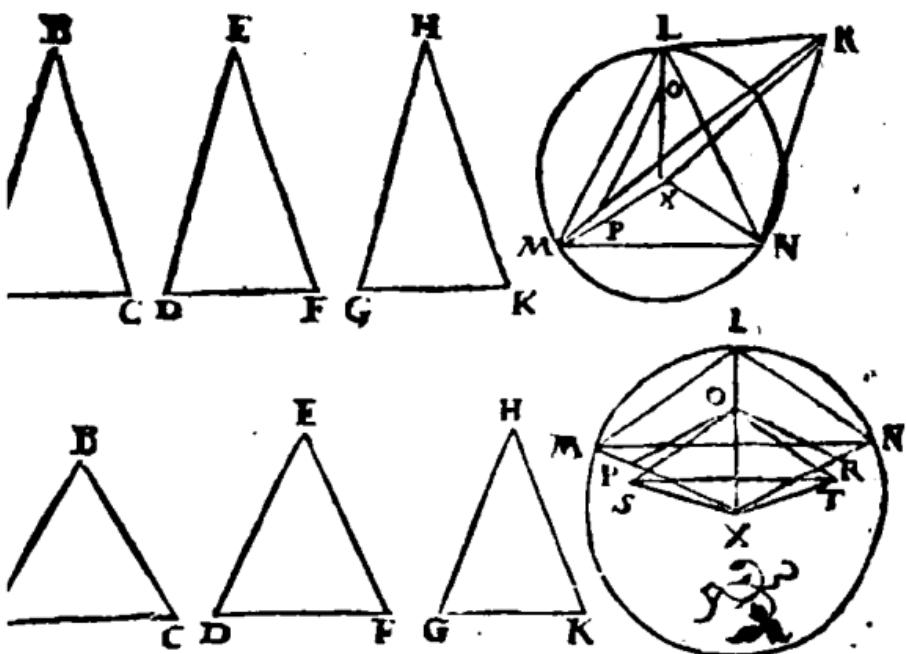
Si plani tres anguli æqualibus rectis conti-
neantur lineis, quorum duo ut libet assum-
pti, tertio sint maiores; triangulum consti-
tuiri potest
ex lineis
æquales,
illas re-
ctas con-
iungenti-
bus.

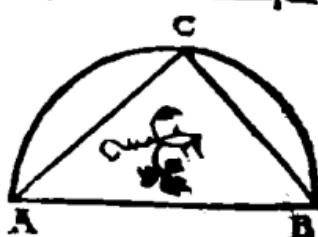
Problema 3. Propositio 23.

Ex planis tribus angulis, quorum duo, ut li-
bet assumpti, tertio sint maiores, solidum
M a angu-

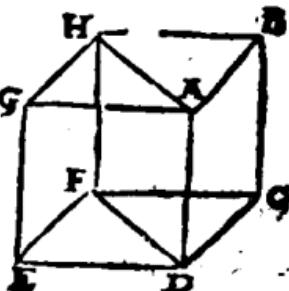
180. EVCLID. ELEMEN. GEOM.
angulum constituere. Oportet autem illos
tres angulos rectis quatuor esse minores.

Theorema 21. Propo-
sition 24.

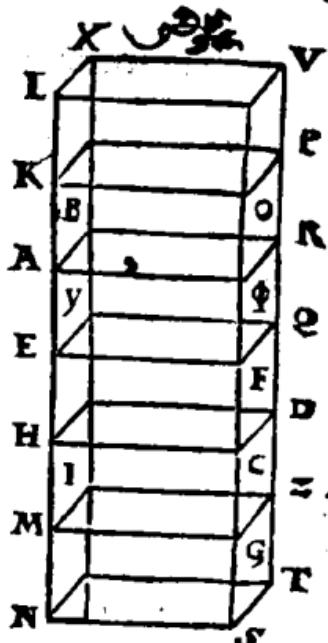
Si solidum sub parallelis
planis contineatur; ad-
uersa illius plana, sunt
parallelogramma, simi-
lia, & æqualia.

Theo-

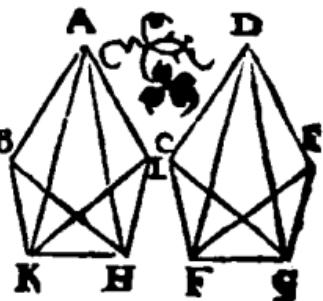
Theorema 22. Propo-
sitio 25.

Si solidum parrallelo-pipedum, seu parallelis planis contentum plano secetur, aduersis planis parallelo: erit quem admodum basis ad basim, ita solidum ad solidum.

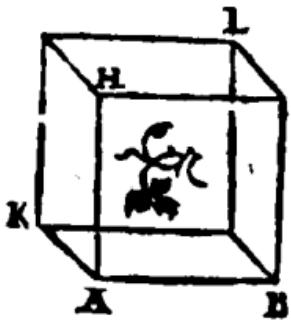
Problema 4. propo-
sitio 26.

Ad datam rectam linea, eiusque punctum, angulum solidum constitue-re, solido angulo dato α -qualem.

Problema 5. Propositio 27.

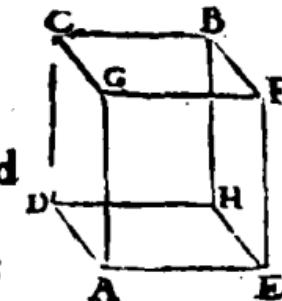
A data
 recta li-
 nea, da-
 to soli-
 do pa-
 rallelis
 planis

comprehenso, simile, & similiter positum solidū parallelis planis contentū describere.

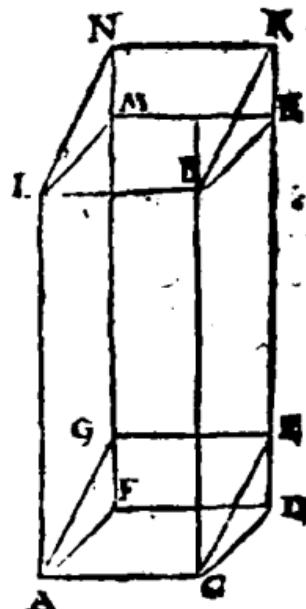
Theorema 23. Propositio 28.

Si solidum parallelis planis comprehensum ducto per aduersorum planorum diagonos planos, se. & cum sit illud solidū ab hoc piano bifariam secabitur.

Theorema 24. Propositio 29.

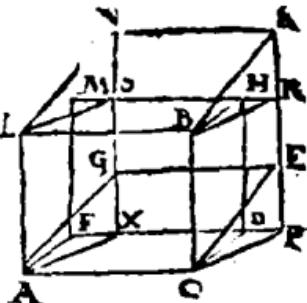
Solida parallelopipeda, seu parallelis planis comprehensa, quæ super eandem basim, & in eadem sunt altitudine, quorum insistentes lineæ in ipsisdem collocantur rectis lineis: illa sunt inter se æqualia.

Theo-

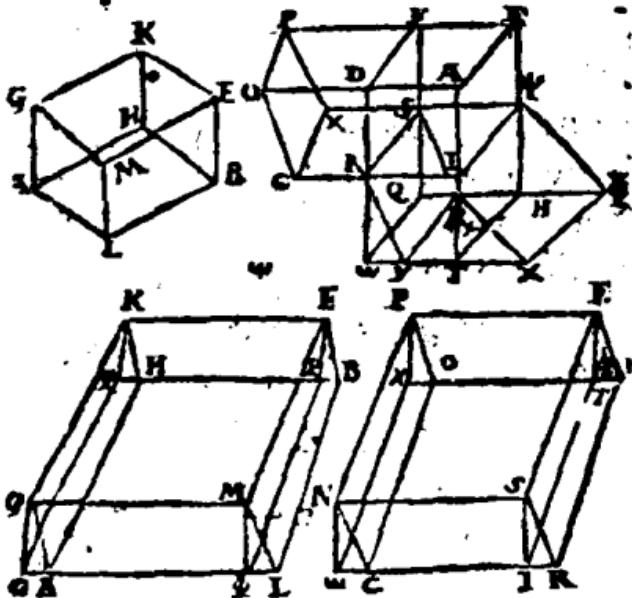
Theorema 25. Propositione 30.

Solida parallelis planis circumscripta, quæ super eandem basim, & in eadem sunt altitudine, quorum insistentes lineæ non in iisdem reperiuntur rectis lineis; illa sunt inter se æqualia.

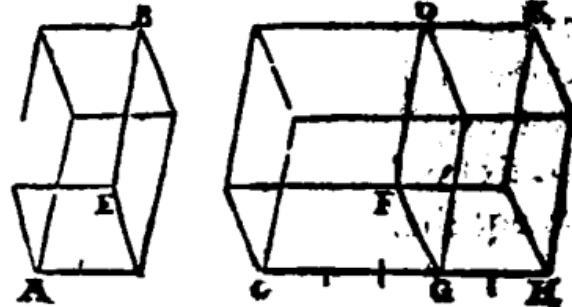
Theorema 26. Propositione 31.

Solida parallelis planis, circumscripta, quæ super æqualibus basibus, & in eadem sunt altitudine: æqualia sunt inter se.

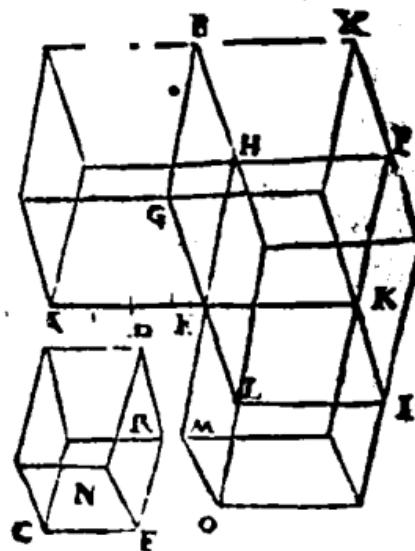
Theorema 27. Propo-
sicio 32.

Solida parallelis planis circumscripta, quae
eiusdem
sunt alti-
tudinibus;
eam ha-
bent in-
ter se pro
portionem,
quam bases.

Theorema 28. Propo-
sicio 33.

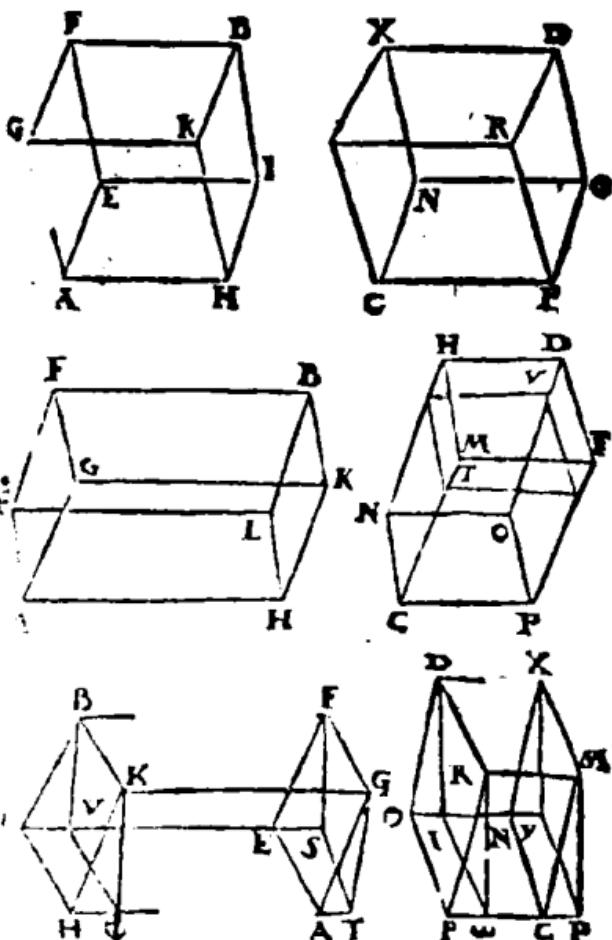
Similia solidapar-
allelis planis cir-
cumscripta ha-
bent inter se pro
portionem ho-
mologorum la-
terum triplica-
tem.

Theo-

Theorema 29. Propo-
sitio 34.

Aequa-
lium so-
lidorum
paralle-
lis planis
nisi con-
tentos
rum ba-
ses, cum
altitudi-
nibus
recipro-
cantur.
Et soli-
da par-
allelis
planis
contem-
ta, quo-
rum ba-

ses cum altitudinibus reciprocantur; illae
sunt aequalia.

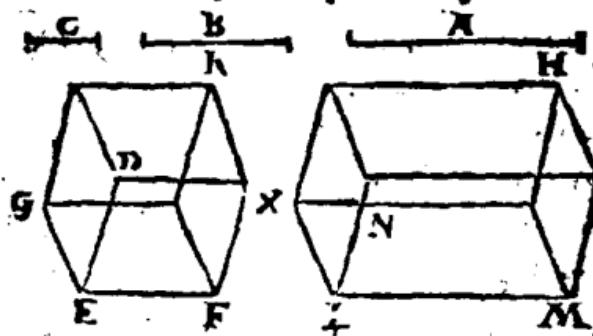
Theorema 30. Propo-
sitio 35.

Si duo plani sunt anguli aequales, quorum
M s ver-

vertibus sublimes rectæ lineæ insistant, quæ cum lineis primò positis angulos continent æquales, virunque utriusque in sublimibus autem lineis quælibet sumpta sint puncta, & ab his ad plana, in quibus constunt anguli primum positi, ductæ sunt perpendiculares; ab earum verò punctis, quæ in planis signata fuerint, ad angulos primum positos ad iunctæ lineæ; hæcum sublimibus æquales angulos comprehendent.

Theorema 31. Propositio 36.

Siro-
Qæ
tres
lineæ
sunt
pro-
porti-

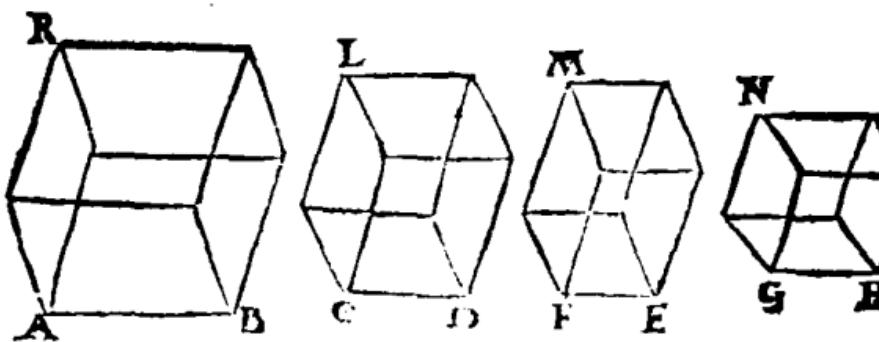

onales; quod ex his tribus fit solidum parallelis planis contentum, æquale est descripto à media linea solido parallelis planis comprehenso, quod æquilaterum quidem sit, sed antedicto æquiangulum,

Theor.

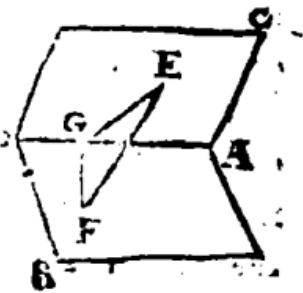
Theorema 32. Propositio 37.

Si rectæ quatuor lineæ sint proportionales, illa quoque solida parallelis planis conten- ta, quæ ab ipsis lineis & similia & similiter describuntur, proportionalia erunt. Et si so- lida parallelis planis comprehensa, quæ & similia & similiter describuntur, sint pro- portionalia; illæ quoque rectæ lineæ pro- portionales erunt.

Theorema 33. Propositio 38.

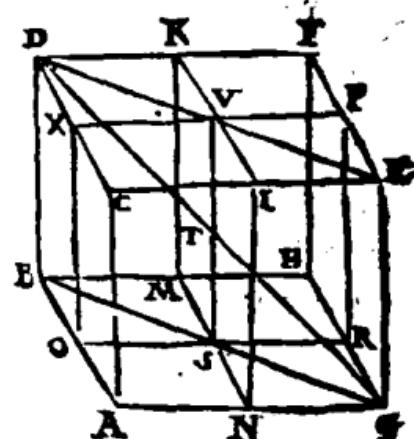
Si planum ad planum rectum sit; & à quo; dampuncto eorum, quæ in uno sunt planorum, perpendicularis ad alterum planum ducta sit: il- la, quæ ducitur perpendicularis, in communem cadet ipsorum planorum sectionem.

Theorema 34. Propositio 39.

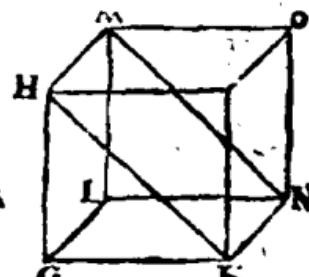
Si in solido parallelis planis circumscripsi- to, aduer-

33 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
 aduersorum planorum lateribus basariam
 sectis, educta sint per sectiones pla-
 na; communis il-
 lorum planorum
 sectio, & solidi pa-
 rallelis planis cir-
 cumscripsi diameter, se mutuò
 bifariam secabūt.

Theorema 35. Propositio 40.

Si duo sint æqualis altitudinis prismata;
 quorum hoc quidem basim habeat paralle-
 logrammum; illud verò triangulum sit au-
 tem pa-
 rallelo-
 grammū
 trianguli
 duplum:
 illa pris-
 mata erunt æqualia.

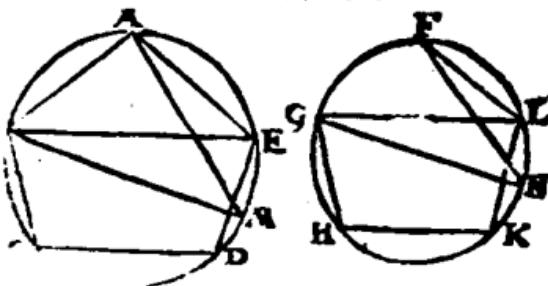
FINIS ELEMENTI XL

EVCLL

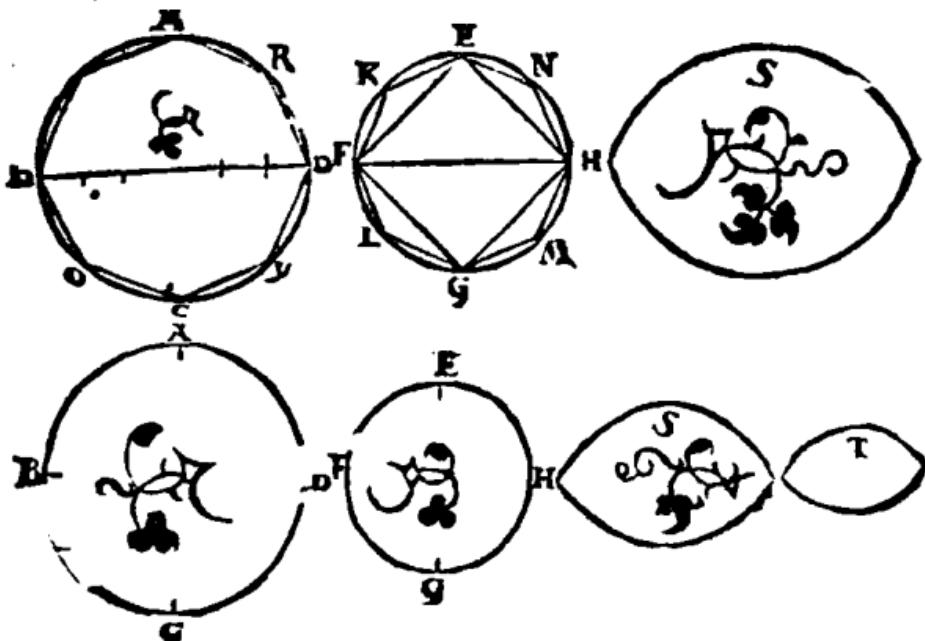
EVCLIDIS ELEMENTVM DVODECIMVM ET SOLIDORVM seucndum.

Theorema 1. Propositio 1.

Similia, quæ sunt in circulis polygona, proportionē
habent inter se, quā
descripta
à diametris qua-
drata.

Theorema 2. Propositio 2.

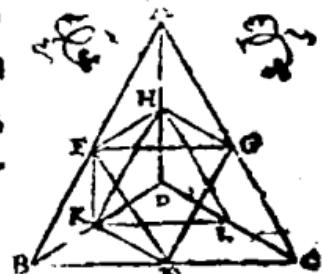

Cir-

Circuli eam inter se proportionem habent, quām descripta à diametris quadrata.

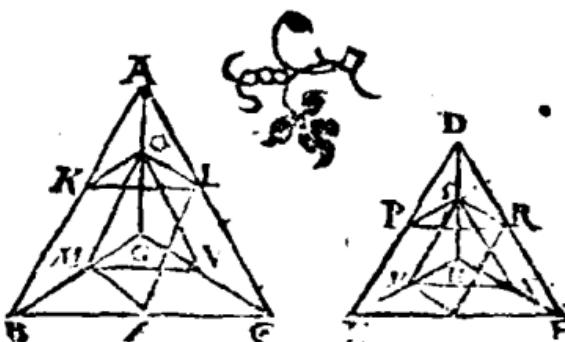
Theorema 3. Propositio 3.

Omnis pyramidis trigonam habens basim, in duas diuiditur pyramides non tantum æquales & similes inter se, sed toti etiam pyramidis similes, quarum trigonæ sunt bases; atque in duo prismata æqualia, quæ duo prismata dimidio pyramidis totius sunt maiora.

Theorema 4. Propositio 4.

Si duæ eiusdem altitudinis pyramides trigonæ habeant bases; sit autem illarum utraque diuisa & in duas pyramides inter se æquales, totique similes; & in duo prismata æqualia; Aceodem modo diuidatur utraq; pyramidum, quæ ex superiori divisione naturæ sunt; idque perpetuo fiat: quemadmodū

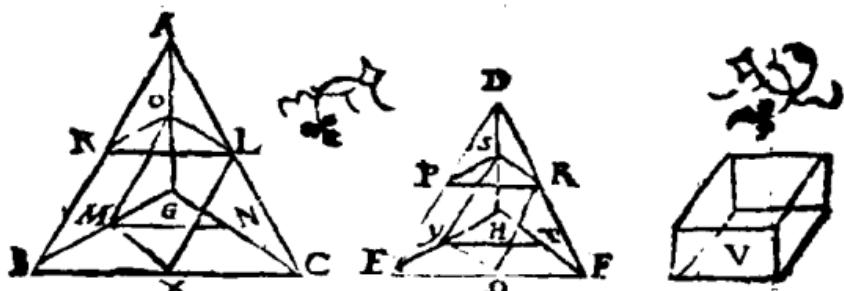

se habet vnius pyramidis basis ad alterius pyramidis basim; ita & omnia, quæ in una pyramidis

**pyramide, prismata ad omnia, quæ in altera
pyramide, prismata multitudine æqualia.**

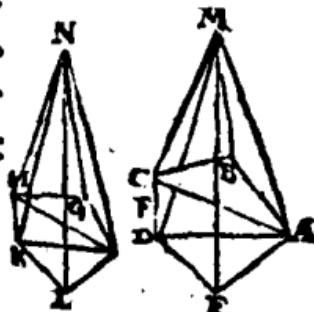
Theorema 5. Propositio 5.

**Pyramides eiusdem altitudinis, quarum tri-
gonæ sunt bases; eam inter se proportionem
habent, quam ipsæ bases.**

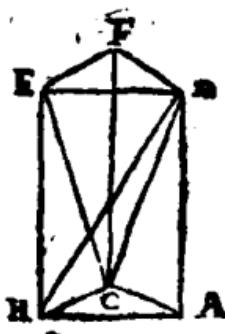
Theorema 6 Propositio 6.

**Pyramides eiusdem alti-
tudinis, quarum po'yo-
nae sunt bases, eam inter
se proportionem habent
quam ipsæ bases.**

**Theorema 7. Pro-
positio 7.**

**Omne prisma trigonam
habens basim, dividitur
in tres pyramides inter-
se æquales, quarum tri-
gonæ sunt bases.**

Theor-

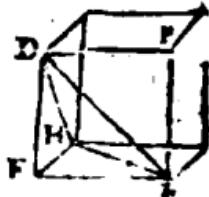
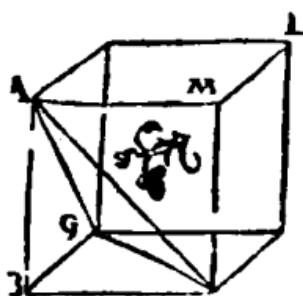
Theorema 8. Propositio 8.

Similes pyramides, quæ trigonas habent bases in tripli-
cata sunt homo-
logo. B
rum
laterum proportione.

Theorema 9. Propositio 9.

Aequalium pyramidum, & trigonas bases
habentium, reciprocantur bases cum altitu-
dinibus. Et quarum pyramidum trigonas
bases

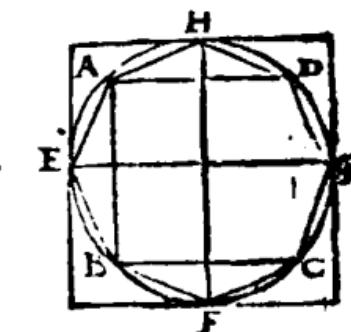
habé-
tium
reci-
pro-
cátur
bases

cum altitudinibus; illæ sunt æquales.

Theorema 10. Propositio 10.

Om-
nis co-
nus ter-
tia pars
est cy-
lindri

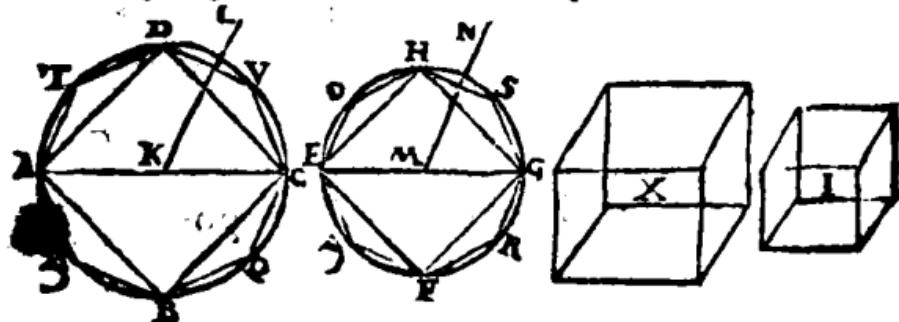

eandem

etdem cum ipso cono basim habentis, & altitudinem aequalem.

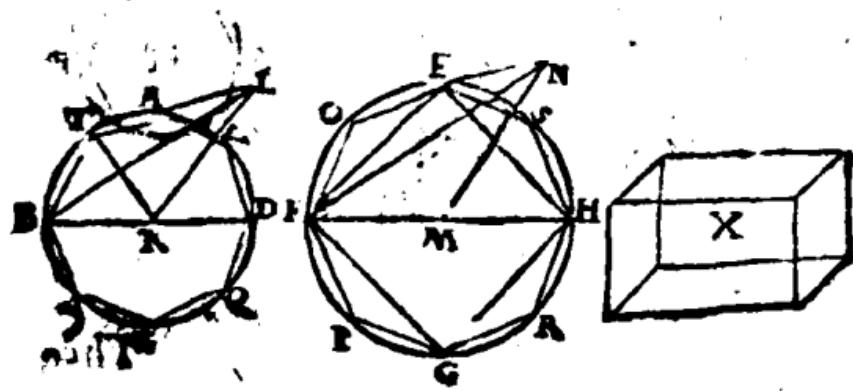
Theorema 11. Propo-
sicio 11.

Coni, & cylindri eiusdem altitudinis, eam
inter se proportionem habent, quam bases.

Theorema 12. Propo-
sicio 12.

Similes coni, & cylindri, triplicatam habent,
inter se proportionem diametrorum, qua-
sunt in basibus.

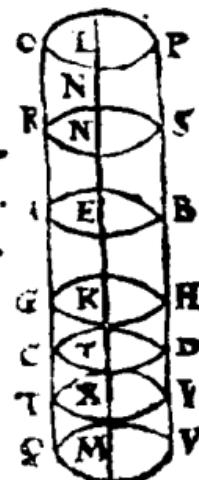

N

Theo-

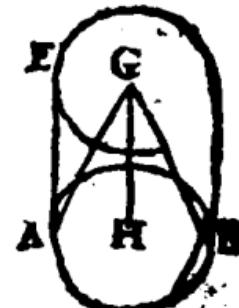
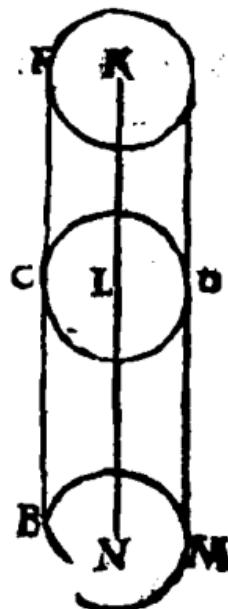
Theorema 13. Propo-
sitio 13.

Si cylindrus plano sectus sit ad-
uersis planis parallelo: Erit que-
dam modum cylindrus ad cylin-
drum, ita axis ad axem.

Theorema 14. Propo-
sitio 14.

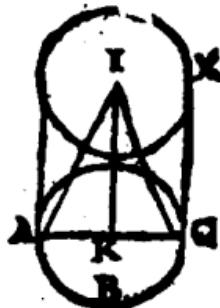
Coni, &
cylindri,
qui in
qualibus
sunt basi-
bus; eam
habent in
ter se pro-
portionē,
quam al-
titudines.

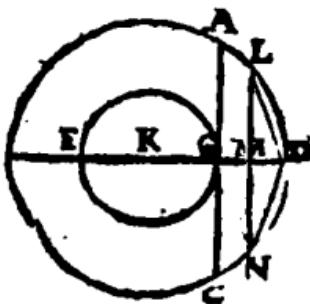
The-

Theorema 15. Propositione 15.

Aequalium conorum, & cylindrorum bases cum altitudinibus reciprocā tur. Et quorum conorum & cylindrorum ruita bases cum altitudinibus reciprocā tur; illi sunt aequales.

Problema 1. Propo-
sitione 16.

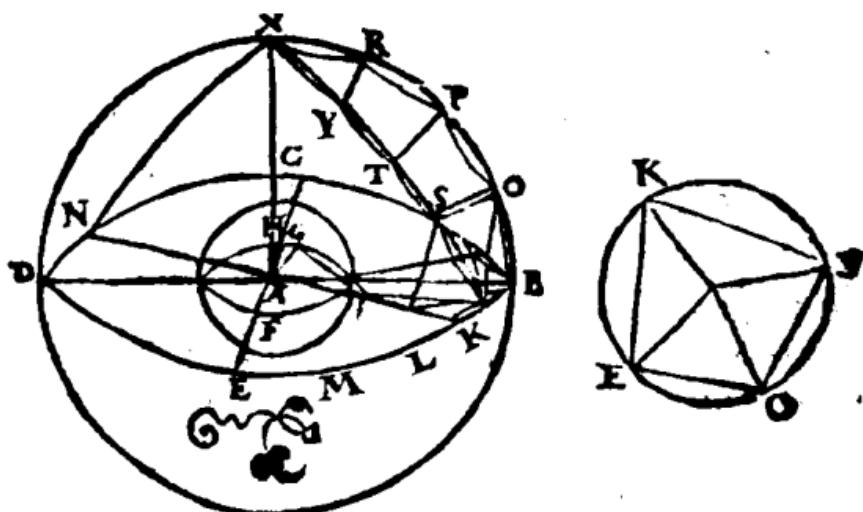
Duobus circulis circa idem centrum exstentibus, in maiore cir-
culo polygonum aequa-
lium, pariumque late-
rum inscribere, quod mi-
norem circulum non i-
ngat.

36 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

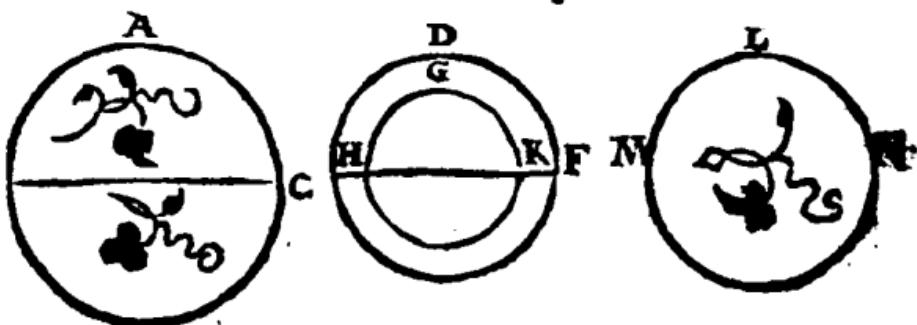
Problema 2. Propositio 17.

Duabus sphaeris circa idem centrum existentibus, in maiori sphaera solidum polyhedrum inscribere, quod minoris sphaerae superficiem non tangat.

Theorema 16. Propositio 18.

Sphaerae inter se proportionem habent suorum diametrorum triplicatam.

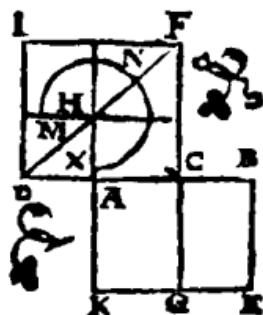

FINIS ELEMENTI XII.

EVCLIDIS ELEMENTVM DECIMVM TERTI. VM, ET SOLIDORVM tertium.

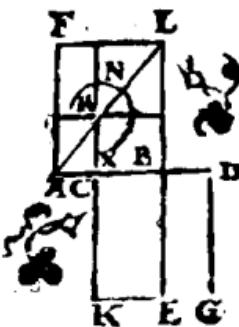
Theorema 1. Propositio 1.

Si recta linea per extre-
mam & medium proportionem secta sit; maius seg-
mentum, quod totius linea-
dimidium assumpserit,
quintuplum potest eius,
quod à totius dimidia de-
scribitur, quadrati.

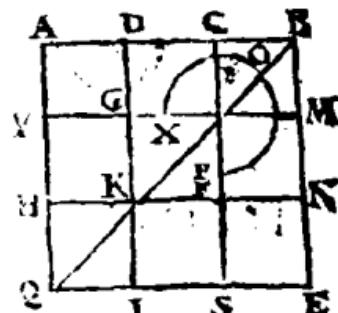
Theorema 2. Propositio 2.

Si recta linea cui ipsius se-
gamenti quintuplum pos-
sit, & dupla segmentum hu-
ius linea per extremam &
medium proportionem secetur, maius segmen-
tum reliqua pars est linie
primum posse.

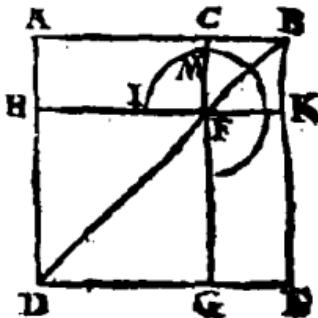
Theorema 3. Propositiō 3.

Si recta linea per extre-
mam & medium pro-
portionem secta sit;
minus segmentum,
quod maioris segmen-
ti dimidium assumperit, quintuplum pe-
tuit eius, quod à maioris segmenti dimidia
describitur quadrati.

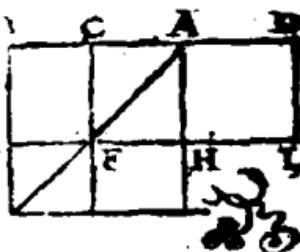
Theorema 4. Propositiō 4.

Si recta linea per extre-
mam & medium propor-
tionem secta sit: quod à u-
toto, quodque à mino-
re segmento, simul utra-
que quadrata, tripla sunt
eius, quod à maiore seg-
mento describitur, quadrati.

Theorema 5. Propo-
sitio 5,

Si ad rectam lineam,
quaꝝ per extremam &
medium proportionē
secatur, adiuncta fit al-
tera segmento maiori
sequalis: tota hæc linea
recta per extremam & medium propor-
tionem

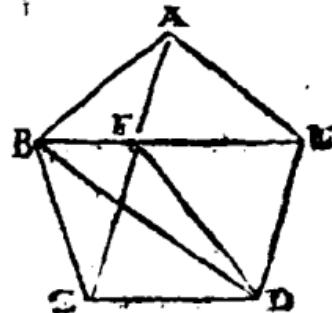
item secta; estque maius segmentum recta linea primū posita.

Theorema 6. Propositio 6.

Si recta linea pars, siue rationalis, per extremam & medianam proportionem facta sit; vtrunque segmentorum A C B
doyes, siue irrationalis,
est linea, que dicitur Re-
siduum, seu Apotome.

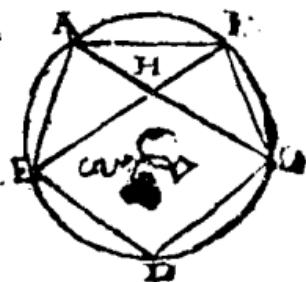
Theorema 7. Propositio 7.

Si pentagoni æquilate-
rit tres sint æquales an-
guli, siue quid deinceps,
siue qui non deinceps
sequuntur: illud pen-
tagonum erit æquian-
gulum.

Theorema 8. Pro-
positio 8.

Si pentagoni æquilateri, & æquanguli duos
qui deinceps sequuntur,
angulos rectas subiendat
lineas; ille per extremam
& medianam propor-
tionem se mutuò secant; ea-
rumque maiora segmen-
ta, ipsius pentagoni lateri
sunt æqualia.

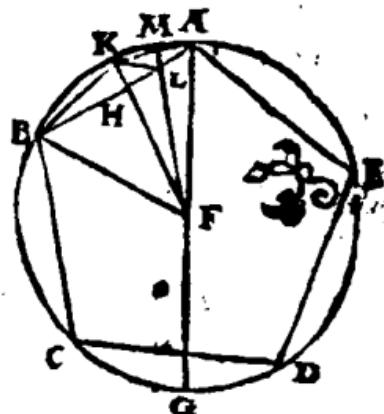
Theorema 9. Propositio 9.

Si latus hexagoni, & latus decagoni eidem circulo inscriptorum composita sint; tota recta linea per extremam & medium proportionem secta est; cuiusque segmentum maior, est hexagoni latus.

Theorema 10. Propositio 10.

Si in circulo pentagonum æquilaterum inscriptum sit; pentagoni latus potest & latus hexagoni, & latus decagoni, eidem circulo inscriptorum.

Theorema 11. Propositio 11.

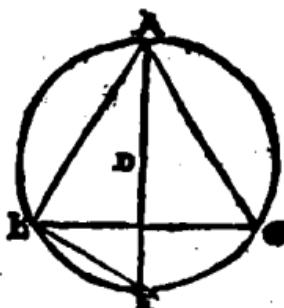
Si in circulo prædicto, securum rationalem diametrum habente, inscriptum sit pentagonum æquilaterum; pentagoni latus irrationalis est linea, quæ vocatur minor.

Theo-

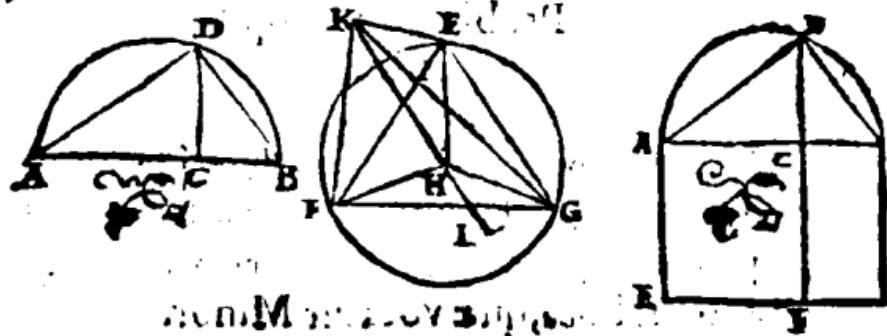
Theorema 12. Propositio 12.)

Si in circulo inscriptum
sit triangulum æquilaterum; huius trianguli la-
tus potentia triplum est
eius linea, quæ ex circuli
centro ducitur.

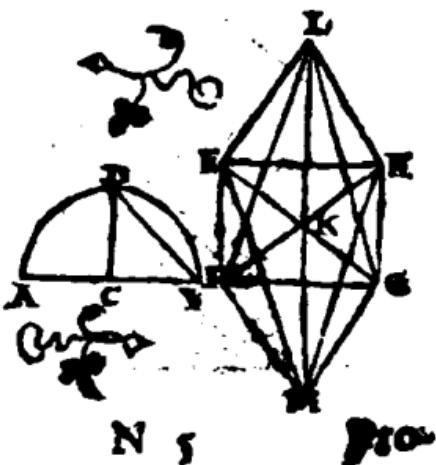
Problema 1. Propositio 13.

Pyramidem constituere; & data sphæra completi: atque docere quod illius sphæra dia-
meter potentia sesquialtera sit lateris ipsius
pyramidis.

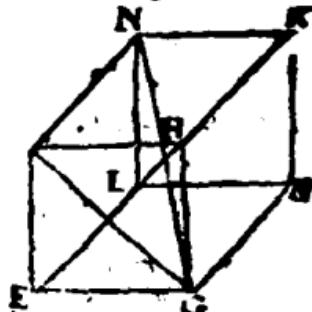
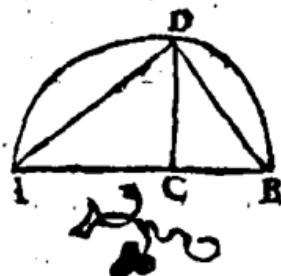
Theorema 2. Propositio. 14.

Octaedrum con-
stituere, eaq; sphæ-
ra, qua pyrami-
dem, completi;
atq; probare quod
illius sphæra dia-
meter potentia
dupla sit lateris i-
psijs octaedri.

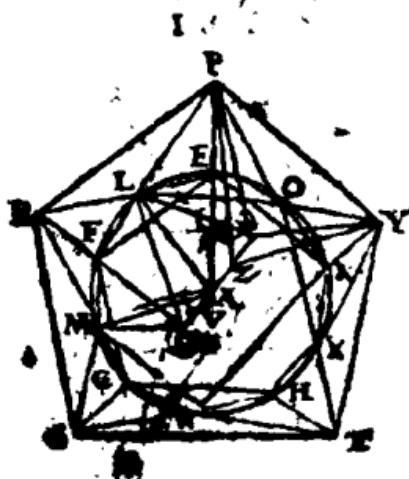

• Problema 3. Propo-
sitio 15.

Cubum constituere; eaque sphaera, qua &
superiores figurae complecti; atque doce-
re quod
illius
sphaera
diamo-
ter po-
tentiæ
tripla
sit lateris ipsius cubi.

Problema 4. Propo-
sitio 16.

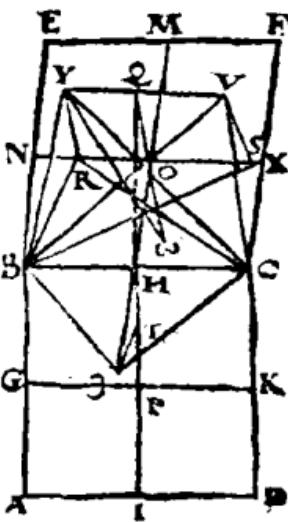
Icosaedrum constituere; eademque sphaera,
qua & antedictas figuræ, complecti; atque
probare, quod illius Icosaedri latus irra-
tionalis sit linea, que vocatur Minor.

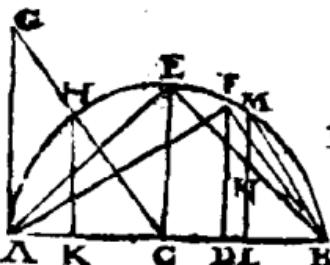
Pro-

Problema 5. Pro-
positio 17.

Dodecaedrum constitue-
re; eademque sphæra, qua
& antedictas figuræ, com-
plecti; atq; probare quod
illius dodecaedri latus ir-
rationalis fit linea, quæ
vocatur Residuum, seu
Apotome.

Problema 6. Propo-
sitio 18.

quin
que
figu-
rarū
late-
ras ap-
pone
re, & inter se comparare.

SCHOLIVM.

Interpretes hoc in loco demonstrant, præter
dictas quinque figuræ, non posse aliam confinui-
figuram solidam, que ex planis & equilateris &
quiangrulis conficiatur, inter se aequalibus.

Non enim ex duobus triangulis, neque ex alijs duabus figuris, solidus constituitur angulus; cum sat sem tres anguli plani requirantur ad solidi anguli constitutionem.

Ex tribus autem triangulis equilateris, constat pyramidis angulus.

Ex quatuor angulis. Octaedri.

Ex quinque angulis. Icosaedri.

Nam ex triangulis, sex & equilateris & equi-angulis ad idem punctum coeuntibus, non fit angulus solidus: cum enim trianguli equilateri angulus, recti unius bessem (hoc est duas tertias partes:) con-tingeat, erunt eiusmodi sex anguli recti quatuor e-quaes. Quod fieri non potest. Nam solidus omnis angulus minoribus, quam rectis quatuor angulis, continetur; per propos. 21 lib. 16.

Mulid ergo minus ex pluribus, quam sex planis eiusmodi angulis, solidus angulus constabit.

Sed ex tribus quadratis, Cubi angulus contine-atur:

Ex quatuor autem quadratis, nullus angulus solidus constitui potest. Rursum enim recti quatuor erunt. Mulid ergo minus ex pluribus, quam quatuor eiusmodi angulis solidus angulus constabit.

Ex tribus autem pentagonis equilateris, & equiangulis, Dodecaedri angulus continetur.

Sed ex quatuor huiusmodi angulis, nullus soli-dus angulus confici potest. Cum enim pentagoni equilateri angulus rectus sit, & quinta recti pars ex-tina quatuor angulis rectis quatuor maiores. Quod fieri

fori nequit. Neque sane ex alijs polygonis figuris solidus angularis continetur, quod binc quoque absur-
dum sequatur.

Quamobrem perspicuum est, prater dictas quin-
que figuras aliam figuram solidam non posse con-
tinui, qua ex planis equilateris, & equiangulis
inter se equalibus, continetur.

Vid. Theon p. 244. Et P. Clavius p. 277.

FINIS ELEMENTI XIII.

EVCL^E

EVCLIDIS ELEMENTVM DECIMVMQVARTVM ET SOLIDORVM QVARTVM, VT QVI- dam arbitrantur; Ut alij verò, Hypsiclis Alexandrini, de quinque corpo- ribus.

LIBER PRIMVS.

Premium Hypsiclis Alexandrini ad pro-
tarchum.

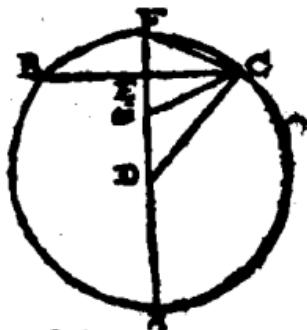
Asilides Tyrius, Protarche, Alexandri-
am profectus, patrig, nostro ob discipli-
na societatem commendatus, longissimo
peregrinationis tempore cum eo versa-
tus est. Cuius differenter aliquando de scripta ab A-
pollonio comparatione Dodecaedri, & Icosaedri
videm spbara inscriptorum; quam bac inter se ha-
beant rationem, censuerunt ea non rectè tradidisse
Apollonium; quia à se emendata, ut de patre audire
erat, literis prodiderunt. Ego autem postea incidi
in alterum librum ab Apollonio editum, qui demon-
strationem accuratè complectetur de re proposa-
ta, ex eiusq, problematis indagatione magnam e-
quidem capi voluptatem. Illud certè ab omnibus
perspici potest, quod scripsit Apollonius, cùm sit in e-
minum manibus. Quod autem diligenti, quantum
conγcero licet, studio nos postea scripsisse videmur,

id me-

id monumentis consignatum tibi dedicandum daturum; ut qui feliciter cum in omnibus disciplinis, sum vel maxime in Geometria versatus, scit prudenter indices ea, que dicturi sumus: Ob eam vero, qua tibi cum patre fuit, vita consuetudinem, quaq; nos complectemus, benevolentiam, trahitionem ipsam libenter audias. Sed iam tempus est, ut proximam finem facientes, hanc sytaxim aggrediamur.

Theorema 1. Propositio 1.

Perpendicularis linea, quæ ex circuli cuiuspiam centro in latus pentagoni ipsi circulo inscripti ducitur; dimidia est triangulique simul linea, & eius, quæ ex centro, & lateris decagoni in eodem circulo inscripti.

Theorema 2. Propositio 2.

Sib; rectæ lineæ extrema, & media proportione secantur; ipsæ similiter secantur, in easdem scilicet proportiones.

Theorema 3. Propositio 3.

Si in circulo pentagonum æquilaterum inscribatur; quod ex latere pentagoni; & quod ex ea, quæ binis lateribus pentagonis subtenditur, recta linea; utraque simul quadrata, quintupla sunt eius, quod ex se midiametro describitur, quadrati.

Theo-

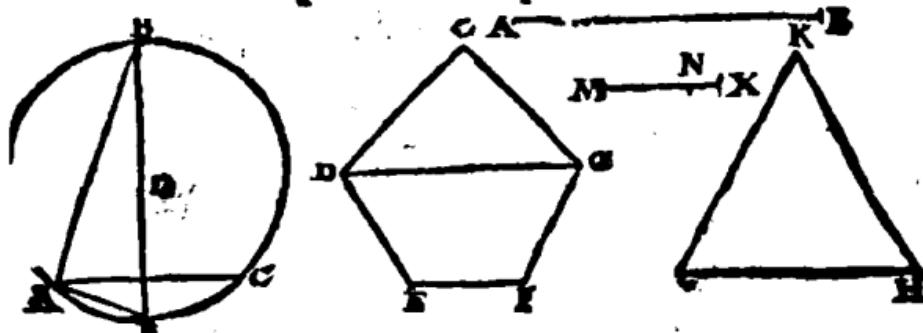
203 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Theorema 4. Propositio 4.

Si latus hexagoni alicuius circuli secetur
extrema, & media proportione, maius illius
segmentum erit latus decagoni eiusdem cir-
culi.

Theorema 5. Propositio 5.

Idem circulus comprehendit, & dodeca-
dri pentagonum, & icosaedri triangulum,
eidem sphære inscriptorum.

Theorema 6. Propositio 6.

Si pentagono, & æquilatero, & æquiangulo
circumscribatur circulu.; ex cuius centro ad
vnum pentagoni latus ducatur linea perp-
dicularis: Erit, quod sub dicto latere, & per-
pendiculari continetur, rectangulum tri-
gones sumptum, dodecaedri superficie iæqua-
le.

Theorema 7. Propositio 7.

Si ex centro circuli triangulum icosaedri
cir-

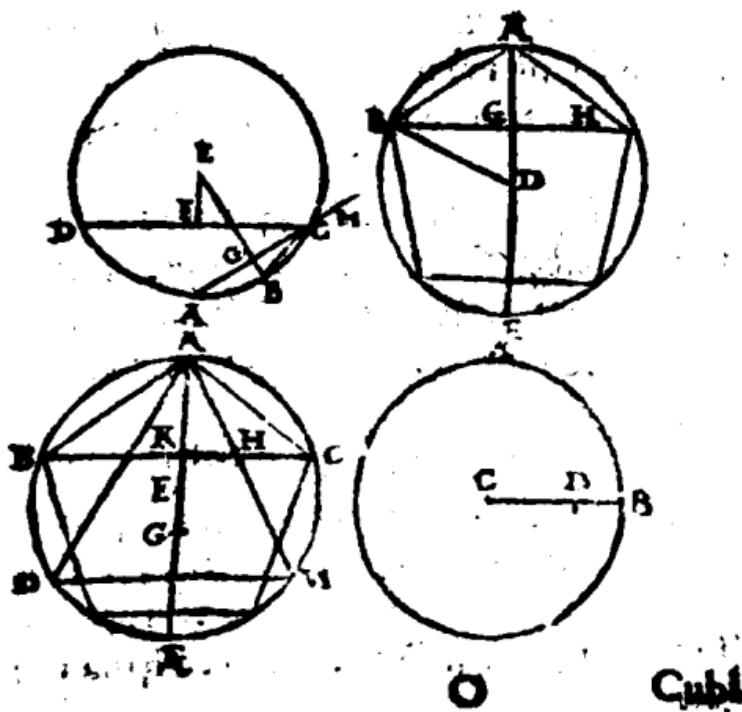
circumscribentis, linea perpendicularis du-
catur ad unum latus trianguli: Erit, quod
sub dicto latere, & perpendiculari compre-
henditur, rectangulum trigonies sumptum,
Icosaedri superficie aequale.

Theorema 8. Propositio 8.

Rectangulum contentum sub tribus quar-
tis partibus diametri alicuius circuli; & sub
quinque sextis partibus lineas subtendentis
angulum pentagoni aequilateri in eodem
circulo descripti; aequale est dictopentagono.

Theorema 9. Propositio 9.

Superficies Dodecaedri ad superficiem Ico-
saedri, i.e. eadem sphaera descripti, eandem
proportionem habet, quam latus cubi ad
latus Icosaedri.

Cubus

10 EVCLID. ELEMENTA GEOM.

Cubi latus.

E—————

Dodecaedri, latus.

F—————

Icosaedri, latus.

G—————

Theorema 10. Propositio 10.

Si recta linea secetur extrema, & media proportione; Erit, ut recta potens id, quod à tota; & id, quod à maiori segmento, ad rem potenter id, quod à tota, & id, quod à minori segmento; Ita latus cubi ad latus icosaedri, in eadem sphæra cum cubo inscripti.

Theorema 11. Propositio 11.

Dodecaedrum, ad Icosaedrum in eadem cum ipso sphæra inscriptum, est, ut cubi latus, ad Icosaedri latus, in una eademq; sphæra.

Theorema 12. Propositio 12.

Latus trianguli æquilateri potentia sesquiterium est lineæ perpendicularis ab uno angulo ad latus oppositum, seu basim, deductæ.

Theorema 13. Propositio 13.

Si sphæra (suo solidi corpora, Tetraedrum & Octaedrum circumscripta bentis:) diameter fuerit Rationalis: Erit tam superficies Tetraedri, quam Octaedri in ea sphæra media.

Theo-

Theorema 14. Propositio 14.

Si Tetraedrum, atque octaedrum in eadem sphæra inscribantur: Erit basis Tetraedri sesquiterciabaseos Octaedri; Superficies autem Octaedri sesquialtera superficieis Tetraedri.

Theorema 15. Propositio 15.

Recta linea ex angulo quo quis tetraedri in sphæra inscripti, per centrum sphæræ ducta; cadit in baseos oppositæ; estq; perpendicularis ad dictam basin.

Theorema 16. Propositio 16.

Octaedrum in sphæra inscriptum, dividitur in duas pyramides æquales, & similes, æquallum altitudinum, basis vero utriusque pyramidis est quadratum subduplum quadrati quadrati diametri sphæræ.

Theorema 17. Propositio 17.

Tetraedrum sphæræ impositum ad Octaedrum in eadem sphæra descriptum, se habet, ut rectangulum sub linea potente virginis septem sexagesimas quartas partes quadrati lateris tetraedri; & sub linea conueniente octo nonas partes eiusdem lateris, comprehenduntur, ad quadratum diametri sphæræ.

Theorema 18. Propositio 18.

Linea perpendicularis ex quolibet angulo triangulo æquilateri ad basin oppositam discessis; tripla est eius perpendicularis, quæ ex centro trianguli ad eandem basin deducuntur.

311 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Theorema 19. Propositio 19.

Si Octaedrum sphæræ inscribatur; erit semidiameter sphæræ potentia tripla eius perpendicularis, quæ ex centro sphæræ ad basim quamcunque Octaedri ducitur.

Theorema 20. Propositio 20.

Duplum quadrati ex diametro cuiuslibet sphæræ descripti, æquale est superficie cubi in illa sphæra collocati perpendiculariter a centrum sphæræ in aliquam basin cubi demissa, æqualis est dimidio lateris cubi.

Theorema 21. Propositio 21.

Idem circulus comprehendit, & cubi quadratum, & Octaedri triangulum, eiusdem sphæræ.

Theorema 22. Propositio 22.

Si Octaedrum, atque Tetraedrum eidem sphæræ inscribantur; Erit Octaedrum ad tripulum Tetraedri, ut latus Octaedri ad latus Tetraedri.

Theorema 23. Propositio 23.

Sic recta linea proposita potuerit totam aliquam lineam sectam extrema, & media ratione, & maius eius segmentum; Item totam aliam similiter sectam, & minus eius segmentum: Erit maius segmentum prioris linea latus Icosaedri; minus autem segmentum posterioris linea latus Dodecaedri, eius sphæræ cuius recta linea proposita diameter existit.

Theo.

Theorema 24. Propositio 24.

Si latus Octaedri potuerit maius, & minus segmentum rectæ lineaæ extrema, ac media ratione sectæ: poterit latus Icosaedri in eadem sphæra descripti, duplum minoris segmenti.

Theorema 25 Propositio 25.

Si recta linea diuisa extrema ac media ratione cum minore segmento angulum rectū constituit, cui recta subtendatur: Erit recta linea, quæ potentia sit subdupla ipsius rectæ subtensæ, latus Octaedri eius sphæræ, in qua dictum minus segmentum latus existit dodecaedri.

Theorema 26. Propositio 26.

Si latus Tetraedri possit maius, & minus segmentum lineaæ rectæ extrema ac media ratione sectæ: latus Icosaedri eidem sphæræ inscripti potentia sesquialterum est minoris segmenti.

Theorema 27. Propositio 27.

Cubus ad Octaedrum in eadem cum ipso sphæra descriptum, est, ut superficies cubi ad Octaedri superficiem: Item ut latus cubi ad semidiametrum sphæræ.

Theorema 28 Propositio 28.

Si sint quatuor lineaæ rectæ continuæ proportionalis, nec non & aliae quatuor, ita ut sit eadem antecedens omnium: Erit proportio tertiarum ad tertiam proportionis secundarum

214 EVCLID. ELEMENTI GEOM.
ad secundam duplicata; & proportio quartæ
ad quartam eiusdem proportionis secundæ
ad secundam triplicata.

Theorema 29. Propositio 29.

Quadratum lateris trianguli æquilateri ad ipsum triangulum habet proportionem duplicatam proportionis lateris trianguli ad lineam medio loco proportionalem inter perpendiculararem ab uno angulo ad latus oppositum ductam, & dimidium ipsius lateris.

Theorema 30. Propositio 30.

Sic cubus, & Tetraedrum in eadem sphæra describantur; Erit quadratum cubi ad triangulum Tetraedri, ut latus Tetraedri ad lineam perpendiculararem, quæ ex uno angulo trianguli Tetraedri ad latus oppositum protrahatur.

Theorema 31. Propositio 31.

Latus Tetraedri potentia sesquialterum est axis, seu altitudinis ipsius; Axis vero, siue altitudo Tetraedri potentia sesquialtera est lateris cubi in eadem sphæra descripti.

Theorema 32. Propositio 32.

Cubus triplus est Tetraedri eidem sphæra inscripti.

FINIS ELEMENTI XIV.

EVCLI-

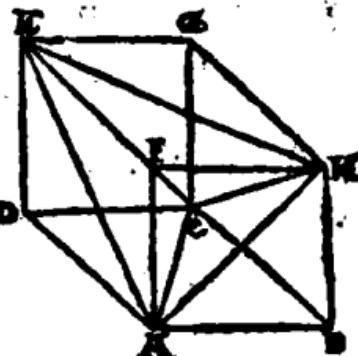
219

EVCLIDIS ELEMENTVM DECIMVM QVINTVM ET SOLIDORVM QVINTVM, VT NON nulli putant; Ut autem alij, Hypsiclis Alexandrini, de quinque corpo- ribus.

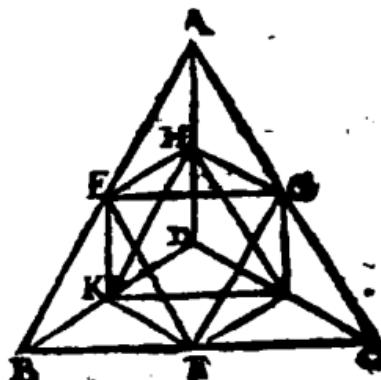
LIBER II.

**Problema 1. Propo-
sitio 1.**

In dato cubo pyra-
mide (Tetrae-
drum inscribere.

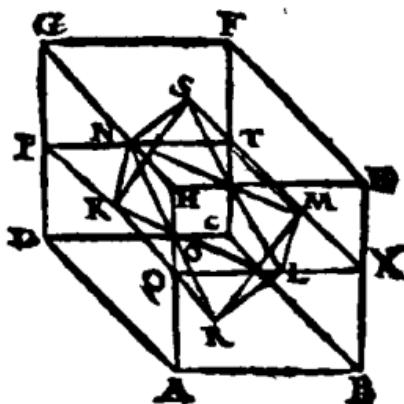
**Problema 2. Pro-
positio 2.**
In data pyramide
Octaedrum inscri-
bere.

3:6 EVCLID. ELEMENT. GEOM.

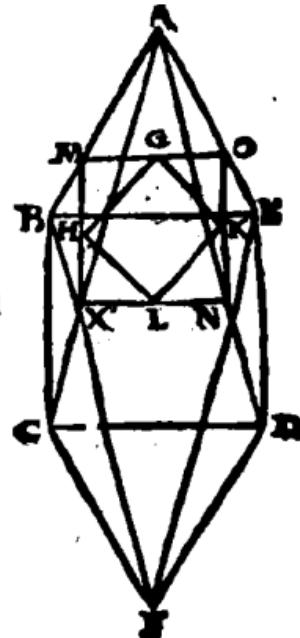
Problema 3. Propositio 3.

In dato cubo (hexaedro) Octaedru inscribere.

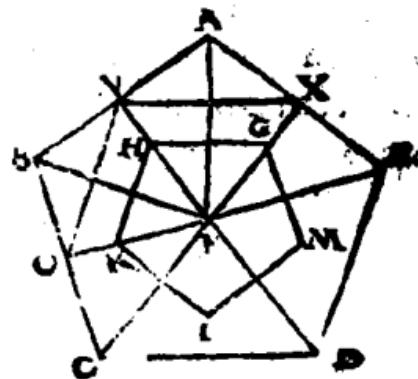
Problema 4. Propositio 4.

In dato octaedro cubū inscribere.

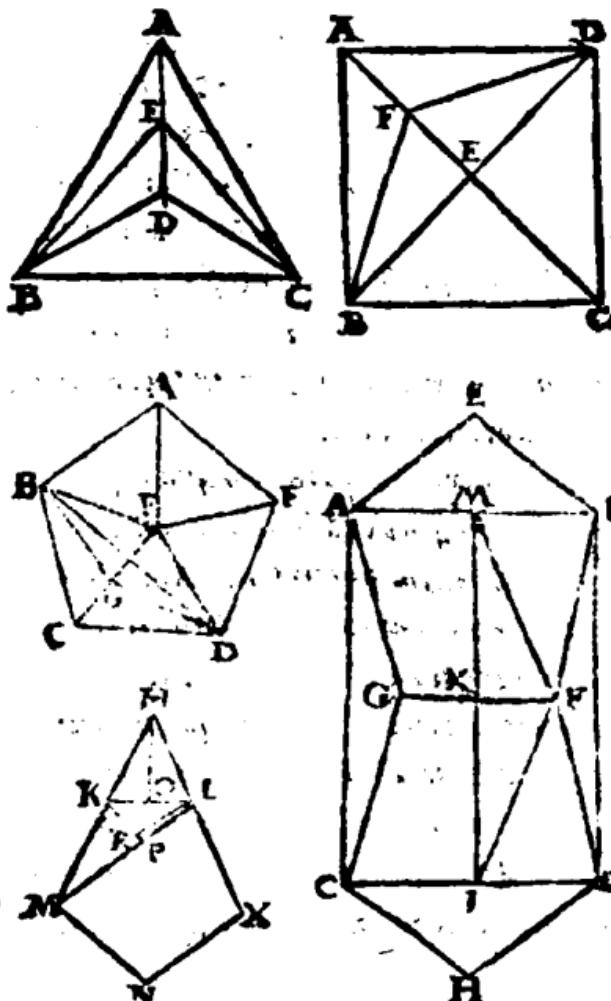

Problema 5. Propositio 5.

In dato Icosaedro dodecaedrum inscribere.

LIBER XV. 217
 SCHOLIVM EX ZAMBERTO
 lib. 5. propos. 5. p. 260.

Meminisse deget, si quis nos roget, quod Icosaedrum habeat latera, ita respondendum esse: Poterit Icosaedrum virginis coniungi triangulis quodlibet verò triangulum relius tribus

218 EVCLID. ELEMENT. GEOM.

constare linet. Quare multiplicanda sive nobis tri-
va figura ginta triangula in trianguli uniuersa latera sunt q̄, se-
iument sexaginta, quorum dimidium est triginta. Ad eun-
dem modum & in dodecaedro. Cum enim rursus
duodecim pentagona dodecaedrum comprehen-
dant, itemq; pentagonum quodvis recti quinque
conficit linea; quinque duodecies multiplicamus,
sunt sexaginta, quorum rursus dimidium est tri-
ginta, sed cur dimidium capimus? Quoniam vnum
quodque latum sine sic trianguli sine pentagoni, sine
quadrati ve in cubo, iterato sumitur. Similiter au-
tem eadem via & in cubo, & in tetracastro & in
octaedro latera inuenies.

Si figura iument Quid si uero velis singularum quoque figuratum
angulos reperiſſe, facta eadem multiplicazione, nu-
merum protractum partire in numerum plane-
rum, qua vnum solidum angulum includunt: ut
quoniam triangula quinque vnum Icosaedri angu-
lum concinerent, partire 60. in quinque nascuntur du-
odecim anguli Icosaedri. In dodecaedro autem tria
pentagona angulum comprehendunt, partire ergo
60. in tria. & habebis dodecaedri angulos virginis.
Atque similitudine in reliquo figuris angulos tra-
parties, &c.

Problema 6. Propo- ſitio 6.

In dato octaedro pyramidem, seu tetrac-
astro describere.

pro-

Problema 7. Propositio 7.

In dato Dodecaedro Icosaedrum describere.

Problema 8. Propositio 8.

In dato Dodecaedro Cubum describere.

Problema 9. Propositio 9.

In dato Dodecaedro Octaedrum describere.

Problema 10. Propositio 10.

In dato Dodecaedro pyramidem describere.

Problema 11. Propositio 11.

In dato Icosaedro Cubum describere.

Problema 12. Propositio 12.

In dato Icosaedro pyramidem describere.

Problema 13. Propositiō 13.

In dato cubo Dodecaedrum describere.

Problema 14. Propositio 14.

In dato cubo Icosaedrum describere;

Problema 15. Propositiō 15.

In dato Icosaedro Octaedrum describere.

Problema 16. Propositiō 16.

In dato Octaedro Icosaedrum describere.

Problema 17. propositio 15.

In dato Octaedre Dodecaedrum describere.

Problema 18. Propositio 18.

In data pyramide Cubum describere: hoc est, in proposito Tetraedro hexaedrum delineare.

Problema 19 Propositio 19.

In data pyramide Icosaedrum describere.

Problema 20. Propositio 20.

In data pyramide Dodecaedrum describere.

Problema 21. Propositio 21.

In dato solido regulari sphēram describere: hoc est, Interprete Campano; In fabricato quois quinq; corporum regularium, sphēram fabricare.

FINIS ELEMENTI XV.

EVCLI.

EVCLIDIS ELEMENTVM DECIMVM SEX. TVM, ET SOLIDORVM sextum.

*Quo varia solidorum regularium libi mutud infib-
perum, & laterum eorundem comparationes ex-
placentur, à Francisco Flissate Candala, & P.
Christophore Claudio adiectam, & de qua-
que corporibus,*

LIBER TERTIVS.

Theorema 1. Propositio 1.

Si in Dodecaedro Cubus describatur, &
n hoc Cubo aliud Dodecaedrum: Erit
proportio Dodecaedri exterioris ad
Dodecaedrum interius proportionis eius,
quam habet maius segmentum ad minus re-
ctæ lineæ diuisæ extrema, ac media ratione
triplicata.

Theorema 2. Propositio 2.

Linea perpendicularis ex quovis angulo p-
tagoni æquilateri, & æquianguli in latus op-
positum demissa; secatur à linea recta illum
angulum subtendente, extrema ac media ra-
tione.

Theo-

224 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
descripti, proportionem habet, quam minus segmentum ad maius, eiusdem rectarum linearum.

Theorema 14. Propositio 14.
Latus octaedri sesquialterum est lateris pyramidis sibi inscripte.

Theorema 15. Propositio 15.
Si ex quadrato diametri Icosaedri auferatur triplum quadrati lateris cubi in eo descripti; relinquitur quadratum sesquiterium quadrati lateris Icosaedri,

Theorema 16. Propositio 16.
Latus Dodecaedri minus segmentum est recta linea extrema ac media ratione diuisa, quæ duplum potest lateris octaedri in eo descripti.

Theorema 17. Propositio 17.
Diameter Icosaedri potest, & sui ipius lateris sesquiterium, & lateris pyramidis in eo descriptarum sesquialterum.

Theorema 18. Propositio 18.
Latus Dodecaedri ad Icosaedri sibi inscripti latus, se habet, ut minus segmentum linea perpendicularis ab uno angulo pentagoni ad latus oppositum ductarum, atque extrema ac media ratione diuisarum, ad partem eiusdem lineae inter centrum pentagoni, & latus eiusdem positarum.

Problema 19. Propositio 19.
Si dimidium lateris Icosaedri extrema ac media

media ratione sectum fuerit, minusque eius segmentum à toto latere Icosaedri sublatum; à reliqua quoque recta linea pars rursum tertia detracta: Relinquetur latus Dodecaedri in Icosaedro descripti.

Theorema 20. Propositio 20.

Cubus sibi inscriptæ pyramidis triplus est.

Theorem 21. Propositio 21.

Pyramis sibi inscripti Octaedri dupla est.

Theorema 22. Propositio 22.

Cubus sibi inscripti Octaedri sextuplus est.

Theorema 23. Propositio 23.

Octaedrum sibi inscripti Cubi quadruplum sesquialterum est.

Theorema 24. Propositio 24.

Octaedrum sibi inscriptæ pyramidis tredecuplum sesquialterum est.

Theorema 25. Propositio 25.

Pyramis sibi inscripti Cubi noncupla est.

Theorema 26. Propositio 26.

Octaedrum ad Icosaedrum sibi inscriptum proportionem habet, quam duæ bases octaedri ad quinque bases Icosaedri.

Theorema 27. Propositio 27.

Icosaedrum ad Dodecaedrum sibi inscriptum, proportionem habet compositam ex proportione lateris Icosaedri ad latus cubi in eadem cum Icosaedro sphæra descripti; & ex proportione triplicata eius quam habet diameter Icosaedri ad rectam

426 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
lineam contra basium Icosaedri oppositum coniungentem.

Theorema 28. Propositio 28.

Dodecaedrum excedit Cubum sibi inscriptum parallelepipedo, cuius quidem basis quadrato Cubi deficit rectangulo contento sub latere Cubi, terciaque parte, minoris segmenti eiusdem lateris Cubi: At vero altitudo ab altitudine, siue latere Cubi deficit, minore segmento eius linea, quæ dimidiat lateris Cubi segmentum minus existit.

Theorema 29. Propositio 29.

Dodecaedrum ad Icosaedrum sibi inscriptum, proportionem habet compositam ex proportione triplicata eius, quam habet diameter Dodecaedri ad rectam lineam contra basium Dodecaedri oppositarum copulantem; & ex proportione lateris Bubi ad latus Icosaedri in eadem sphera cum Cube descripti.

Theorema 30. Propositio 30.

Dodecaedrum pyramidis, in qua describitur, duas nonas partes continet, minus duabus parallelopipedis; quorum unius longitudo lateri Cubi in eadem pyramide descripti, æqualis est; latitudo vero tertie parti mi-

et minoris segmenti lateris eiusdem Cubi; altitudo denique à latere eiusdem Cubi deficit minore segmento eius linea, quæ dimidiati lateris Cubi eiusdem minus segmentum existit: Alterius autem & longitudo, & latitudo lateri Cubi praediti, est æqualis; altitudo vero minus segmentum eius linea quæ dimidiati lateris Cubi eiusdem segmentum minus existit; ita ut amborum altitudines simul altitudini, siue lateri eiusdem Cubi sint æquales.

Theorema 31. Propositio 31.

Octaedrum excedit sibi inscriptum Icosaedrum parallelepipedo, cuius basis est quadratum lateris Icosaedri; altitudo vero maius segmentum semidiametri Octaedri extrema ac media ratione secet.

DE QVINQVE CORPORVM regularium descriptione in data sphæra, ex Pappo Alexandrino.

Lemma I.

Datis duobus circulis in sphæra parallelis, dataque in uno eorum linea recta; ducare in altero diametrum huius rectæ datæ parallelam.

Lemma II.

Si in planis parallelis descripti sint duo circuli, in quibus duæ rectæ parallelæ abscindant arcus similes: Erunt duæ rectæ coniungentes extrema vnius rectæ cum centro parallelæ duabus rectis, quæ extrema alterius rectæ cum centro coniungant.

Lemma III.

Si in sphæra sint duo circuli paralleli, & æquales, in quibus ductæ sint duæ rectæ parallelæ, & æquales, ad easdem partes centrorum: Rectæ harum parallelarum extrema puncta ad easdem partes coniungentes, æquales quoque, & parallelæ sunt, & ad plana circulorum perpendicularares.

Lemma IV.

Si in sphæra sint duo circuli paralleli, & æquales, in quibus ductæ sint duæ rectæ parallelæ, & æquales, non ad easdem partes centrorum: Rectæ lineæ harum parallelarum extrema puncta non ad easdem partes coniungentes, in centro sphæræ se se interficiunt; ac proinde diametri sphæræ erunt, & inter se æquales: Rectæ verò lineæ earundem parallelarum extrema puncta ad easdem partes connectentes, & æquales, & parallelæ inter se

ter se sunt, & cum parallelis rectos angulos
constituunt.

Lemma V.

Si in sphæra sint duas rectas parallelas; rectas
earum puncta extrema ad easdem partes
coniungentes, æquales inter se erunt: Et si
parallelas sint æquales, coniungentes non so-
lùm æquales, sed & parallelæ erunt, rectos-
que cum ipsis angulos confident.

Lemma VI.

In data sphæra duos círculos æquales, ac pa-
rallellos describere; ita vt diameter sphærae
sit vtriusque diametri potentia seu quialters.

Problema 1. Propositio 1.

In data sphæra pyramidem trigonam de-
scribere.

Problema 2. Propositio 2.

In data sphæra Octaedrum describere.

Problema 3. Propositio 3.

In data sphæra Cubum describere.

Problema 4. Propositio 4.

In data sphæra Icosaedrum describere.

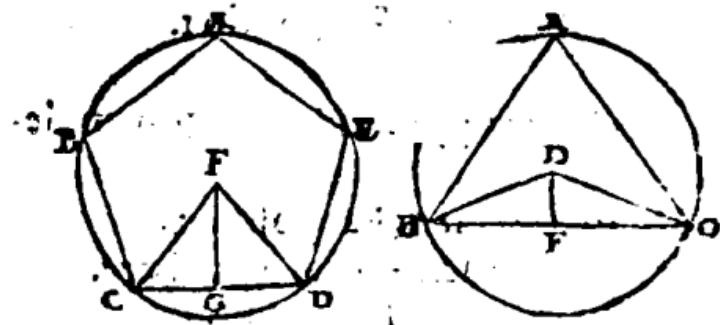
Problema 5. Propositio 5.

In data sphæra Dodecaedrum describere.

SCHOLIVM EX P. CLAVIO.

Ex hu, qua hoc in loco. & lib. 13. & lib. 14. demonstrata sunt, facile etiam ostenditur, si omnia quinque corpora regularia in una eademque sphaera describantur, maximum omnium esse Dodecaëdrum: Deinde Icosaëdrum maius reliquis tribus: Tertio Cubum maiorem reliquis duobus: Octaëdrum denique Tetraëdro esse minorem. Ex quo evidenter constabit, Euclidem recto ordine quinque haec corpora construxisse, cum post Tetraëdrum statim Octaëdrum non autem Cubum constituerit. Ita enim à minoribus ad maiora progressus est.

**FINIS ELEMENTI. XVLET
Vici.**

Pagina 208. Theoremate 6. desunt ha
duæ Figuræ.